

ČaŠ Spis

Časopis Skupnosti občin Slovenije

**Nova pogajanja
o višini povprečnine**
str. 2, 3

**Pristojnosti, financiranje in velikost
bodočih pokrajin v Sloveniji**
str. 4-9

**Interaktivna Slovenija,
predstavitev v Svetu Evrope**
str. 46

Nova pogajanja o višini povprečnine

V septembru so se pričela nova pogajanja za višino povprečnine za občine v letih 2010 in 2011. Predlagane izračune smo na Skupnosti prejeli v poletnih mesecih; ti po mnenju občin in naše matične komisije za proračun in javne finance niso ustrezali dejanskih stroškom, s katerimi se občine morajo soočiti v danem obdobju. Na prvem sestanku z ministrom za finance dr. Francijem Križaničem je delegacija skupnosti, ki jo je vodil podpredsednik Tone Peršak, zastopala stališče, da predlagana višina povprečnine za leto 2010 (542,9) ne ustreza vsem povečanim in novim nalogam, ki jih morajo občine v skladu za zakonodajo opraviti. Minister je sicer uvodoma povedal, da se kriza počasi

zaključuje, čeprav projekcije za naslednje leto navkljub vsemu naj ne bi bile najboljše. Povedal je tudi, da bo v naslednjem letu uveden nov (občinski) davek, ki naj bi prinesel nekaj pozitivnih učinkov za občinske blagajne – davek na nepremičnine. Ta naj bi bil takšen, da naj bi bilo lastništvo v spodnjem (bivanjskem) delu neobdavčeno, v zgornjem (premožnem, nebivanjskem,..) pa naj bi bil davek progresiven. Povedal je tudi, da bodo učinki krize v naslednjem obdobju na socialnem področju še vedno veliki, zato je potrebo ravnati varčno na vseh nivojih.

Alenka Bratušek je povedala, da s strani nobenega izmed ministrstev niso prejeli informacij, da bi v merjenem obdobju skozi nove

zakonske naloge večali obveznosti občin. Skupnost je opozorila, da ne gre samo za nove naloge, ki bi jih nova zakonodaja uveljavila v tem letu, predvsem gre za zakonodajo, ki je bila sprejeta v preteklih obdobjih, njeni učinki pa se uveljavljajo v zdajšnjem obdobju. Še posebej pa so kritična področja, kot je področje predšolske vzgoje, kjer ne gre za nove naloge, temveč za izjemno povečanje obstoječih, zaradi nepremišljenih sprememb zakonodaje v preteklosti. Predstavnice in predstavniki skupnosti smo tako opozorili na izjemni pritisk, s katerim se sooča večina občin pri vpisih v vrtee; tu tako ne gre samo za izjemno povečanje pri programskih stroških, gre tudi za izjemno povečanje na področju investicijskih sredstev, ki sicer niso predmet pogajanj o višini povprečnine, so pa dano dejstvo, nastalo zaradi zakonskih

sprememb, ki jih je brez soglasja občin uveljavila država. Ponovno smo opozorili, da je Ministrstvo za šolstvo in šport v preteklem letu za sofinanciranje investicij na področju predšolske vzgoje namenilo 1.825.000 EUR, medtem ko je cena enega štiri oddelčnega (90 otrok) vrta kar 1.100.000 EUR.

Minister je ob zaključku ponudil dvig povprečnine na 547,57 EUR, skupaj pa so se dogovorili, da bodo pogajanja nadaljevali v kratkem.

Pred nadaljevanjem pogajanj o višini povprečnine za leto 2010 sta se sestali delegaciji skupnosti in združenja in uskladili pričakovanja in argumentacijo do predlagane višine. Višina povprečnine, o kateri so se bili pripravljene pogovarjati, je bila 581 EUR, kar je po prepričanju občin realni dvig tekočih stroškov občin za naloge izhajajoče iz novih in povečanih zakonskih obveznosti. Ob tem in ob zahtevah, ki so bile vključene v že sprejet dogovor med Vlado RS in reprezentativnima združenjema (prenos zemljišč iz sklada kmetijskih zemljišč, cena elektrike, cene javnih gospodarskih storitev), je skupnost zahtevala še:

1. Skupnost občin Slovenije zahteva, da SVLR in Ministrstvo za finance pričneta s postopki sprememb zakona o financiranju občin. Skupnost pričakuje, da bo novi zakon:

- Pri izračunu višine povprečnine za neko časovno obdobje upošteval ne samo vrsto in obseg dodatnih nalog občin, temveč tudi upošteval povečanje obsega izvajanja nalog, kadar to povečanje izhaja iz zakonskih ali podzakonskih okvirov.
- Spremenil osnovo za izračun višine povprečnine za neko časovno obdobje, saj zdajšnja formula ne omogoča realnega

izračuna oz. dejanskih stroškov vezanih na izvajanje novih nalog. Formula, po kateri se povprečnina za leto 2010 izračunava na osnovi realiziranih stroškov iz leta 2007 in 2008, je v osnovi zgrešena, saj ne vključuje številnih novih obveznosti, razmerij in stanj v občinah.

- Omogočil financiranje s strani državnega proračuna na enega izmed primernih in ustreznih načinov (amortizacija, procenti...), tudi investicij v javnih zavodih, kadar so te investicijske obveznosti pogojene z zakonskimi okviri.

- Natančneje odražal višino primerne porabe dejanskih stroškov javnih služb v posameznih sredinah.

2. Na področju procedur sprejemanja občinskih prostorskih načrtov Skupnost občin Slovenije pričakuje:

- Poenostavitev postopkov sprejemanja in usklajevanja občinskih prostorskih načrtov
- Očitno kadrovske okrepitve služb, ki so dolžne usklajevati in potrjevati ustreznost posredovanih občinskih prostorskih načrtov, da bodo občine lahko v ustreznih rokih sprejele OPN-je.

3. Skupnost prav tako pričakuje, da bo pristojna služba oz. ministrstvo pospešila postopke v zvezi s 5. razpisom iz Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007 – 2013; prioriteta: razvoj regij; prednostna usmeritev: regionalni razvojni programi, saj imajo občine že pripravljeno izvedbeno dokumentacijo za infrastrukturne projekte za leta 2010,11 in 12, ki so jo že potrdili sveti regij v okviru izvedbenih načrtov regionalnih razvojnih programov. Prav tako skupnost pričakuje očitno pospešitev

vseh aktivnosti v zvezi s črpanjem EU sredstev. Skupnost prav tako pričakuje, da reprezentativne asociacije in pristojna ministrstva in službe ustanovijo skupno koordinativno telo, ki bo redno preverjalo aktivnosti in težave na področju črpanja EU sredstev.

4. Skupnost prav tako pričakuje, da se takoj na začetku leta 2010 opravi javni poziv za projekte iz 23. člena zakona o financiranju občin in tako omogoči resen pristop in načrtovanje financiranja različnih investicij na lokalni ravni.

5. Skupnost prav tako pričakuje, da se skrajšajo in pospešijo postopki dajanja soglasij k predlaganim cenam javnih gospodarskih storitev.

6. Skupnost tudi pričakuje, da Vlada RS in njena ministrstva ne bodo sprejemala zakonskih in podzakonskih predpisov, s katerimi bodo še naprej večala obveznosti (finančne, administrativne, postopkovne...) občin; v tem kontekstu ponovno opozarjamo na absurd uredbe o odlaganju odpadkov na odlagališčih – dajanje garancij za sanacijo odlagališč komunalnih odpadkov.

Minister je po na trenutke burni razpravi ponudil 556 EUR za leto 2010, na kar obe delegaciji nista pristali. Pogajanja se bodo tako še nadaljevala.

Jasmina Vidmar

Pristojnosti, financiranje in velikost bodočih pokrajin

Osnutek Evropske listine regionalne samouprave, ki temelji na istih načelih kot Evropska listina lokalne samouprave (MELLS) določa, da naj bi regionalne oblasti imele demokratične organe odločanja ter visoko stopnjo avtonomije glede svojih nalog, načinov in sredstev za njihovo uresničevanje in potrebna finančna sredstva. Regionalna samouprava je pravica regije, da upravlja v svoji lastni pristojnosti in v korist svojega prebivalstva znaten del zadev splošnega interesa, še zlasti z namenom, da podpira regionalni trajnostni razvoj.

Načelo subsidiarnosti ni povezano samo z vertikalno delitvijo oblasti oziroma javnih zadev na lokalne, regionalne in državne oblasti, temveč tudi z vprašanji varovanja avtonomije in svobode posameznika, velikosti lokalnih skupnosti, njihovega financiranja, organizacije in delovanja lokalnega upravnega aparata, regionalizacije idr.

Pri lokalni samoupravi je sicer najpomembnejše vprašanje delitev pristojnosti med državo in lokalnimi in regionalnimi (pri nas pokrajinami) skupnostmi, ki pa je v soodvisnosti s financiranjem in

velikostjo teh skupnosti. Načelo subsidiarnosti pomeni stalni razmislek o razdelitvi pristojnosti glede urejanja in odločanja o javnih zadevah in sredstvih za njihovo uresničevanje. Brez urejenega sistema financiranja ne moremo govoriti o lokalni samoupravi. Lokalna samouprava je lahko samo zunanji videz, če nima finančne avtonomije in dovolj finančnih virov. Lokalne oblasti morajo imeti visoko stopnjo avtonomije glede njihovih pristojnosti, načine in sredstva za uresničevanje teh pristojnosti ter potrebne vire za njihovo izpolnjevanje. Finančna avtonomija zahteva povečanje pristojnosti lokalnih skupnosti, hkrati pa

zahteva tudi demokratični nadzor nad izdatki lokalnih skupnosti.

Osnutek listine ne navaja konkretnih pristojnosti regij, pač pa zahteva, da so pristojnosti regij priznane ali določene v ustavi ter v državnih in regionalnih predpisih. Regije morajo imeti tudi svoje finance, ki so sorazmerne njihovim pristojnostim in jim omogočajo učinkovito uresničevanje teh pristojnosti.

Vse države si prizadevajo za takšno velikost lokalnih in regionalnih skupnosti, ki bo omogočala potrebne finančne in človeške vire za čim kakovostnejše javne storitve za zadovoljevanje sodobnih potreb

prebivalcev. Pomembnost teritorija je povsem jasna, pa naj gre za gospodarski, socialni, politični ali upravni vidik.

Pristojnosti pokrajin

Pristojnosti med državo in lokalno samoupravo niso nikdar razdeljene dokončno, saj je razmerje med državo in lokalno samoupravo v stalni dinamiki. Pristojnosti iz različnih razlogov stalno prehajajo z enega sistema na drugega. Pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti so lahko izključne, deljene, obvezne ali prostovoljne, lahko se uresničujejo neposredno ali posredno. Formula delitve pristojnosti daje najnižji ravni vse, kar ne more biti boljše in učinkovitejše uresničevano na ravni, ki je neposredno nad njo. Prednost mora biti dana občinski ravni, ki mora biti zavarovana tudi pred kakršnokoli poddržavno (regionalno) centralizacijo.

Sprejete ustavne spremembe na področju lokalne samouprave (2006) naj bi omogočile, da bomo tudi v Sloveniji – po dolгих letih strokovnih in političnih razprav – prišli do dvoravnske lokalne

samouprave, ki močno prevladuje v veliki večini evropskih držav. Slovenija je zaenkrat ena najbolj centraliziranih držav v Evropi. Ustava zdaj jasno definira pokrajine kot širše samoupravne lokalne skupnosti, ki jih ustanovi država z zakonom za opravljanje lokalnih javnih zadev širšega pomena in zadev regionalnega pomena; pokrajina pa lahko opravlja tudi določene prenesene naloge državne uprave.

Sprejete ustavne določbe so podlaga za oblikovanje zakonov, ki bodo omogočili decentralizacijo oblastnih funkcij in prenos upravljanja pomembnega dela javnih zadev z državne na pokrajinsko raven. Okvir (področja) nalog pokrajin lahko določi zakon o pokrajinah, večina izvirmih pristojnosti pa naj bi bila določena s spremembami obstoječe področne zakonodaje. V skladu s programom dela nove vlade je decembra 2009 predviden začetek obravnave pokrajinske zakonodaje v državnem zboru, ki naj bi ga zaključili leta 2010. Pokrajine naj bi bile ustanovljene v letu 2011.

Številni menijo, da bi kazalo razmisliti o »postopnosti« izgrajevanja pokrajin. V začetku delovanja naj bi se pokrajine osredotočile na naloge razvojnega pomena; ko bi se utrdile kot take, pa bi se nanje prenesle še druge naloge in pristojnosti. Po mnenju Službe Vlade RS za zakonodajo je »problem predvsem v tem, da se tako veliko število nalog naenkrat prenaša na subjekte, ki jih še ni, pač pa se bodo rodile na isti dan, ko bodo morali naenkrat prevzeti breme nalog iz vseh 50-ih zakonov, ki jih vsebuje predlog zakona o prenosu nalog v pristojnost pokrajin. Veliko bolj zanesljivo bi stekla ta reorganizacija z uvedbo pokrajin s postopnim prevzemanjem nalog od države – v skladu z oblikovanjem in usposabljanjem njihove predstavniške in upravne strukture. Problem eventualnega prenašanja državnih nalog v njihovo preneseno pristojnost pa bi morali preložiti za daljši čas.«

Služba za zakonodajo je tudi upravičeno opozorila predlagatelja, da »je opaziti tendenco omejevanja prenesenih pristojnosti v izvirmo

pristojnost pokrajin, kar izraža po eni strani nerazumevanje pojma lokalne samouprave, po drugi strani pa še posebej pomena prenosa nalog v izvirno pristojnost pokrajin. Na nekaterih področjih si ministrstva pridružujejo pravice soglasja ali pritrditve k določenim aktom pokrajinskih organov. To je v nasprotju z doktrino lokalne samouprave in z MELLLS.« Ugotovljeno je tudi, da predvidenim prenosom številnih nalog na pokrajine ne sledijo (hkrati) prenosi finančnih sredstev za njihovo izvajanje (načelo koneksitete).

Financiranje

Predlog zakona o financiranju pokrajin, ki je bil tako kot ostala »pokrajinska« zakonodaja umaknjen iz zakonodajne procedure, je nosil iste hibe kot zakon o financiranju občin.

SE zahteva, da je treba v ustavi ali v zakonodaji uvesti obveznost držav, da štejejo za sveto načelo hkratnega financiranja in zagotoviti, da ekvivalentno financiranje spremlja vsak nov prenos obveznosti države na lokalne oblasti. Krepitev pravice

lokalnih oblasti do lastnih sredstev se po mnenju SE v praksi pogosto ignorira. Uvesti bi morali obveznost držav, da zagotovijo, da bistveni del virov lokalnih oblasti izhaja iz njihovih lastnih davkov in taks. Prenosi, ki jih lokalne skupnosti dobijo od države ali od drugih javnih in zasebnih teles, niso lastna sredstva lokalnih skupnosti.

Mednarodne primerjave pokažejo, da je ureditev financiranja lokalnih skupnosti v drugih državah predvsem odvisna od določitve statusa ravni, nižjih od državne, v skladu z ustavami in zakoni v teh državah. Finančni viri morajo biti v sorazmerju s pristojnostmi, ki jih lokalnim skupnostim določata ustava in zakon. V načelu se lokalna raven financira iz davkov, pristojbin in taks, dotacij iz državnega proračuna in iz zadolževanja. Načeloma naj bi se tekoča poraba lokalne ravni financirala iz realnih virov, zadolževanje pa se omogoča le za naložbeno porabo, ki bo z donosi povečala tekočo porabo. Pri davkih obstaja možnost predpisovanja lastnih davkov v obliki samostojnih davčnih virov ali možnost predpisovanja dodatnih

zneskov na že odmerjene davke ter delitev posameznih davčnih virov med državno in lokalno ravni. Kot lokalna davka sta uveljavljena predvsem davek od premoženja in zemljiški davek. Zaradi izravnave med fiskalnimi zmožnostmi posameznih lokalnih enot in ravni storitev, ki naj bi bila v načelu dostopna vsem prebivalcem, ne glede na to, kje prebivajo, se tem enotam dodajajo sredstva iz državnega proračuna v načelu na dva načina: s splošnimi dotacijami (nenamenska dotacija) ali s posebnimi dotacijami (za posamezne namene).

Ob uvedbi pokrajin mora biti jasno opredeljeno tudi premoženje, s katerim bodo razpolagale pri izvajanju svojih pristojnosti. Brez natančne evidence premoženja s katerim razpolagajo in brez urejenih premoženjsko pravnih razmerij pri upravljanju s tem premoženjem pokrajinski organi ne bodo imeli osnove za sprejemanje učinkovitih ukrepov upravljanja s tem premoženjem.

Število in velikost

Za bodoče pokrajine pa sta pomembna tudi njihov teritorialni obseg in število prebivalcev. Velikost pokrajin je povezana s cilji za njihovo uvedbo. Gre za povezanost teritorialnih sprememb z vsebinskimi vprašanji in še zlasti z dobrim upravljanjem, ki bo v korist prebivalstva. Določanje občinskega oz. pokrajinskega območja mora zato izhajati najprej iz naravnih danosti ter skupnih potreb in interesov prebivalcev lokalne skupnosti.

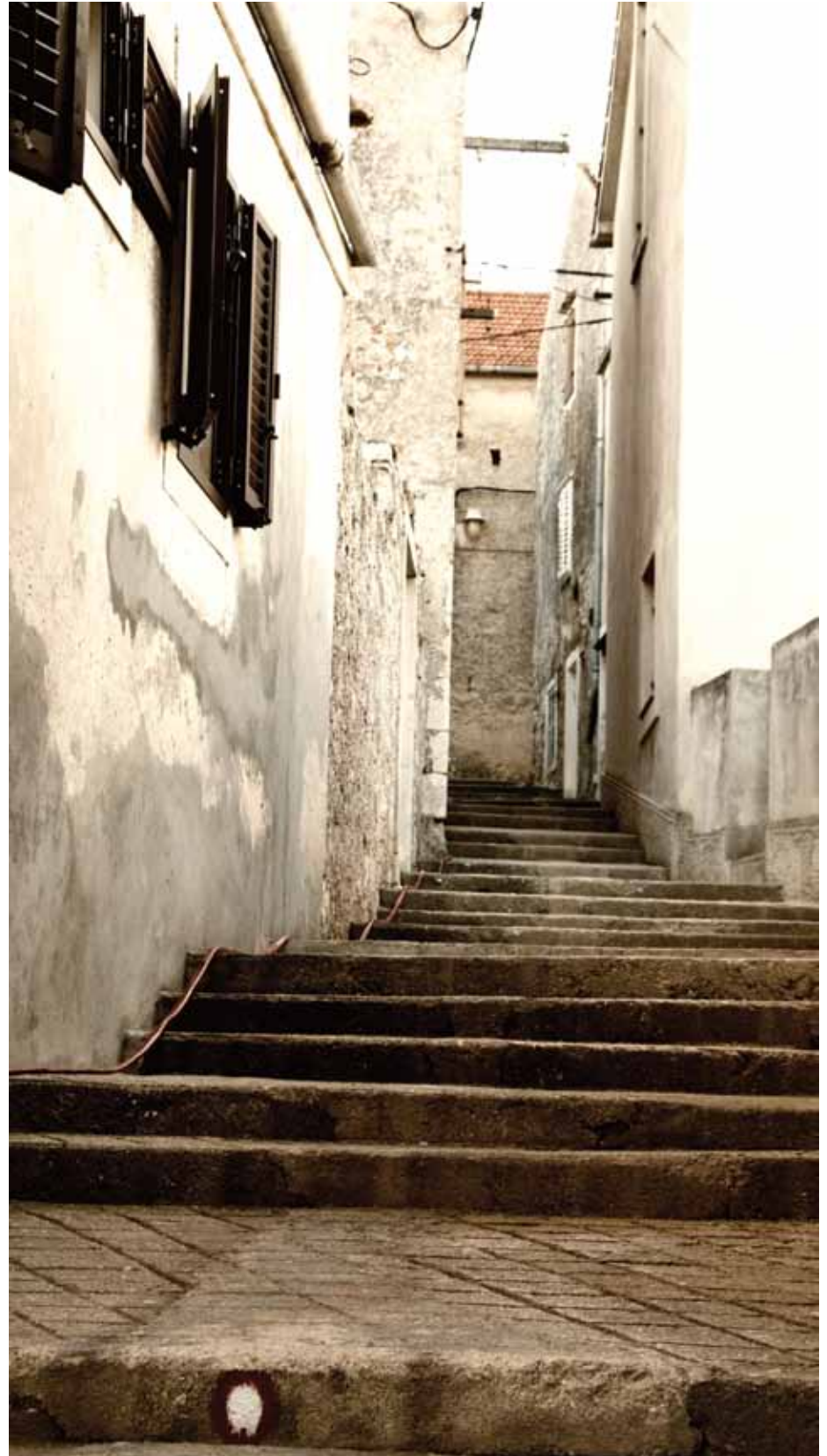
Ne glede na končno odločitev o številu pokrajin v Slovenije, lahko ugotovimo, da se večinski del stroke opredeljuje za model velikih pokrajin, ki bodo imele dovolj človeških in materialnih resursov za opravljanje njihovih (zelo obsežnih) nalog, bodo močnejši partner v razmerju do države, v čezmejnih povezavah in uspešnejše pri pridobivanju sredstev iz skladov EU. Bodo tudi racionalnejše in učinkovitejše kot so lahko majhne pokrajine.

V igri sta dva modela. Model 6 do 8 pokrajin, ki ga podpira večinski del stroke, dobimo, če bi morala pokrajina imeti najmanj 100.000 prebivalcev in izpolnjevati še druge pogoje – geografska zaokroženost območja, materialni in drugi pogoji za uspešen gospodarski, socialni in kulturni razvoj idr.

Alternativni predlog za ustanovitev treh »razvojnih« pokrajin pa je nedodelan, temelji na treh kohezijskih regijah, ki nimajo zveze s »pokrajinizacijo« Slovenije in kaže na nerazumevanje ustavne koncepcije pokrajine. Že v l. 2004 je bilo veliko bolj strokovno ugotovljeno, da »se členitev Slovenije na 3 regije smiselno opira na tradicionalno delitev Slovenije na dežele: Kranjsko, Štajersko in Primorsko. Delitev

ustreza evropskim prevladujočim zahtevam po velikih regijah, vendar v Sloveniji ne ustreza omrežju večjih mest in njihovim gravitacijskim območjem. Zaradi velikih reliefnih ovir (npr. izrazitih visoko ležečih razvodnicah porečij v alpskem in dinarskem svetu) v treh velikih regijah in razvlečenem ozemlju

npr. Primorske vzbuja upravičene ugovore. Navedene tri regije so glede na prebivalstvo in gospodarsko moč primerljive z evropskimi regijami, za upravno razdelitev pa bi bile glede na velikost prevelike in preveč odmaknjene od potreb prebivalcev.« (dr. Dušan Plut).

Novosti v evropskem poddržavnem javnem sektorju

Podržavni javni sektor obsega federalne enote v federaliziranih državah in lokalni javni sektor. Ta pa sestoji iz lokalnih in regionalnih oblasti kot tudi ostalih entitet, vključenih v lokalno javno upravo. V začetku leta 2008 je bilo v Evropski Uniji blizu 92.600

lokalnih, regionalnih in federalnih enot oblasti.

EU ima 27 članic, tri s federalno strukturo (Nemčija, Avstrija, Belgija), dve regionalizirani državi s kvazi federalno strukturo (Španija in Italija) in 22 unitarnih držav, kamor spada tudi Slovenija. Najnižja raven, ki ustreza občinski ravni, vključuje 91. 316 občin, ki so nesorazmerno

porazdeljene med članice EU. Druga raven vključuje 1.144 oblasti, ki so ali vmesna raven v velikih državah s tremi ravnimi (Španija, Francija, Poljska idr.) ali so regionalna raven v državah z dvema ravnema, ki imajo manjšo populacijo (Nizozemska, Švedska, Madžarska, Slovaška, Češka Republika idr.). V Avstriji gre za federalne enote - dežele. Tretja raven vključuje 104

Še nekateri primerjalni socio-ekonomski podatki¹

Število prebivalcev, BDP in BDP na prebivalca:

Danska: 43. 098 km²; 5, 5 mio prebivalcev; GDP - 227,7 € bn; GDP/capita - 41. 698

Finska: 338. 145 km²; 5, 3 mio prebivalcev; GDP - 179, 7 € bn; GDP/capita - 33. 989

Slovaška: 49.034 km²; 5, 4 mio prebivalcev; GDP - 54, 9 € bn; GDP/capita - 10. 164

Estonija: 45. 227 km²; 1, 3 mio prebivalcev; GDP - 14, 3 € bn; GDP/capita - 11. 379

Slovenija: 20. 273 km²; 2, 2 mio prebivalcev; GDP - 34, 5 € bn; GDP/capita - 17. 073

Število občin in regij v izbranih državah:

Danska: 98 občin; 5 regij

Finska: 415 občin; nima regij

Slovaška: 2891 občin; 8 regij

Estonija: 227 občin; regij nima

Slovenija: 210 občin; pokrajine napoveduje (dva modela – tri oz. šest do osem pokrajina)

Celotna javna poraba

Danska: 115, 5 € bilion; 15 772 €/capita; 48 % GDP

Finska: 85, 0 € bilion; 16 066 €/capita; 47 % GDP

Slovaška: 19, 0 € bilion; 3 519 €/capita; 34, 6 % GDP

Estonija: 5, 4 € bilion; 4 037 €/capita; 35, 5 % GDP

Slovenija: 114, 6 € bilion; 7 238 €/capita; 42, 4 % GDP

Poddržavna javna poraba

Danska: 72,9 € bilion; 32,0 % GDP; 63,1 % celotne javne porabe

Finska: 43,6 € bilion; 19,2 % GDP; 40,7 % celotne javne porabe

Slovaška: 3,3 € bilion; 6,1 % GDP; 17,6 % celotne javne porabe

Estonija: 1,5 € bilion; 9,8 % GDP; 27,7 % celotne javne porabe

Slovenija: 2,9 € bilion; 8,4 % GDP; 19,9 % celotne javne porabe

Glavna področja poddržavne javne porabe (l. 2006)

Danska: izobraževanje (12,8 %), socialno varstvo (51,2 %), splošne storitve (5,6 %), zdravstvo (20,9 %), gospodarske zadeve (4,7 %), ostalo (4,8 %)

Finska: izobraževanje (19,9 %), socialno varstvo (32,7 %), splošne storitve (13,8 %), zdravstvo (28,7 %), gospodarske zadeve (6,1 %), ostalo (7,9 %)

Slovaška: izobraževanje (35,9 %), socialno varstvo (7,3 %), splošne storitve (21,7 %), zdravstvo (0,6 %), gospodarske zadeve (13,1 %), ostalo (21,5 %)

Estonija: izobraževanje (45,9 %), socialno varstvo (6,2 %), splošne storitve (8,6 %), zdravstvo (7,5 %), gospodarske zadeve (14,1 %), ostalo (17,7 %)

Slovenija: izobraževanje (4,4 %), socialno varstvo (9,3 %), splošne storitve (17,8 %), zdravstvo (11,2 %), gospodarske zadeve (8,6 %), ostalo (11,6 %)

¹ EU subnational governments: 2007 key figures – DEXIA, Paris, 2008 Edition.

zelo različnih oblasti: regije v velikih enotnih državah (Francija in Poljska), federalne enote v zveznih državah (Nemčija in Belgija, regije z relativno močno avtonomijo in njihovo lastno in delegirano zakonodajno oblastjo v regionaliziranih in enotnih državah, katerih struktura postaja vse bolj podobna državam s federalno strukturo (Španija, Italija, Združeno kraljstvo).

Poddržavna javna poraba

V l. 2007 je javna poraba v evropskem poddržavnem javnem sektorju dosegla 1.912 milijard EUR. Če izključimo federalne enote (365 milijard EUR), je bila lokalna javna poraba 1.517 milijard EUR. Blizu tri četrtine te porabe je bilo v petih največjih državah (Nemčija - 24 %, Združeno kraljstvo - 14 %, Italija in Španija - obe po 12 % in Francija - 11 %).

V povprečju poddržavna javna poraba predstavlja 15,5 % EU BDP in 33,9 % celotne javne porabe (samo za lokalno raven: 12,5 % in 27,4 %). Sicer pa se ti deleži zelo razlikujejo od države do države. Na Danskem je ekonomska

teža lokalnega javnega sektorja najpomembnejša, saj lokalna javna poraba dosega 32,0 % BDP in 63,1 % celotne javne porabe. Enako velja za Finsko in Švedsko in regionalizirane države (Španija in Italija), tri zvezne države (Nemčijo, Avstrijo in Belgijo) in za Nizozemsko. V teh devetih državah imajo lokalne oblasti in federalne enote široko lestvico pristojnosti, lokalni javni sektor pa igra pomembno vlogo, kar je rezultat dolge tradicije lokalne avtonomije. Za Španijo in Italijo so ti rezultati novejšega časa in uspešnega procesa decentralizacije v zadnjih tridesetih letih.

Izobraževanje in socialno varstvo sta glavna stebra poddržavne javne porabe. Prvo znaša 21,2 % in drugo 19,6 % poddržavne javne porabe. Zdravstveno varstvo pa dosega 12,6 %. Investicije v Evropi pomenijo v povprečju 11 % poddržavnih proračunov (od tega za lokalni javni sektor 13 %).

Zaključek

Uvedba pokrajin bo imela številne posledice za ostale dele sistema,

predvsem pa prerazporeditev pristojnosti med državo, pokrajinami in občinami ter novo ureditev finančno-materialnih vprašanj med njimi. Enakomernejši razvoj vse skupnosti zagotavlja uresničevanje načel subsidiarnosti in decentralizacije. Potreben je kritičen pregled in poprava pripravljene »pokrajinske« zakonodaje z vidika, da je temeljni namen ustanovitve pokrajin v Sloveniji decentralizacija oblastnih funkcij in prenos upravljanja pomembnega dela javnih nalog ter javnofinančnih sredstev z državne na pokrajinsko raven. Služba vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko v sodelovanju s stroko in upoštevajoč analize predlogov pokrajinskih zakonov iz prejšnjega mandata pripravlja prenovljena izhodišča za ustanovitev pokrajin v Sloveniji, njihove pristojnosti, financiranje in normativno ureditev.

Dr. Stane Vlaj

Sistem evidentiranja gospodarske javne infrastrukture

Gospodarska javna infrastruktura predstavlja velik delež javnega premoženja. V preteklih nekaj desetletjih se evidentiranju gospodarske javne infrastrukture ni posvečalo bistvene pozornosti. Z vzpostavitvijo novih družbenih razmerij, pod vplivom vse hitrejšega tehnološkega razvoja ter na podlagi potreb in vse večjih zahtev po učinkovitem upravljanjem s prostorom je bilo treba to področje sistemsko urediti.

Geodetski upravi Republike Slovenije (GU) je bila zaupana naloga, da zagotovi tehnične in organizacijske pogoje za delovanje sistema na državni ravni. Z vzpostavitvijo sistema evidentiranja gospodarske javne infrastrukture je GU:

1. zagotovila pogoje za evidentiranje gospodarske javne infrastrukture,
  - izdelala organizacijski, postopkovni in podatkovni model,
  - izvedla izobraževanja za lastnike gospodarske javne infrastrukture.
2. vzpostavila zbirni kataster gospodarske javne infrastrukture,
  - izdelala centralno zbirko podatkov,
  - izdelala informacijsko rešitev za vodenje in vzdrževanje podatkov.
3. zagotovila pogoje za dostop do podatkov gospodarske javne infrastrukture,
  - izdelala distribucijsko okolje zbirnega katastra gospodarske javne infrastrukture,
  - izdelala spletne aplikacije za dostop do podatkov.

Sistem evidentiranja gospodarske javne infrastrukture je začel delovati v letu 2005. Sistem (slika na desni) je zasnovan kot okolje, v katerega lastniki infrastrukture posredujejo podatke, zainteresirani pa lahko te podatke pridobijo in uporabljajo. Stična točka vseh je zbirni kataster gospodarske javne infrastrukture, kjer se zbirajo osnovni podatki o gospodarski javni infrastrukturi v Sloveniji. O infrastrukturnih objek-

tih se v zbirnem katastru vodi njihova geolokacija, vrsta in enolična identifikacija. Evidentirajo se naslednje vrste infrastrukture:

1. prometna infrastruktura (ceste, železnice, pristanišča, letališča),
2. energetska infrastruktura (infrastruktura za distribucijo in prenos električne energije, zemeljskega plina, naftnih derivatov...),
3. komunalna infrastruktura (vodovod, kanalizacija, infrastruktura za ravnanje z odpadki),
4. vodna infrastruktura in
5. elektronske komunikacije.

Lastniki gospodarske javne infrastrukture so zadolženi za vodenje podatkov o lastni infrastrukturi in za posredovanje teh podatkov v zbirni kataster gospodarske javne infrastrukture. Konec septembra 2009 je bilo v zbirnem katastru evidentiranih že več kot 3 milijone objektov v skupni dolžini 120.000 km.

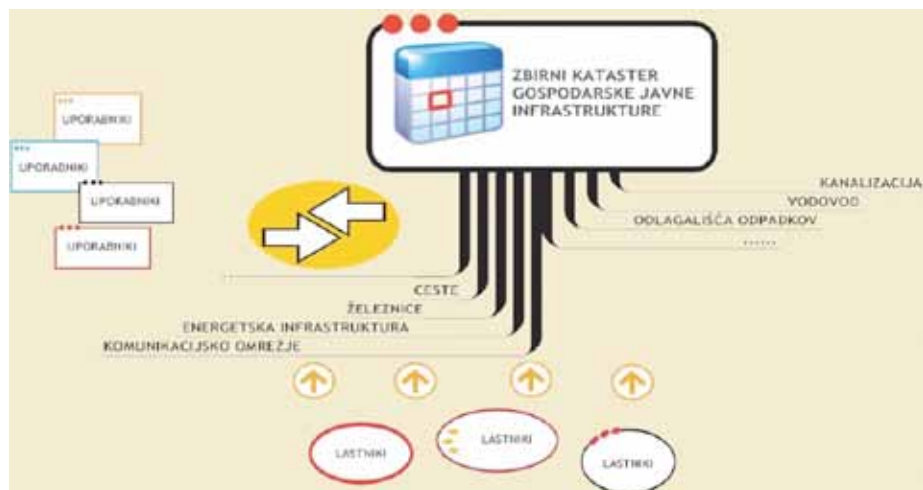
Lastniki gospodarske javne infrastruk-

ture so zadolženi za vodenje podatkov o lastni infrastrukturi in za posredovanje teh podatkov v zbirni kataster gospodarske javne infrastrukture. Konec septembra 2009 je bilo v zbirnem katastru evidentiranih že več kot 3 milijone objektov v skupni dolžini 120.000 km.

Uporabnost podatkov o gospodarski javni infrastrukturi

Vzpostavitev sistema evidentiranja gospodarske javne infrastrukture prinaša neposredne koristi uporabnikom podatkov, saj lahko na enem mestu pridobijo osnovne podatke o objektih gospodarske javne infrastrukture na določeni lokaciji. Ti podatki so standardizirani in jih je mogoče enostavno uporabljati v procesih celovitega upravljanja s prostorom. Sistem evidentiranja je izdelan tako, da bo (ko bodo podatki v zbirnem katastru gospodarske javne infrastrukture popolni):

- omogočal lastnikom infrastrukture zaščito infrastrukture pred poškodbami (če je njihova infra-

Sistem evidentiranja gospodarske javne strukture

Podatki o gospodarski javni infrastrukturi prikazani na barvnem ortofoto načrtu.

struktura evidentirana, ima vsak, ki posega v prostor, možnost pridobiti informacijo o lokaciji te infrastrukture in jo zaradi tega pri posegu obvarovati pred poškodbami),

- lastnikom zemljišč dosegljiv podatek o vrsti in lokaciji infrastrukture na njihovem zemljišču in o najbližji potencialni priključitvi na omrežje,
- javni upravi na enem mestu omogočal dostop do osnovnih podatkov o vsej infrastrukturi na zelenem območju (osnovni podatki za pregled obstoječega stanja in za planiranje, načrtovanje in kontrolo investicij),
- privatnem sektorju omogočal hiter dostop do osnovnih podatkov o gospodarski javni infrastrukturi in s tem zagotavljal pogoje za hitrejši razvoj.

Dostop do podatkov o gospodarski javni infrastrukturi

Vpogled v podatke o gospodarski javni infrastrukturi v zbirnem katastru gospodarske javne infrastrukture je javen. GU je izdelala spletni pregledovalnik (<http://prostor.gov.si> - javni vpogled), prek katerega je omogočen vsem državljanom vpogled v podatke o gospodarski javni infrastrukturi. Mogoče je izdelati:

- seznam objektov gospodarske javne infrastrukture na izbrani parceli,

- grafični pregled parcele z objekti gospodarske javne infrastrukture.

Po analizi vseh prejetih podatkov je bilo ugotovljeno, da so največji interes za pridobitev podatkov izrazile občine. GU je zato v sodelovanju z Ministrstvom za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo izdelala spletno aplikacijo (<https://prostor.sigov.si/pgp>), prek katere lahko občine prevzemajo sveže podatke o objektih gospodarske javne infrastrukture iz zbirnega katastra. Občine lahko s pomočjo aplikacije prek spleta dobijo informacijo o lokaciji infrastrukturnih objektov na njihovem območju. Dostop do aplikacije je mogoč znotraj komunikacijskega omrežja državnih organov (HKOM) z uporabo digitalnega potrdila in s predhodno registracijo. Dostop do podatkov je za občine brezplačen. Ker se je spletna aplikacija izkazala kot zelo uporaben vmesnik med GU in občinami, je bila izdelana podobna aplikacija tudi za dostop občin do podatkov zemljiškega katastra, katastra stavb in registra prostorskih enot.

»Pokličiči, preden koplješ«

V sodelovanju z lastniki in upravljavci infrastrukture je GU vzpostavila prototipsistem za izmenjavo podatkov o gospodarski javni infrastrukturi. Sistem nosi ime »Pokličiči, preden koplješ«. Glavni cilj je zagotoviti

Občine lahko prek spletne aplikacije pridobijo sveže podatke o gospodarski javni infrastrukturi.

učinkovito izmenjavo podatkov med tistimi, ki posegajo v prostor in lastniki infrastrukture za potrebe varovanja okolja in preprečevanja posredne in neposredne škode na objektih gospodarske javne infrastrukture. Neposredna škoda je definirana kot sprememba oziroma prizadetost infrastrukture zaradi delovanja zunanje sile (presekan ali pretrgan vod...), medtem ko posredno škodo predstavljajo posledice pretrganega voda (neoskrbovano s pitno vodo, neogrevanje, nedostopnost interneta in telefonskih povezav...). V Sloveniji je neposredna letna škoda kot posledica poškodb na infrastrukturi ocenjena na več kot 2 milijona evrov, posredni stroški pa znašajo približno 7,4 milijonov evrov. Raziskave iz držav, ki so podoben sistem za zaščito infrastrukture že uvedle, kažejo, da se je z uvedbo klicnega centra »Pokličiči, preden koplješ« zmanjšalo število poškodb infrastrukture za 30 %.

Več informacij o zbirnem katastru gospodarske javne infrastrukture je mogoče najti na spletnem naslovu <http://www.gu.gov.si/gu/projekti/GJI/GJI.asp>, za podrobnejše informacije pa so na GU dosegljivi na elektronskem naslovu gji@gov.si.

Jurij Mlinar, Geodetska uprava Republike Slovenije

Občina Trbovlje prijazna otrokom in mladim

Življenje v mestu je hitro, pestro, včasih tudi življenje drug mimo drugega. Pri tem so otroci in mladi najbolj ranljiva skupina. Soočajo se z odtujenostjo, različnimi oblikami odvisnosti, brezposebnostjo staršev, zmanjšanimi zaposlitvenimi možnostmi. Po predvidevanjih bo do leta 2025 kar šest od desetih otrok živelo v mestih (Unicef). Zato je skrb za povečano ravnanje v njihovo korist zelo na mestu.

V letu 2008 smo v Mladinskem centru Trbovlje zasledili projekt Unicefovih »varnih točk«. Projekt je vzbudil našo pozornost, ker omogoča otrokom in mladim, da se v primeru nekega za njih kriznega trenutka zatečejo v lokal, ki nosi oznako nasmejane hiške, logotip varnih točk. To nedvomno prinese nek dodaten občutek varnosti v mestu. Po iskanju dodatnih informacij o projektu smo s strani Unicefa Slovenije izvedeli tudi za projekt **Otrokom prijazno Unicefovo**

mesto (v nadaljevanju OPUM), v okviru katerega se izvaja projekt Varnih točk.

OPUM je Unicefov mednarodni projekt, v katerega se vključujejo mesta, ki skupaj z župani sprejmejo obveznost, da bodo pospešeno razvijali mesto, ki bo prijazno do otrok. Enotna definicija, kaj je OPUM, ne obstaja. Skupna rdeča nit je Konvencija o otrokovih pravicah. Projekt razvijajo zainteresirane občine ob polni podpori njihovih županov/županij ter sodelovanju široke mreže prostovoljcev, ki v posameznih mestih dajejo pobude

in neposredno delujejo na projektih v korist otrok in mladostnikov.

V občini Trbovlje je že pred samim pričetkom projekta OPUM Trbovlje delovalo mnogo odličnih strokovnjakov na področju otrok in mladih, na voljo je bilo mnogo vsebin, kamor so se otroci in mladi lahko vključevali. To in pripravljenost vodstva Občine Trbovlje za delovanje vsmeri razvoja občine v korist otrok in mladih je bil zadosten razlog Unicefu Slovenije, da je posredoval povabilo občini Trbovlje za vstop v mrežo otrokom prijaznih Unicefovih mest. Tako sta

župan Trbovelj Bogdan Barovič in Zora Tomič, takratna predsednica Unicefa Slovenije (sedaj častna predsednica društva), podpisala pogodbo, s katero je občina Trbovlje tudi formalno vstopila v mrežo. Dogodek se je odvil 18. februarja 2009. Slovesnega podpisa pogodbe in predaje zastave se je udeležili tudi Rok Peče, podžupan Mestne občine Maribor, ki je županu občine Trbovlje simbolično predal zastavo Trbovlje – otrokom prijazno Unicefovo mesto. Zastava opominja vse občane Trbovelj na to, da v občini živijo tudi otroci in mladi, ki imajo ogromno idej, načrtov, potencialov in katere bodo lahko uresničili le v njim prijaznem okolju. V svojem nagovoru je Zora Tomič povedala, da si naziv Otrokom prijazno Unicefovo mesto pridobi mesto, ki je že do sedaj za otroke naredilo več, kot je bila to njegova dolžnost, ki zna prisluhniti otrokom, se odzivati na njihove potrebe, želje. Trboveljski župan je v svojem nagovoru poudaril skrb občine kot tudi njegovo osebno zavezo za razvoj občine po meri otrok. Sprejel je tudi zaobljubo k spoštovanju in izpolnjevanju konvencije o otrokovih pravicah. Nosilec projekta je Občina Trbovlje oz. župan Bogdan Barovič; Mladinski center Trbovlje ima v projektu vlogo koordinatorja.

Ker nas je v Mladinskem centru Trbovlje vodil interes za vzpostavitev varnih točk v občini Trbovlje, smo seveda velik del naših aktivnosti namenili temu. Tako smo že koncem leta po trboveljskih osnovnih šolah izpeljali anketo. Z njo smo želeli zbrati informacije, na podlagi katerih bi lahko smiselno določili mesta, ki bi bila primerna za postavitev varnih točk. Anketa je bila tudi dober pripomoček za seznanjanje učencev s projektom. Odločili smo se za vzorčno anketo, nanjo je odgovarjal vsak peti/a

naključno izbran/a osnovnošolec/ka v starosti od 10 do 14 let. Z analizo ankete smo ugotovili, da je kar 86% mladih mnenja, da bi v Trbovljah bila dobrodošla postavitev varnih točk, kamor bi se v primeru, da bi potrebovali pomoč, lahko zatekli. Varne točke so namreč posebno označni javni prostori, namenjeni otrokom, da se vanje zatečejo v primeru, če se znajdejo v kakršnikoli stiski na ulici. Varne točke se lahko nahajajo v različnih lokalih (knjižnica, mladinski center, trgovine, slaščičarne ipd.), ki zadostujejo določenim kriterijem. V okviru delovno-operativne skupine projekta OPUM Trbovlje smo na podlagi analize ankete določili možne lokale, ki bi lahko postali varne točke. V drugem koraku smo lokale obiskali, preverili vzdušje, ki vlada (ali je lokal naklonjen otrokom in mladim) ter projekt predstavili lastnikom. Pomembno je, da so zaposleni v teh lokalih prostovoljno vključeni v projekt in da se vključijo zaradi neke notranje motivacije, želje pomagati otroku ali mladostniku, ki je v težavi. V mesecu juniju je 14 varnih točk pričelo tudi formalno delovati.

V okviru projekta OPUM Trbovlje smo izvedli še nekaj projektov, ki so tako in drugače vplivali na lokalno skupnost. Z namenom vključevanja mladih v sam projekt in njihovega aktivnega sodelovanja v družbenem življenju in v lokalni skupnosti smo pozvali mlade v starosti od 13 do 18 let, da se prijavijo na mesto Glasnika otrok in mladih v občini Trbovlje. Na poziv se je odzvalo 17 zainteresiranih mladih. Ker njihova glavna motivacija ni bila le kandidiranje na mesto Glasnika, temveč želja sodelovati pri projektu in aktivno soustvarjati svoje okolje, smo se odločili, da ustanovimo t.i. mladinsko delovno-operativno skupino. Skupina se

občasno sestaja, debatira o temah iz lokalnega okolja, daje predloge in posreduje vprašanja komisarki projekta. Ker v Trbovljah nismo imeli nobene previjalnice, smo se z vodstvom podjetja Interspar Slovenije dogovorili, da v njihovi poslovalnici v Trbovljah postavimo previjalno mizo, kjer bodo starši lahko zunaj svojega doma udobneje previli svojega otročička. V načrtu imamo postavitev še ene previjalnice v Trbovljah. Po osnovnih šolah smo namestili tudi nabiralnike, t.i. Unicefove nabiralnike, kamor bodo otroci in mladi lahko posredovali svoja vprašanja, pobude, kritike. Pred tednom otroka smo v Trbovljah pripravili Unicefov dan v občini Trbovlje, ki smo ga pomenovali dan veselja, igre, glasbe in pozitivne energije. Skozi cel dan so se odvile aktivnosti, ki so bile namenjene tako otrokom kot mladim. V poletnih mesecih smo v sodelovanju z RK Trbovlje organizirali humanitarno akcijo »zbiranja šolskih potrebščin«. Med mladimi in drugimi občani Trbovelj smo želeli vzbuditi čut za sočloveka in zavedanje, da v lokalni skupnosti ne živimo sami. V okviru akcije smo nagovorili tudi 68 lokalnih podjetij za donacijo finančnih sredstev. Do konca letošnjega leta bomo opravili še analizo stanja na področju otrok in mladih v občini Trbovlje.

Dodana vrednost projekta je nedvomno sodelovanje med različnimi institucijami, ki v občini Trbovlje delujejo na področju otrok in mladih. Hkrati je nujno poudariti aktivno udeležbo mladih v projektu, njihovo zagnanost in voljo do sodelovanja v družbenem življenju. Mladi si namreč lahko na ta način zopet povrnejo družbeni vpliv, ki so ga nekdanje že imeli!

Katarina Nučič, komisarka projekta OPUM Trbovlje

Ali smo učinkoviti pri ravnanju z energijo?

Prva specializirana raziskava energetske učinkovitosti Slovenije REUS

V kakšni meri smo Slovenci učinkoviti pri rabi energije in uvajanju obnovljivih virov? Katerih virov energije se najpogosteje poslužujemo? Kakšne so vedenjske navade in pripravljenost za izvajanje ukrepov učinkovite rabe energije? To je le nekaj vprašanj, na katera nudi odgovore prva specializirana **Raziskava energetske učinkovitosti Slovenije - REUS**, ki omogoča vpogled v dejansko stanje in spremljanje rabe energije v gospodinjstvih.

Pobudnik, nosilec in investitor raziskave REUS je **agencija Informa Echo**, ker učinkovito rabo energije (URE) obravnava kot družbeno koristnost in kot najučinkovitejši in najcenejši način za zmanjševanje porabe energije in izpustov toplogrednih plinov. **Izvajalec** je podjetje **Valicon, Eco Consulting** pa **strokovni svetovalec**.

Namen raziskave REUS je ugotoviti in v času spremljati, v kakšni meri smo Slovenci učinkoviti pri rabi energije in uvajanju obnovljivih virov energije (OVE). Podjetjem in ustanovam raziskava REUS zagotavlja podatke, ki so lahko koristni pri načrtovanju, razvoju, proizvodnji in trženju, predvsem pa pri pozicioniranju in razvijanju odnosov s kupci, odjemalci ter drugimi ključnimi ciljnimi skupinami.

Struktura raziskave REUS

Prvi val raziskave je bil opravljen na reprezentančnem vzorcu 1078

gospodinjestev. Anketiranje je potekalo z obiskom na domu, anketirana po-pulacija pa obsega posameznike od 15 do 65 let. Rezultati prvega vala raziskave so dostopni od avgusta 2009 in jih je mogoče naročiti na agenciji Informa Echo, uporabnikom pa so na voljo v dveh poročilih (Rezultati raziskave in Analiza in razlaga rezultatov), ki sta razdeljeni na štiri poglavja. V nadaljevanju predstavljamo nekaj zanimivih podatkov iz raziskave.

PRVO POGLAVJE prikazuje **stanje objektov**, v katerih živijo anketirani - starost, tipi objektov, izolacija celotnega ovoja, kakovost oken, izvedene sanacije. Kot kažejo rezultati raziskave, se splošno stanje stanovanjskih objektov stalno izboljšuje, na kar kaže tudi podatek, da je bilo veliko sanacij izvedenih v zadnjih petih letih.

DRUGO POGLAVJE vključuje **sisteme prezračevanja, ogrevanja in hlajenja v gospodinjstvih**.

Med viri ogrevanja so kot najosnovnejši in najstarejši energent najbolj poznana drva (pozna jih 89 %), zaradi pogostosti uporabe in večje medijske pozornosti pa jim sledi kurilno olje (85 %). Visoko se je uvrstila tudi sončna energija, ki jo kot vir ogrevanja pozna 58 % anketiranih.

Spodbudno je tudi dejstvo, da pri zmenjavah in dopolnitvah ogrevanja gospodinjstva razmišljajo o obno-

vljivih virih energije, saj se jih kar tretjina nagiba k uporabi toplotne črpalke.

Približno polovica gospodinjestev v času bivanja vzdržuje temperaturo okoli 21 °C, kar je blizu optimalne temperature, medtem ko v času odsotnosti večji del gospodinjestev nekoliko zniža notranje temperature.

Ravnanje s toplo vodo je v gospodinjstvih nekoliko slabše, saj jih tretjina ne zapira tople vode med tuširanjem, umivanjem zob ali pomivanjem posode.

TRETJE POGLAVJE predstavlja ostalo rabo energije, kjer je zajeta **raba električne energije** za delovanje gospodinjskih naprav, razsvetljava in zabavno elektroniko.

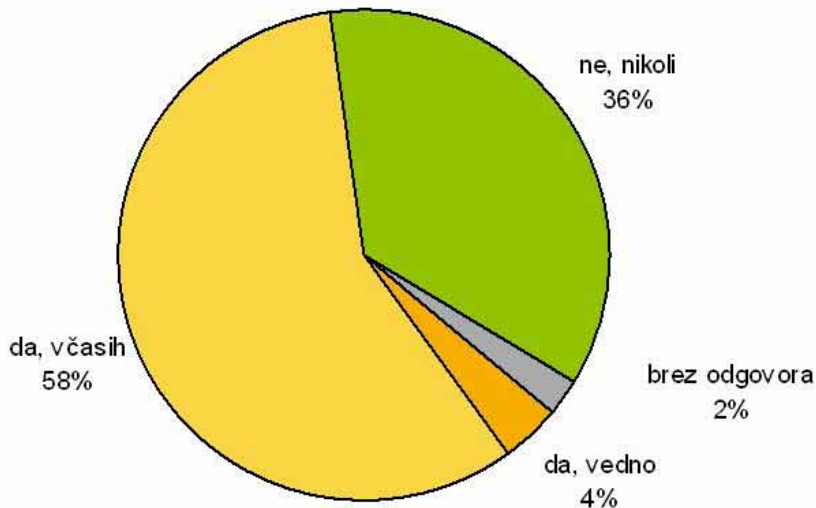
Povprečna poraba električne energije v gospodinjstvu znaša 3.677 kWh/leto. Tretjina gospodinjestev (29 %) porabi več električne energije od povprečja, kot vzrok pa navajajo predvsem večje število naprav ali oseb v gospodinjstvu.

Povprečna starost gospodinjskih naprav je od 5 do 10 let, med njimi pa je približno tretjina varčnejših.

Pri uporabi naprav in razsvetljave so gospodinjstva dokaj vestna. 17 % gospodinjestev ima nameščenih več kot polovico varčnih svetil, dobri dve tretjini gospodinjestev pa imata navado, da ob izhodu

Kadar električnih naprav, kot so na primer računalniki, televizorji ali drugo, ne potrebujemo, je nepotrebno, da so naprave vklopljene, saj v tem času po nepotrebem porabljajo električno energijo. Raziskava je pokazala, da ima 58 % gospodinjstev občasno in 4 % vedno vklopljene naprave, ki jih v danem trenutku ne uporabljajo.

iz posameznega prostora ugasne luč.

Manj učinkovito ravnajo z nekaterimi napravami zabavne elektronike in računalniki. Kar 51 % gospodinjstev ima v stanju pripravljenosti računalnike, 58 % gospodinjstev pa ima občasno vklopljene naprave ob računalniku ali televizorju, kljub temu, da jih ne potrebuje.

ČETRTO POGLAVJE vključuje **informiranost o URE in ostale splošne navade posameznikov v gospodinjstvih** - mnenja o lastni rabi energije, mišljenju o pomembnosti varčevanja in varovanja okolja, načinu iskanja in pridobivanja informacij o varčevanju z energijo. Varčevanje energije je pomembno za polovico anketiranih. Za 35 % predstavlja največjo motivacijo za varčevanje možnost prihranka denarja, 10 %

varovanje okolja, 52 % anketiranih pa motivira oboje.

Poleg tega drugo poročilo - Analiza in razlaga rezultatov vsebuje še DODATNO POGLAVJE medsebojnih razmerij med različnimi podatki. Medsebojna razmerja omogočajo širše razumevanje in ponazoritev rezultatov, kar uporabnikom raziskave omogoča večjo uporabnost (povezava porabe električne energije in starosti električnih naprav, starost objekta in poraba energije, izvedena sanacija in poraba energije za ogrevanje ...).

Sistem programov spodbujanja URE

Agencija za integrirano komunikiranje Informa Echo je že pred leti prepoznala svoj komunikacijski izziv v spodbujanju učinkovite rabe energije. Raziskava REUS je del

komunikacijsko-poslovnega sistema programov spodbujanja učinkovite rabe energije (URE), ki ga je razvila agencija Informa Echo. Sistem vključuje tri programe, ki se med seboj dopolnjujejo – **Mrežo družbeno-poslovne koristnosti Sinergija**, kampanjo **Energija si, bodi učinkovit** in raziskavo REUS. Za razvoj inovativnega sistema programov spodbujanja URE, ki je zasnovan na sinergijskih načelih, je agencija Informa Echo prejela nagrado za družbeno odgovornost Horus 2009.

Več o raziskavi REUS na www.energiyasi.com/index.php?id=484

Tatjana Šeneker, Informa Echo

Prostorska problematika v vrtcih

Delovna skupina za predšolsko vzgojo se je v začetku septembra sestala v Ljubljani z namenom priprave stališč in predlogov v zvezi s prostorsko problematiko v vrtcih. Kar nekaj občin članic se je obrnilo na skupnost zaradi izjemnih težav, s katerimi se soočajo pri zagotavljanju ustreznih prostorskih kapacitet na področju predšolske vzgoje. Žal se je pokazalo za resnično to, na kar je skupnost opozarjala ob sprejemu novele zakona o vrtcih. Brezplačnost vrtca za drugega in vsakega naslednjega otroka je povzročila izjemen pritisk na vrtce v večini občin; še dodaten pritisk pa je povzročila povečana rodnost te generacije. Dobre novice so tako v nekaterih okoljih tako pri starših kot vodstvih občin povzročile izjemen stresne in na trenutke nerešljive situacije. Skupnost je vseskozi opozarjala, da morajo biti še tako dobri ukrepi, dobri nameni preiščeni, saj lahko povzročijo več težav kot koristi.

Delovna skupina za predšolsko vzgojo je tako med drugim predsedstvu predlagala:

Da se končno pristopi k spremembi zakonodaje na področju graditve objektov, po kateri bi investitorji bili dolžni zagotavljati tudi del sredstev za izgradnjo javne infrastrukture – vrtcev, igrišč, klubskih prostorov za mlade pa tudi zemljišče za izgradnjo teh objektov. ...Takšna praksa obstaja v nekaterih državah EU že sedaj.

Da se nujno poenostavijo postopki pri pridobivanju gradbenih dovoljenj (kadar gre za javno infrastrukturo), pri spremembah namembnosti pa tudi pri sprejemanju in spreminjanju občinskih prostorskih načrtov. Članice in člani delovne skupine so ugotavljali, da procesni in časovni moment v dani situaciji močno otežujeta že tako velike težave pri zagotavljanju ustreznih prostorskih kapacitet.

Ponovno so poudarili predlog, ki je že bil posredovan ministru za šolstvo dr. Igorju Lukšiču: gre za pobudo, da ministrstvo pripravi nekaj tipskih modelov vrtcev, ki jih lahko nato občine dodelajo in nadgradijo; takšni tipski modeli bi lahko dodatno zmanjšali investicijske stroške.

Zdajšnje izjemno povečanje rodnosti ima po mnenju strokovnjakov začasen značaj, kar v bodoče pomeni velik pritisk na šole, pa zmanjšanje pritiska na vrtce in posledično prazne prostore. Predlagali so, da se prostorski normativi nujno spremenijo tako, da bo lahko vrtčevski prostor v bodoče namenjen (z manjšimi vlaganji) drugim javnim storitvam (šolam, mladinskim klubom, starostnikom,...)

Prav tako pa so še predlagali, da se ukine heterogenost na račun sočasnosti, spremembo zakonodaje za zunajvarstvene družine oziroma varuhe na domu in številne druge.

Vsekakor pa je bil eden ključnih pozivov delovne skupine za predšolsko vzgojo pri SOS, da se v sistem predšolske vzgoje intenzivneje vključi država (nekaj možnih modelov je ponudila občina Kamnik). Možnosti je veliko, priložnosti še več. Zato pa je potreben dialog in pripravljenost na sprejemanje odločitev, ki bodo upoštevale možnosti in želje vseh v procese predšolske vzgoje vključenih akterjev.

Jasmina Vidmar

Nov sestanek komisije za proračun in javne finance

Komisija za proračun in javne finance o predlagani povprečnini za 2010 in 2011.

Na drugem sestanku v Ljubljani so se na začetku septembra sestali članice in člani komisije za proračun in javne finance in prednostno obravnavali vladni predlog za višino povprečnine za 2010 in 2011. Predlog ministrstva za finance je precej oneraspoložil prisotne članice in člane, ti so predlagano višino povprečnine za leto 2010 v višini 542,99 EUR seveda zavrnil, pri predlogu povprečnine za leto 2011 pa opozorili, da v skladu z določili 2. točke 13.a člena zakona o javnih financah, nimajo pravne podlage, da v letu 2009 pripravijo proračun za leto 2011. Zato po njihovem tudi ni ustrezno, da bi se v tem trenutku pogajali tudi za višino povprečnine za leto 2011.

V razpravi so tako opozorili, da morajo biti stroški za izvajanje nalog občin realno ovrednoteni in zajeti v celoti. Šele na osnovi tega je mogoče določati višino povprečnine. Prav tako so opozorili na povečanje obveznosti občin na področju predšolske vzgoje, napredovanja javnih uslužbencev, prav tako pa so opozorili na novo nalogo, ki se veže na prenos javne gospodarske infrastrukture na občine in posledično na številne nove obveznosti in dodatne stroške. Povedali so še, da se intenzivno povečujejo pritiski na povečanje socialnih transferov,

ob tem pa še dodatno zmanjšujejo lastni prihodki. Komisija je za vodstvo skupnosti pripravila predloge stališč Skupnosti občin Slovenije do predloga ministrstva za finance o višini povprečnine za leto 2010.

1. Ponovno opozarjamo, da morajo biti stroški za izvajanje nalog, ki jih občine morajo izvajati na podlagi zakonov in so v 11. čl. Zakona o financiranju občin opredeljeni kot osnova za ugotovitev primerne porabe občine realno ovrednoteni in zajeti v celoti. Šele na osnovi tega je mogoče določati višino povprečnine.

2. Opozarjamo, da dejanska raven stroškov v letu 2009 odseva višje potrebe zaradi spremenjenih razmer in zahtevanih novih in povečanih obveznosti občin, zato pričakujemo, da bo ta dejanska raven stroškov iz leta 2009 in z Vlado RS usklajen znesek povprečnine za leto 2009 predstavljala tudi osnovo in novo - višje izhodišče za določanje zneska povprečnine za leto 2010 in ne le realiziranih stroškov iz let 2007 in 2008, ki ne vključujejo številnih novih razmerij in stanj v občinah.

3. Prav tako opozarjamo, da smo ob pogajanjih za višino povprečnine za leto 2009 dogovorili povišanje

le te za minimalen obseg novih nalog oz. povečanega obsega nalog za občine (iz naslova zakonodajnih sprememb na področju predšolske vzgoje in nekaterih predpisov in nalog na področju prostora), zavedajoč se, da bodo dejanski stroški višji, vendar smo upoštevali težko finančno in gospodarsko stanje države. Verjeli pa smo za vezi predstavnic in predstavnikov vlade, da bo ta z ustreznimi ukrepi vplivala na znižanje obveznosti občin ter predvsem, da bo ta razlika, ki je nastala ob dogovorjeni (nižji) višini povprečnine za leto 2009 krila v novem, višjem obsegu povprečnine za leto 2010.

4. Opozarjamo na izjemne težave občin pri zagotavljanju ustreznih prostorskih kapacitet in povečanih kadrovskih, programskih zahtevah na področju predšolske vzgoje; del tega povečanja je bil sicer delno pokrit skozi novo višino povprečnine za leto 2009, občine pa so ostale praktično same pri zagotavljanju novih in ustreznih kapacitet za vrtce. Ob dejstvu bistveno nižje realizacije lastnih občinskih prihodkov se možnosti za ustrezno ukrepanje zmanjšujejo in oddaljujejo. Posebej je potrebno opozoriti še na dejstvo, da se plačilna udeležba staršev pri plačilih vrtcev še dodatno zmanjšuje, vedno več zahtev je, da se jih uvrsti v nižje

plačilne razrede, kar posledično dodatno bremeni občine. Zaradi krizne situacije se prav tako dodatno povečujejo finančna sredstva na področjih pomoči na domu, socialnih pomoči in drugih, s katerimi občanke in občani poskušajo blažiti svoje socialne stiske.

5. Opozarjamo na nove in povečane obveznosti občin ob prenosu javne gospodarske infrastrukture na občine, ki mora biti izvršen najkasneje do 1.1. 2010. Z novimi obveznimi nalogami se v celoti spreminjajo razmerja na tem področju: občine bodo morale v svoje poslovne knjige v celoti prevzeti vso javno infrastrukturo na področju oskrbe s pitno vodo, odvajanja in čiščenja komunalnih

in padavinskih odpadnih voda, zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov in odlaganja ostankov komunalnih odpadkov po predelavi in odstranjevanju.

6. Preverjanje realnega stanja na področju drugih občinskih prihodkov, ki ne pokrivajo obsega primerne porabe kaže, da nekateri načrtovani prihodki sploh ne bodo realizirani, določeni pa se zelo pomembno zmanjšujejo. Iz realizacije proračunov v nekaterih občinah so določeni prihodki nižji za celo 40% in več (davek na promet nepremičnin, občinske takse, komunalni prispevek, prihodki od prodaje stavbnih zemljišč in nepremičnin v občinski lasti ...), kar zelo resno ogroža izvajanje sprejetih občinskih proračunov.

Na drugi strani pa zaostrena krizna situacija povečuje odhodke, ne samo zaradi določenih socialnih in drugih transferov, ki se zaradi finančne in gospodarske krize še dodatno povečujejo, ampak tudi zaradi rasti cen vseh vrst energije, in drugih stroškov materiala in storitev, kakor tudi nujnih podpornih ukrepov, ki jih občine lahko namenjajo za blažitev posledic krize v svojem lokalnem okolju.

Komisija je tako predlagala predsedstvu Skupnosti občin Slovenije, da ne pristane na predlagano višino povprečnine za leto 2010.

Jasmina Vidmar

O turizmu v okviru nove delovne skupine

V Ljubljani se je v sredo, 23. septembra 2009, v prostorih Slovenske turistične organizacije (STO) prvič sestala delovna skupina za turizem pri Skupnosti občin Slovenije. Uvodne pozdrave in dobrodošlico je izrekel direktor STO **Dimitrij Piciga**. Odločitev, da so se občine povezale in imenovale delovno skupino za turizem je pozdravil tudi **Mag. Marjan Hribar**, direktor Direktorata za turizem na Ministrstvu za gospodarstvo. Direktor Direktorata za turizem, ki obstaja že šesto leto in zasleduje glavna cilja, to je povečan obseg turizma in dvig konkurenčnosti slovenskemu turizmu, je pohvalil dosedanje delovanje SOS na področju turizma, se zahvalil za vse pobude in predloge, ki jih je ocenil kot zelo strukturirane in strokovno utemeljene. Dodal je še, da se

veseli sodelovanja in pričakuje veliko skupnih projektov. Mag. Hribar je poudaril, da so občine v turističnem gospodarstvu tako pomembne, ker tam turisti doživljajo sam kraj, navade ljudi, lokalno kulinariko ipd.

Prvi vsebinski sklop o katerem se je delovna skupina seznanila je predstavila Tanja Drobnič iz Javne agencije za podjetništvo in tuje trge (JAPTI). Povedala je, da je JAPTI zaznal tekom nekaj dogodkov, kjer so bili prisotni potencialni tuji investitorji, povečan interes za investicije v turizem. Prisotne je seznanila, da je nazadnje, ob priložnosti vhodne gospodarske delegacije iz Južno-Afriške Republike 8.-9. septembra 2009, bilo mogoče zaznati **povečan interes za potencialne investicije v slovenske gradove**, grajske

objekte, dvorce, vile, ipd.

Ker bi želeli na Javni agenciji za podjetništvo in tuje investicije pripraviti konkreten promocijski paket (seznam) tovrstnih objektov za neposredne naložbe tujih investitorjev, bi morali predhodno še preveriti interes občin oziroma županov za tovrstne investicije, še posebej tam, kjer je občina lastnik ali solastnik tovrstnih objektov. Zato so se s prošnjo za pomoč pri pridobitvi teh podatkov obrnili na SOS. Prisotni so se z informacijo seznanili in sledila je razprava. Članice in člane delovne skupine je zanimalo predvsem, kakšni aranžmaji so možni med lastniki in investitorji. Tanja Drobnič je pojasnila, da je vloga JAPTija, vzpostaviti stik, vsi kasnejši dogovori med investitorji in lastniki pa so individualni in odprti za različne aranžmaje, zakup, najem, nakup in pdb. Možno je

tudi, da investiranje v prenovno oz. rekonstrukcijo ruševin, če bi v tem tuji investitor prepoznali svoj poslovni interes. Investitorje zanima konkretna ponudba predvsem pa celovita ponudba, kot so npr. možnost vinske kleti v bližini, golf igrišča, raznovrstnost možnosti ponudbe, ipd. Na JAPTI bodo pripravili dopis za župane in vprašalnik, v katerem bodo zaprosili za podatke, ali v posamezni občini sploh obstajajo tovrstni objekti, ki čakajo na potencialnega investitorja. Vprašalnik bo JAPTI predhodno uskladil še z Ministrstvom za kulturo ter Ministrstvom za gospodarstvo. Če bodo občine izkazale interes za tuje investicije v tovrstne objekte, bo JAPTI pospešeno pripravil promocijski paket za učinkovito trženje. V vprašalniku bo tudi zaprosilo glede posredovanja informacij ali gre v posameznih občinah tudi za objekte v 100% zasebni lasti.

Mag. Marjan Hribar je v nadaljevanju sestanka predstavil projekt Calypso, ki ga je razvila Evropska komisija na pobudo

Evropskega Parlamenta in Republika Slovenija je informativno najavila sodelovanje v projektu. Namen projekta je spodbujanje ustvarjanja turističnih produktov, storitev in turistične mobilnosti za štiri specifične družbene skupine evropske družbe; seniorje, invalide, mlade in družine ter materialno depriviligirane družbene skupine.

V Sloveniji imamo ukrep – regres, katerega percepcija ne dosega ciljev evropske komisije. Vprašanje kako motivirati delavce za odhod na dopust ostaja, saj regres izgubljen je pomen, da je namenjen dopustu. Velika večina zaposlenih, prejeta sredstva iz regresa nameni za poplačilo položnic in drugih stroškov. Direktor je izrazil mnenje, da bodo na tem področju potrebne spremembe. Prav rezultati projekta Calypso pa utegnejo koristiti pri teh razmišljanjih. EU bo namreč sofinancirala mednarodno študijo, v kateri bo izdelan presek stanja na tem področju in priporočila strokovnjakov, kako naj bi se sprememb lotili.

Pred dokončnim oz. uradnim pristopom Slovenije k projektu Calypso, želijo preveriti dejanske interese vseh akterjev socialnega turizma vladne in ne-vladne ravni v Sloveniji za sodelovanje pri tem projektu. Na osnovi odziva naslovljenih akterjev oziroma potencialnih ponudnikov produktov in storitev v okviru projekta Calypso bodo Vladi RS predlagali sprejem ustreznega sklepa. Delovna skupina SOS za turizem je podprla usmeritve in koncept socialnega turizma in izrazila interes za sodelovanjem v projektu Calypso.

Zdenka Kovač, iz Gea Colleguea je predstavila pobudo za izvedbo projekta »Turistični managerji mikro destinacij«. Predstavitev je pričela s prisposodbo, da so bili predhodno predstavljeni projekti vezani na hardware, za turizem pa je še kako pomemben tudi software. V Sloveniji imamo ob že razvitih turističnih destinacijah še celo vrsto mikro turističnih destinacij, ki lahko predstavljajo pravi butik za Evropo, nekatere že evalvirane, nekatere pa na to še čakajo. Županje in župani so se na

okrogli mizi »Z lokalnimi koraki iz globalne krize«, ki je bila v okviru skupščine SOS 6. junija 2009, strinjali z oceno Slovenske turistične organizacije, da je ključen problem relativno nizke inovativnosti slovenske turistične ponudbe v pomanjkanju sistematičnega pristopa k razvoju kadrov oz. kompetenc na lokalnem nivoju, ki bi razvijali inovativne »turistične zgodbe«, povezane z značilnostmi posameznih turističnih destinacij oz. mikrodestinacij (npr. Prlekija, Haloze, Bela Krajina....) in v te zgodbe povezovali različne nosilce turistične ponudbe iz zasebnega, javnega in nevladnega sektorja. Prav tako na teh mikrodestinacijah ostaja neevalvirana in zato neizkoriščena obstoječa turistična ponudba. To raznoliko kulturno in naravno bogastvo Slovenije predstavlja potencial za kreiranje nove turistične ponudbe in s tem novih delovnih mest.

Skupnost občin Slovenije je kot mediator, med občinami in izobraževalnimi institucijami, oblikovala projektni predlog, kako ponuditi pomoč tem mikrolokacijam, ki bi povezala in oblikovala turistično ponudbo.

V razpravi je Tanja Drobnič projektno idejo pohvalila in povedala, da je gradivo z užitkom

prebrala; gre za delovna mesta, za samorazvijajoči se sistem, za generalno zgodbo, za integralni turizem, ki bi to vključeval, govorimo o usposabljanju, razvijanju kompetenc, razvoju človeških virov in ustvarjanju novih delovnih mest. Projekt pomeni razvojni uspeh in ga je potrebno podpreti, je dejala in dodala, da bo prosila sodelavce, da preverijo, kaj je bilo v preteklosti na področju osnovnih podatkovnih baz že narejeno, od popisa kapacitet lovskih koč, praznih zidanic ipd. Obstajajo namreč sezname in preglednice, ki bi utegnili koristiti projektu. Dodala je še, da bodo iz JAPTI poslali uradno stališče glede projektnega predloga.

Članice in člani delovne skupine so po živahni razpravi idejo še dopolnili s svojimi predlogi, da je potrebno vzporedno razvijati podjetniški segment in zadeve sistemsko urediti, skozi državne politike. Izražena pa je bila tudi želja za čim manj ex katedra predavanj in čim več znanja iz primerov iz prakse. Področja oz. znanja, ki bi jih uspešen mikro turistični manager moral pridobiti obsegajo številna področja, prostorsko planiranje, poznavanje delovanja demokracije oz. družbe v formalnem in neformalnem smislu, poznavanje marketinga,

obvladovanje komunikacije, poznavanje turistične industrije ipd. Delovna skupina SOS za turizem projektno idejo Mikro turističnih managerjev podpira.

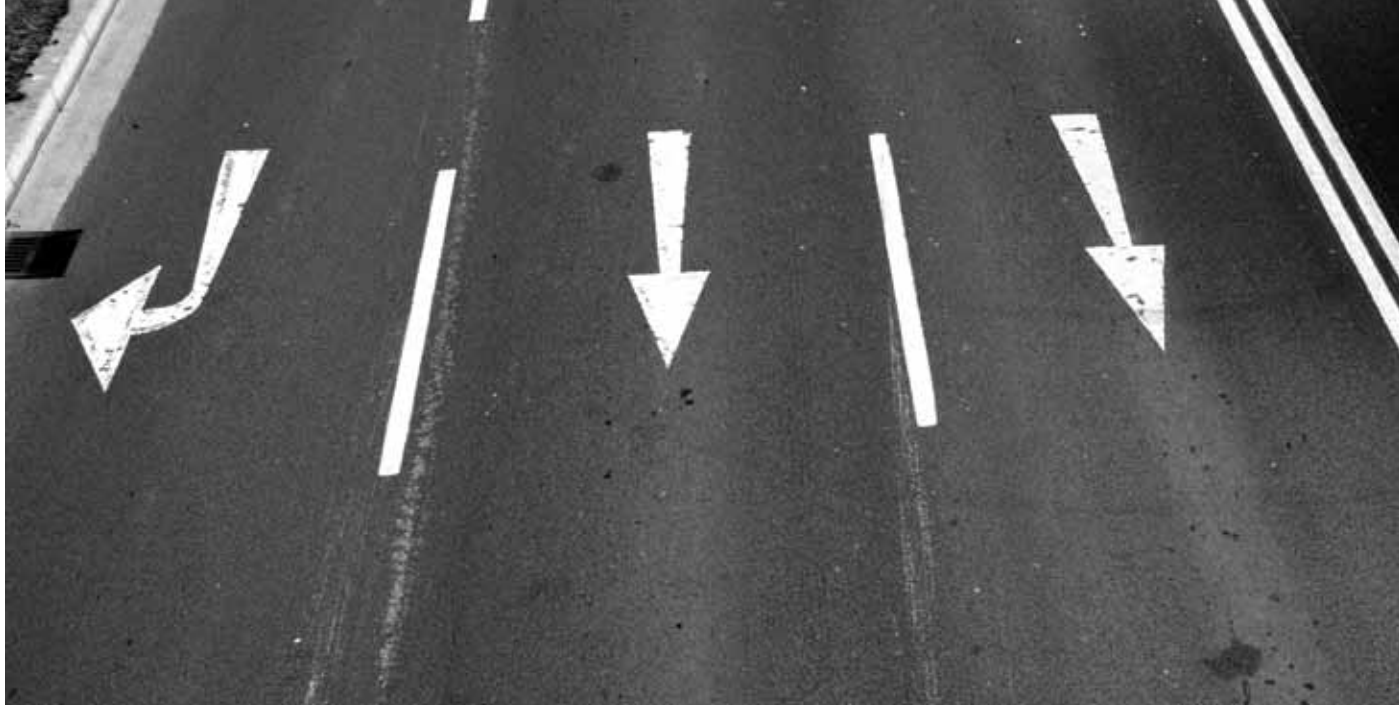
Članice in člani delovne skupine so pričakovanja in vizije, kaj vse bi lahko bile vsebine za obravnavo te delovne skupine že posredovala z evidentiranjem, pa vendar so prisotni na kratko še enkrat povedali, kje so področja, kjer vidijo priložnost za delovanje delovne skupine. Delovna skupina SOS za turizem se bo pri svojem delu osredotočala:

- na izmenjavo praks in sodelovanje
  - zagotavljal pretok informacij in sodelovanje,
  - si prizadevala za vzpostavitev partnerskega odnosa z državo
  - aktivno sodelovala pri sooblikovanju zakonskih, podzakonskih predpisov in drugih pomembnih dokumentov s področja turizma, ki jih pripravljata država
  - si bo prizadevala sodelovati z državno ravnanje pri oblikovanju razpisov za področje turizma
- Delovna skupina SOS za turizem si bo pri svojem delu še posebej prizadevala k reševanju specifičnih problematik kot so:
- sobodajalstvo
  - turistične takse
  - inšpekcijske službe

Za pogajanja z državo glede ureditve problematike sobodajalstva, je delovna skupina za mandat zaprosila predsedstvo SOS in za vodjo tega področja predlagala Janka Humarja, ki so ga ob koncu sestanka imenovali za podpredsednika delovne skupine. Za predsednico so imenovali Jano Tolja iz Mestne občine Koper.

Saša Kek

Cene komunalnih storitev “po novem”

V 2. členu Dogovora o višini povprečnine za leto 2009, ki so ga 6. marca letos podpisali predsednika Skupnosti občin Slovenije in Združenja občin Slovenije ter minister za finance dr. Franc Križanič, je vlada zavezala Ministrstvo za gospodarstvo, Ministrstvo za finance in Službo vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko, da preučijo možnost za poenostavitev določanja cen komunalnih storitev, kot predlagajo občine.

Ministrstva so se zaveze držala in 28.5.2009 je na Ministrstvu za gospodarstvo bil organiziran sestanek v zvezi z realizacijo 2. točke Dogovora o višini povprečnine. Predstavniki občin so na sestanku ponovno predlagali, da se država umakne in da občine na predmetnem področju postanejo avtonomne. Podpredsednik Skupnosti občin Slovenije Tone Peršak je poudaril, da je strah o enormnem dviganju cen s strani občin popolnoma neutemeljen, saj bodo občine cene določale v skladu z metodologijo in v končni fazi bodo župani za cene odgovarjali svojim volivcem. Poleg tega je bil podan predlog o ustanovitvi telesa, ki bi podajalo mnenja na cene občin, ki bi se na podlagi mnenja same odločile o višini cene. Večina prisotnih na sestanku se je načeloma strinjala s sprostitev določanja cen komunalnih

storitev, vendar so se strinjali tudi, da določena oblika nadzora oziroma metodologija mora biti. Predstavniki Ministrstva za gospodarstvo so dodali, da preskok brez ustreznih analiz in zakonskih podlag ne bo možen. Zato je bilo poudarjeno, da se bodo vsi akterji ponovno sestali, ko bodo na to temo doseženi določeni premiki. Nato je sledilo presenečenje, saj je Vlada RS na redni seji na predlog Ministrstva za gospodarstvo brez predhodnega opozorila izdala Uredbo o prenehanju veljavnosti Uredbe o oblikovanju cen komunalnih storitev. Sprejeta uredba je začela veljati 15. avgusta 2009. Vlada je svojo odločitev argumentirala s sledečimi besedami:

»Vlada je v skladu z 2. točko Dogovora o povprečnini za leto 2009, ki so ga na Ministrstvu za finance podpisali z reprezentivnima združenjema občin,

zavezala Ministrstvo za gospodarstvo, Ministrstvo za finance in Službo Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, da preučijo možnost za poenostavitev določanja cen komunalnih storitev, kot predlagajo občine. Predstavniki Združenja občin Slovenije in Skupnosti občin Slovenije so predstavnikom resornih ministrstev predstavili svoje stališče, in sicer, da naj občine avtonomno odločajo o cenah komunalnih storitev, ker so to obvezne gospodarske javne službe na lokalni ravni, s tem da bi se cene oblikovale po predpisani metodologiji, ter da bi imeli jasno določena merila in organe nadzora. Njihovo mnenje je bilo, da je strah glede nerazumnega povečanja cen komunalnih storitev neutemeljen.

Ministrstvo za gospodarstvo je glede na usmeritve Vlade RS predlagalo, da se opusti

ukrep določitve cen na področju določanja cen komunalnih storitev in se pristojnost oblikovanja cen komunalnih storitev prenese samo na lokalno raven.

Ministrstvo za okolje in prostor zagotovi uveljavitev Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja najkasneje do 14.8.2009.«

Presenečenje je bilo toliko večje, ker so predstavniki ministrstev na omenjenem sestanku dne 28. 5.2009 zatrjevali, da bo prenos določanja cen na občine oziroma kakršnakoli druga rešitev od obstoječe storjena postopoma ter izključno na podlagi podrobnejših analiz in usklajevanj s predstavniki lokalne samouprave.

Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja je bil objavljen v Uradnem listu 30. 7.2009 (v nadaljevanju »pravilnik«), s čimer so bili tudi uradno izpolnjeni pogoji za prenos določanja cen komunalnih storitev na lokalne skupnosti. Vendar na žalost vse skupaj ni tako preprosto, kot se kaže na prvi pogled. Drži dejstvo, da je vlada s tem, ko je sprejela Uredbo o prenehanju veljavnosti Uredbe o oblikovanju cen komunalnih storitev, pravno-formalno prenesla določanja cen komunalnih storitev na občine, vendar je v tej zgodbi potrebno nujno pogledati tudi drugo plat zgodbe. V pravilniku je podrobneje določena metodologija za določanje cen, vendar po podrobnem branju le-tega pridemo tudi do prehodnih določb, kjer je v prvem odstavku 34. člena določeno: »Izvajalec mora pred začetkom uporabe nove ali spremenjene cene storitev javne službe oblikovane v skladu s tem pravilnikom pridobiti pozitivno strokovno mnenje ministrstva, pristojnega za okolje,

o izpolnjevanju oskrbovalnih standardov, tehničnih, vzdrževalnih, organizacijskih in drugih ukrepov in normativov za opravljanje javnih služb, skladno s predpisi, ki urejajo varstvo okolja in gospodarske javne službe, katerega veljavnost je devet mesecev.«

S predmetnim določilom si država dejansko ni popolnoma zaprla vrat pri kontroli nad določanjem cen komunalnih storitev, po drugi strani pa je pravno-formalno prenesla določanje cen komunalnih storitev na lokalne skupnosti, kar pomeni, da se bodo volivci v prihodnosti ob povišanju cen (ki bodo nedvomno sledile) obračali na občine. Le čas bo pokazal, ali

bodo občine ob določanju cen dejansko avtonomne oziroma kakšno vlogo bo država prevzela v danem primeru?!

Siniša Plavšić

Večanje obveznosti občin

Ministrstvo za kulturo je 27. marca 2009 objavilo Javni ciljni razpis za podelitev pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejem, na katerega so se lahko pod določenimi pogoji prijavi javni zavodi s področja kulture. Med navedenimi pogoji je bilo navedeno, da morajo javni zavodi predložiti »revidirane računovodske izkaze« za zadnja 3 leta.

Ministrstvo za kulturo je dne 27. marca 2009 objavilo Javni ciljni razpis za podelitev pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejem, na katerega so se lahko pod določenimi pogoji prijavi javni zavodi s področja kulture. Med pogoji je bilo navedeno, da morajo javni zavodi predložiti »revidirane računovodske izkaze« za zadnja tri leta.

Zakon o javnih financah (Ur. L. RS, št. 79/1999) nalaga vsem neposrednim in posrednim proračunskim uporabnikom, med katere sodijo tudi javni zavodi, da morajo vsako leto oz. vsaka tri leta (odvisno od višine finančnega načrta) zagotoviti notranjo revizijo, s katero pa ne zadostijo razpisnim pogojem. Iz navedenih vzrokov, so se občine obrnile na Ministrstvo za kulturo, saj jih je zanimalo kdo lahko oziroma kdo mora opraviti revizijo računovodskih izkazov, oziroma zakaj ne velja revizija, ki jo morajo opravljati v skladu z zakonom.

V obrazložitvi omenjenega pogoja je Ministrstvo za kulturo navedlo, da lahko to vrsto revizije opravljajo tudi notranji revizorji občin, kar pa je povzročilo veliko težav, zaradi česar je problem obravnavala delovna

skupina za notranje revidiranje pri Skupnosti občin Slovenije. Ugotovila je, da je obrazložitev v nasprotju z Zakonom o javnih financah (Ur. L. RS, št. 79/1999), Pravilnikom o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora (Ur. L. RS, št. 72/2002), Pravilnikom o podeljevanju nazivov državnih notranjih revizorjev in preverjenih državnih notranjih revizorjev (Ur. L. RS, št. 72/2002), Usmeritvami za državno notranje revidiranje, navodili Ministrstva za finance in uradom za nadzor proračuna. Članice delovne skupine za notranje revidiranje pri Skupnosti občin Slovenije so za mnenje povprašale tudi predstavnika Urada za nadzor proračuna, ki jim je povedal, da revidiranje računovodskih izkazov ni notranje revidiranje in notranji revizor ne potrjuje njihove verodostojnosti, pač pa lahko vrednoti učinkovitost in uspešnost ukrepov, s katerimi vodstvo proračunskega uporabnika zagotavlja zanesljivost izkazov ter v primeru ugotovljenih slabosti o tem poroča vodstvu proračunskega uporabnika in mu daje predloge za izboljšave. Predmet notranjega revidiranja je sistem notranjih kontrol, oziroma celoten sistem upravljanja s

tveganji, ki vodstvu proračunskega uporabnika zagotavlja, da bodo cilji doseženi z zakonitim in smotrnim poslovanjem ter sredstva zavarovana pred goljufijami. Izvajanje nadzora po 14. členu Pravilnika o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ pa ni notranje in tudi ne zunanje revidiranje ter ga Usmeritve za državno notranje revidiranje posebej ne obravnavajo.

Zato so se članice in člani delovne skupine vprašali, zakaj se Ministrstvo za kulturo ni pri postavljanju pogojev za prijavo na razpis ni za mnenje povprašalo Ministrstvo za finance oziroma Urad za nadzor proračuna.

Delovna skupina za notranje revidiranje pri Skupnosti občin Slovenije je pozvala vsa ministrstva se med seboj boljše usklajujejo in tako pripomorejo k boljšemu črpanju sredstev, ne pa da s neusklajenostjo in z nestrokovnimi obrazložitvami občinam nalagajo dodatne obveznosti brez hkratnega zagotavljanja finančnih sredstev.

Miha Mohor

13. redna seja predsedstva

Predsedstvo Skupnosti občin Slovenije se je v sredo, 23. septembra, sestalo na svoji 13. redni seji. Prisotne je pozdravil gostitelj župan Mestne občine Koper Boris Popovič.

Na seji se je med drugim obravnavala tudi problematika zagotavljanja prostorskih kapacitet na področju predšolske vzgoje. Predsedstvo je zaradi neudeležbe predstavnic in predstavnikov Ministrstva za šolstvo in šport izrazilo ogorčenje in nezadovoljstvo, saj je po prepričanju članic in članov marsikatera težava na področju predšolske vzgoje nastala zaradi zakonskih in podzakonskih predpisov, ki jih sprejema država. Predsedstvo je navkljub situaciji sprejelo sledeče sklepe: pobudo za spremembo prostorske zakonodaje, ki bi investitorjem nalagala, da so dolžni zagotoviti del sredstev za izgradnjo javne infrastrukture (vrtce, igrišča, mladinski klubski prostori), nadalje se pričakuje poenostavitev pri pridobivanju gradbenih dovoljenj za vrtce, pri spremembah namembnosti ter tudi pri sprejemanju OPN (občinski prostorski načrti). Predsedstvo je ponovno opozorilo na pobudo, da naj Ministrstvo za šolstvo in šport pripravi nekaj tipskih modelov vrtcev, ki bi občinam olajšali načrtovanje vrtcev.

Po mnenju predsedstva je potrebno v vrtcih zagotoviti večjo fleksibilnost, predvsem glede kadrovskih normativov in števila otrok v skupini. Zasebni načini varstva otrok bi rešili marsikatero trenutno težavo in zato je potrebno delati v smeri spremembe zakonodaje, so še poudarili na seji. Predstavniki občin so se znova zavzeli za intenzivnejšo vključitev države v predšolski sistem in so kot eno izmed rešitev izpostavili predlog občine Kamnik, ki predlaga, da občine in starši plačajo največ do 50 % cene programa, v katerega je vključen otrok. Ostali del pa naj bi krila država.

Predsedstvo SOS se je seznanilo tudi z dejstvom, da še vedno niso podpisane vse posamične pogodbe pravnih oseb, ki so oddale pooblastila Skupnosti občin Slovenije za izvedbo skupnega naročila za dobavo električne energije. Ponekod so občine prejele nižje ponudbe s strani neizbranih dobaviteljev električne energije, ki iz neznanih razlogov takšne cene niso ponudili v okviru skupnega javnega naročila, v katerem pa so sodelovali.

Zato predsedstvo poziva odgovorne osebe, ki sodelujejo v skupnem javnem naročilu SOS za dobavo električne energije, da spoštujejo zakonodajo in opozarja, da so na podlagi podpisanega pooblastila dolžne podpisati posamične pogodbe z izbranimi dobavitelji, saj lahko v nasprotnem primeru izbrani dobavitelji sodno terjajo posamezne občine ali njihove investicije za nastalo škodo.

Članice in člani predsedstva so med drugim tudi sprejeli sklep o ustanovitvi koordinacijskega telesa na področju boja proti naravnim nesrečam, ki bi bil sestavljen iz predstavnikov občin, Ministrstva za okolje, Ministrstva za kmetijstvo, Ministrstva za obrambo ter predstavnikov uprave za zaščito in reševanje. Funkcija novoustanovljenega telesa bi tako bila občinam pomagati voditi politiko prilagajanja podnebnim spremembam in kako ukrepati v primerih naravnih nesreč. V tem telesu bi bili predvsem predstavniki tistih občin, ki niso vključene v sistem ukrepov prilagajanja podnebnim spremembam.

Seminar Občina in mladi

V četrtek, 24., in petek, 25. septembra 2009, je potekal seminar Občina in mladi: EU podpora za razvoj področja mladine na občinski ravni v organizaciji Nacionalne agencije programa Mladi v akciji in Skupnosti občin Slovenije.

Seminar v Portorožu je bil namenjen zaposlenim v občinskih upravah, ki so odgovorni za področje mladine, predvsem v smeri krepitev kapacitet občine za razvoj mladinskega dela ter participacije mladih. Dvodnevni seminar je tako omogočil, da so si udeleženci med seboj izmenjali izkušnje o že obstoječih ukrepih na področju mladine, dobili ideje za nove, predvsem pa skupaj razmišljali o pomenu mladinskega dela ter zakaj se sploh na občini ukvarjati z mladino.

Ni potrebno posebej poudarjati, da je za mladinsko politiko v mnogih občinah premalo posluha. Do težav prihaja predvsem v manjših občinah, kjer je v občinskih upravah

že tako malo zaposlenih in ni redko, da en sam zaposleni pokriva veliko področij. V takšnih primerih potemtakem pristane mladina nemalokrat na repu prioritete.

Mnogi izmed udeležencev so izredno pohvalili program izobraževanja, saj jim je bilo tako končno na jasen in konkreten način prikazano, kaj sploh pomeni ukvarjanje z mladimi, kako jim na občinski ravni pomagati, predvsem pa so dobili vpogled, kako se počutijo mladi z idejami, ko naletijo na gluha ušesa. Mlade se ne sme jemati kot grožnjo, ampak kot priložnost, je bilo nemalokrat slišati v Portorožu. Potrebno je imeti cilj, vendar če se mladim predpisuje točno določena pot, bo vsaka njihova drugačnost že pomenila grožnjo. Če pa se jim nudi opora, se jih poslušaj, lahko mladi postanejo priložnost za napredek, dialog. Potrebno je mladim dati možnost za participacijo, da se aktivno družbeno udeležujejo v vsakdanjem življenju s ciljem, da kot državljani prevzamejo aktivno vlogo. Priložnost, da se mladim skozi mladinsko delo odpre možnost za

oblikovanje njihove prihodnosti.

Tukaj pa nastopi pomembna vloga občine, ki se mora zavedati nujnosti vzpostavitve strukturiranega dialoga med njo samo in mladimi. Velika priložnost, ki se ne sme izpustiti, je črpanje sredstev iz evropskega sklada. Predavatelji so udeležencem prikazali načine, kako čim boljše izkoristiti ta sredstva, kako se prijaviti na razpise, predvsem pa je potrebno animirati mlade, da pridejo s svojimi idejami k odgovornim in jih predstavijo. Zato pa je potrebno politiko približati mladim in jim v njihovem jeziku predstaviti delo občinskih uprav.

Zakaj ne bi mladi npr. pogledali v lokacijski načrt, da bi vedeli, kjer se bo gradilo? Zakaj občina ne odstopi nezasedenih občinskih prostorov v upravljanje mladim? Mladi potrebujejo prostor, da se družijo, da dobijo občutek, da nekaj veljajo.

Del programa je bil tako namenjen tudi izmenjavi dobrih praks občin, ki se lahko do sedaj pohvalijo z dobrimi rezultati na področju

mladine. Udeleženci so z velikim zanimanjem poslušali, kako je nekaterim občinam več kot dobro uspelo pretvoriti teorijo v prakso. Gostje iz Mestne občine Ljubljana ter občin Ajdovščina in Izola so tako delili svoje izkušnje in poglede na mladino, z veseljem pa so tudi odgovorili na številna vprašanja.

Čeprav receptov za takojšnjo rešitev težav udeleženci niso

prejeli, so pa zato dobili ogromno idej, nasvetov pa tudi povsem pravno podkrepljenih dejstev, kako mladim v njihovih občinah vendarle pomagati zarisati pravo, svetlo pot in kako jim pokazati, da njihovo mnenje šteje.

Saj pa na mladih svet stoji, pravi pregovor. Zakaj potemtakem ne bi to držalo tudi takrat, ko odgovorni v občinah načrtujejo in odločajo,

kam z denarjem, prostori in še čem. Da je potrebno imeti cilj, prevzeti odgovornost, predvsem pa vključiti mlade v odločanje o za njih pomembnih zadevah, so se strinjali vsi udeleženci in bili ob zaključku mnenja, da jim je seminar prinesel ogromno novega znanja, vendar bo čas pokazal, koliko idej ne bo naletelo na gluha ušesa.

Alenka Jarc

Ocenjevanje in napredovanje v letu 2009

Uredba o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede v petem odstavku 11. člena določa, da se za ocenjevanja javnih uslužbencev, ki jim je napredovalno obdobje pričelo teči pred prehodom na nov plačni sistem, uporabljajo stari predpisi, ki so urejali to področje. V zvezi s štejetem napredovalnega obdobja je tako za organe, ki so do prehoda na nov plačni sistem uporabljali Pravilnik o napredovanju zaposlenih v državni upravi, relevantna tudi določba zadnjega odstavka 5. člena tega pravilnika, ki se glasi:

»V obdobje iz prvega odstavka tega člena (napredovalno obdobje, o.a.) se ne všteva čas pripravnštva ter čas odsotnosti zaposlenega z dela zaradi bolezni, izobraževanja, strokovnega izpopolnjevanja ali drugih vzrokov v nepretrganem trajanju, daljšem od 6 mesecev, razen zaradi strokovnega izpopolnjevanja, na katerega je zaposlenega napotil delodajalec, in porodniškega dopusta ter dopusta za nego in varstvo otroka, odsotnosti zaradi poklicne bolezni in zaradi poškodbe pri delu.«

Navedeno pomeni, da se v napredovalno obdobje, ki je preteklo pred prehodom na nov plačni sistem, ne štejejo odsotnosti v nepretrganem trajanju več kot šest mesecev, razen v primerih, ki so v tem odstavku 5. člena pravilnika eksplicitno navedeni. Glede štetja napredovalnega obdobja je ob preverjanju izpolnjevanja pogojev za napredovanje v višji plačni razred torej nujno treba upoštevati tudi dejstvo, da se napredovalno obdobje javnim uslužbencem, ki so bili odsotni več

kot šest mesec, podaljša za čas trajanja te odsotnosti. Če gre npr. za javno uslužbenko, ki je bila v letu 2006 odsotna z dela v neprekinjenem trajanju šest mesecev ali več, ni pa za ta čas bila odsotna zaradi nepotitve na strokovno izpopolnjevanje, nege in varstva otroka, poklicne bolezni ali poškodbe pri delu, se ji napredovalno obdobje podaljša za šest mesecev ali več.

V zvezi s štejetem napredovalnega obdobja direktorjev je tako kot za druge javne uslužbenke treba upoštevati določbe tretjega odstavka 16. člena ZSPJS (zakon o sistemu plač v javnem sektorju) ter pravilno uporabiti prvi odstavek 9. člena Uredbe o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede, ki določa, da se direktorju ob prenehanju mandata in premestitvi na novo delovno mesto upošteva število napredovanj, ki bi jih lahko dosegel, če bi na tem delovnem mestu napredoval vsaka tri leta. Ob tem velja posebej opozoriti, da navedena določba uredbe ne ureja štetja napredovalnega obdobja, temveč zgolj določa, koliko napredovanj se lahko direktorju upošteva v času trajanja njegovega mandata, ko dejansko ne more napredovati, saj ZSPJS v šestem odstavku 16. člena določa, da se direktorji ocenjujejo, vendar ne napredujejo.

Upoštevaje določbe tretjega odstavka 16. člena ZSPJS je tudi direktorjem v napredovalno obdobje treba šteti ves čas obdobja od zadnjega napredovanja v višji plačni razred, če je opravljal naloge na delovnih mestih, za katera se zahteva enaka stopnja strokovne izobrazbe, vključno z obdobjem, ko je opravljal naloge na položaju direktorja.

Glede določitve ocene direktorjem po izteku mandata je za vse direktorje v javnem sektorju, za katere se uporablja Uredba o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede, treba upoštevati določbe drugega odstavka 9. člena te uredbe, ki se glasi:

»(2) Direktorjem se za posamezno leto mandata določi ocena delovne uspešnosti na naslednji način:

- za leto, ko je na podlagi pravilnikov o merilih za ugotavljanje redne delovne uspešnosti direktorjev s posameznega področja javnega sektorja prejel redno delovno uspešnost v višini več kot 50 odstotkov, se mu določi ocena odlično in za leto, ko je prejel redno delovno uspešnost v višini do 50 odstotkov, se mu določi ocena zelo dobro;*
- za leto, ko ni prejel sredstev za redno delovno uspešnost, se mu določi ocena dobro.«*

Navedeno pomeni, da se za direktorje ne more določiti ocena na podlagi ocenjevanja elementov po kriterijih iz Priloge III Uredbe o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede, temveč glede na prejeta višino sredstev za redno delovno uspešnost, kot to določa drugi odstavek 9. člena te uredbe.

Določba tretjega odstavka 13. člena Uredbe o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede je v tem kontekstu irelevantna, saj direktorji, ki so za leta 2003, 2004, 2005, 2006 in 2007 prejeli ocene po ZJU (zakona o javnih uslužbencih) in jih je za ta leta treba

upoštevati, za leto 2008 ocene ne pridobijo na podlagi ZJU, temveč v skladu z drugim odstavkom 9. člena Uredbe o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede. ZJU se je glede ocenjevanja in napredovanja namreč prenehal uporabljati z uveljavitvijo Uredbe o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede in Uredbe o napredovanju uradnikov v nazive.

Peti odstavek 5. člena Uredbe o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede določa:

»(5) Ne glede na določbe drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena napreduje javni uslužbenec za en plačni razred, če je v času od zadnjega napredovanja oziroma prve zaposlitve preteklo najmanj šest let in je v

tem obdobju dosegel povprečno oceno najmanj dobro.«

Ker se pojavljajo vprašanja v zvezi z možnostjo uporabe navedene določbe v prehodnem obdobju, je v tej zvezi treba pojasniti, da bo na tej podlagi javni uslužbenec lahko napredoval najprej po treh ocenah, pridobljenih za leto 2009, 2010, 2011 (torej najprej 1.4.2012). Šele s prehodom na nov plačni sistem in pretvorbo ocen v točke, kot to določa 5. člen Uredbe o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede, je možno ugotoviti, kaj je povprečje, saj npr. (bivše) ocene povprečno, nadpovprečno ali podpovprečno niso numerične kategorije. Pri tem pa je treba upoštevati tudi sedmi in osmi odstavek 11. člena iste uredbe, ki določata, da se najkasneje do 15. marca 2009 za javne uslužbenec

na podlagi predpisov, ki so se uporabljali do prehoda na nov plačni sistem, ugotovi število doseženih točk, ocena in pretečeno napredovalno obdobje, ter način, kako se točke in ocena po prejšnjih predpisih pretvorijo v oceno po novih predpisih.

Iz navedenega povsem jasno izhaja, da se v obdobje šestih let, ko bodo javni uslužbenci na podlagi petega odstavka 5. člena lahko napredovali v višji plačni razred, štejejo zgolj ocene za leto 2006, 2007 in 2008, saj prehodne določbe Uredbe o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede zgolj za ta leta upoštevajo dosežene točke in ocene oziroma urejajo prehod v nov način ocenjevanja in napredovanja.

Siniša Plavšič - Vir: MJU

Težave z zakonom o stvarnem premoženju

Zakon o stvarnem premoženju države, pokrajin in občin (Uradni list RS, št. 140/07) v 5. členu določa "Stvarnega premoženja države in samoupravnih skupnosti ni dovoljeno odtujiti neodplačno, razen v primeru, če je to dovoljeno z zakonom, odplačno pa samo pod pogoji in na načine, določenimi v tem zakonu". V nadaljevanju drugi odstavek 16. člena določa "Pred razpolaganjem s posamičnim nepremičnim premoženjem države in samoupravnih lokalnih skupnosti mora njegovo vrednost oceniti pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin, ki je imenovan na podlagi zakona, ki ureja revidiranje, ali zakona, ki ureja sodišča". Glede na dejstvo, da zakon ne dopušča nobenih izjem, se v praksi dogaja, da so

stroški cenitve višji, kot je dejanska vrednost nepremičnine. Primer: vrednost nepremičnine v površini 20 m² je izkustveno ocenjena na 300,00 €, vrednost cenitve, ki jo opravi pooblaščen ocenjevalec pa je 350,00€. Na skupnosti občin Slovenije (in večina slovenskih občin) smatra, da je določba zakona, ki v zvezi s cenitvijo nepremičnin ne dopušča nobenih izjem **nerealna** in bi jo bilo **potrebno spremeniti in določiti vrednost nepremičnine, do katere ne bi bila potrebna cenitev, ampak bi se cena določila izkustveno na podlagi tržnih primerjav**. Občine kot tudi večina ostalih fizičnih in pravnih subjektov so še posebej v času gospodarske krize v položaju, ko se jim prihodki drastično znižujejo, odhodki pa

zvišujejo. Zato menimo, da je v danem trenutku pravi čas za spremembo zakonskih določb, zato je SOS na ministrstvo za javno upravo naslovil dopis s pobudo za predmetno spremembo zakona.

Skupnost občin Slovenije je s predmetno pobudo zadela v polno, saj je s strani omenjenega ministrstva prejela odgovor, da se s pobudo, ki se nanaša na cenitev nepremičnin manjših vrednosti strinjajo, zato naj bi jo vsekakor upoštevali pri prvi spremembi citiranega zakona, predvidoma še v letošnjem letu. Glede na to, da se leto bliža koncu bo prav zanimivo videti ali bo ministrstvo svojo besedo držalo oziroma ali bodo predmetne spremembe dejansko vključene v prvo večjo spremembo zakona.

Odprave 3. četrtnine plačnega nesorazmerja s 1.1.2010 ne bo!

V Uradnem listu RS št. 23/2009 z dne 27.3.2009 je bil objavljen Aneks št. 1 h kolektivni pogodbi za javni sektor, ki sta ga sklenila Vlada RS in reprezentativni sindikati javnega sektorja. Aneks je začel veljati naslednji dan po objavi, to je 28.3.2009. Na podlagi določila 5. člena Aneksa se je spremenila tretja alineja tretjega odstavka 50. člena KPJS (kolektivna pogodba za javni sektor) tako, da se tretja četrtnina nesorazmerja v osnovnih plačah odpravi s 1.1.2010 in ne s 1.9.2009. Uporabniki proračuna so morali na podlagi navedenega določila aneksa ter na podlagi določila četrtega odstavka 3. člena ZSPJS izdati javnim uslužbencem anekse k pogodbam o zaposlitvi, in sicer najkasneje do 31.8.2009.

Ministrica je v dopisu navajala tudi, da se v aneksih k pogodbam o zaposlitvi sklicuje na določbo 50. člena Kolektivne pogodbe za javni sektor in da se ne navaja konkretnih datumov odprave nesorazmerij v

osnovnih plačah. Iz tega napotka je bilo slutiti, da se lahko pred 1.1.2010 še marsikaj spremeni in se zaradi varčevalnih ukrepov odprava tretje četrtnine nesorazmerja ne bo pričela s 1.1.2010.

Omenjena slutnja se je pred kratkim uresničila, saj je Vlada RS na svoji 46. seji 29.9.2009 sprejela predlog Zakona o interventnih ukrepih. Cilj zakona je v čim krajšem času in v čim večji meri zmanjšati tveganje za stabilnost javnih financ v obdobju finančne krize, predlagani ukrepi pa naj bi omilili pritisk na povečanje javnofinančnega primanjkljaja. S tem zakonom se predlagajo ukrepi, ki naj bi kratkoročno pripomogli k zmanjšanju tveganja za stabilnost javnih financ, dolgoročno pa bo potrebno spremeniti predvsem pokojninski in zdravstveni sistem ter delovanje javnega sektorja. Predlog zakona je začasne narave in velja za leto 2010.

Ukrep predloga tega zakona poleg vseh drugih novosti prelaga v

kasnejše obdobje tudi povišanje plač v javnem sektorju, saj bi to po mnenju vlade predstavljalo precejšnje tveganje pri zagotavljanju javnofinančne vzdržnosti. Vlada predmetno odločitev argumentira z navedbami, da je potrebno upoštevati, da so bili v preteklosti prihranki plač uporabljeni za povečanje števila javnih uslužbencev in da so bila privarčevana sredstva že porabljena z izplačilom prvih dveh četrtnin odprave nesorazmerij. Za izplačilo drugih dveh četrtnin bi bilo torej po mnenju vlade potrebno zagotoviti dodatna sredstva.

Če bi opravili plačna nesorazmerja v roku, kot je določen v veljavnih predpisih, bi se v prihodnjem letu plače javnega sektorja povečale za skoraj devet odstotkov, kar pa z vidika vzdržnosti javnih financ ni sprejemljivo. Prav tako takšno povečanje plač v javnem sektorju ne bi bilo sprejemljivo v odnosu do gospodarstva, še dodaja vlada.

Siniša Plavšič

Omejitve delovnih uspešnosti v letu 2009

Vlada Republike Slovenije in reprezentativni sindikati javnega sektorja so 24.2.2009 podpisali Dogovor o ukrepih na področju plač v javnem sektorju zaradi spremenjenih makroekonomskih razmer za obdobje 2009-2010 - Dogovor.

V Dogovoru je določeno, da se v letu 2009 redna delovna uspešnost javnim uslužbencem ne izplačuje za mesec april do vključno meseca novembra, za 8 mesecev). Redna delovna uspešnost se javnim uslužbencem za mesec december 2009 izplača v letu 2010 v višini, kot je veljala pred sprejemom tega ukrepa.

V Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov RS za leti 2008 in 2009 (Uradni list RS, št. 26/09 -v nadaljevanju: ZIPRS0809), ki je zakonska podlaga za izvedbo Dogovora, je določeno, da ne glede na določbe 22. in 22.a člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 95/07 -uradno prečiščeno besedilo, 17/08, 58/08, 69/08-ZTFI-A, 69/08-ZZAVAR-E, 80/08 in 120/08-odl. US -ZSPJS) direktorjem v javni upravi (kot so določeni v drugem stavku prvega odstavka 8. člena Uredbe o plačah direktorjev v javnem sektorju) in drugim javnim uslužbencem, za obdobje od 1. aprila do 30. novembra 2009 ne pripada del plače za redno delovno uspešnost.

Skupen obseg sredstev za redno delovno uspešnost, ki je določen na podlagi ZSPJS in Kolektivne pogodbe za javni sektor (Uradni list RS, St. 57/08 in 23/09) in se izplačuje direktorjem v javni upravi

in javnim uslužbencem mesečno, trimesečno ali dvakrat letno, za leto 2009 znaša 2% sredstev za osnovne plače v mesecu decembru 2008 in januarju, februarju in marcu 2009. Sredstva za redno delovno uspešnost za mesec december 2009 bodo zagotovljena v proračunu za leto 2010. V skladu s prvim odstavkom 36. a člena ZIPRS0809 se je lahko v letu 2009 direktorjem v javni upravi, ki se jim redna delovna uspešnost izplačuje mesečno, trimesečno ali dvakrat letno, in javnim uslužbencem izplačala zadnja redna delovna uspešnost za mesec marec 2009.

Za direktorje posrednih uporabnikov proračuna (kot so določeni v prvem stavku prvega odstavka 8. člena Uredbe o plačah direktorjev v javnem sektorju), ki se jim del plače za redno delovno uspešnost izplačuje enkrat letno za preteklo leta, se v letu 2009 izplača 4/12 zneska za redno delovno uspešnost, do katerega bi bili upravičeni za leto 2008. Preostanek 8/12 zneska se jim izplača v letu 2010. V letu 2010 pa se jim izplača največ 4/12 dela plače za redno delovno uspešnost, do katere bodo upravičeni za leta 2009, določeno s skladu z zakonom in predpisi, ki urejajo redno delovno uspešnost direktorjev. Navedeno torej pomeni, da se direktorjem posrednih uporabnikov proračuna v letu 2010 izplača 8/12 zneska, do katerega so bili upravičeni za leta 2008, in se 4/12 zneska, do katerega bodo upravičeni za leto 2009.

Direktorjem posrednih uporabnikov proračuna (kot so določeni v prvem stavku prvega odstavka Uredbe o plačah direktorjev v javnem sektorju), ki se jim del plače za redno

delovno uspešnost izplačuje enkrat letno za preteklo leto in jim je bil v letu 2009 že izplačan celoten del plače za redno delovno uspešnost za leto 2008, se v letu 2010 izplača le 4/12 zneska dela plače za redno delovno uspešnost, do katerega bi bili upravičeni za leto 2009.

S spremembami ZIPRS0809 se omejujeta tudi višina dela plače za plačilo delovne uspešnosti z naslova povečanega obsega dela in dovoljen obseg porabljenih sredstev za ta namen. Uredba o delovni uspešnosti z naslova povečanega obsega dela za javne uslužbence (Uradni list RS, št. 53/08 in 89/08) v 4. členu določa, da znaša višina dela plače za plačilo delovne uspešnosti z naslova povečanega obsega dela iz 1. točke prvega odstavka 2. člena uredbe (povečan obseg v okviru rednih delovnih nalog in v okviru projekta uporabnika proračuna) največ 20 odstotkov osnovne plače javnega uslužbenca, če pa poleg tega sodeluje se pri posebnem projektu (2. točka prvega odstavka 2. člena uredbe) pa skupno največ 50 odstotkov njegove osnovne plače.

ZIPRS0809 pa v 20. členu (36. b člen) določa, da lahko ne glede na določbe prvega odstavka 4. člena uredbe in splošnih aktov, ki urejajo plačilo delovne uspešnosti z naslova povečanega obsega dela za javne uslužbence v drugih državnih organih, za obdobje od 1. aprila do 30. novembra 2009 višina dela plače za plačilo delovne uspešnosti z naslova povečanega obsega dela za javnega uslužbenca znaša največ 20 odstotkov osnovne plače mesečno, skupno (iz obeh točk prvega odstavka 2. člena uredbe) pa

največ 30 odstotkov njegove osnovne plače. Poleg navedenega ZIPRS0809 določa, da lahko uporabniki iz proračuna s plačilom delovne uspešnosti z naslova povečanega obsega dela in pri opravljanju rednih delovnih nalog za obdobje od 1. aprila do 30. novembra 2009 porabijo največ 60 odstotkov sredstev iz prihrankov, ki jih določa 22. d člen ZSPJS sredstva iz prihrankov sredstev za plače, ki nastanejo zaradi odsotnosti javnih uslužbencev ali nezasedenosti delovnih mest.

Vendar je potrebno dodati, daje Vlada RS nedavno sprejela predlog Zakona o interventnih ukrepih, s katerim se poleg prelaganja povišanja plač v javnem sektorju v kasnejše obdobje ter onemogočanja usklajevanja plač in regresa za letni dopust v letu 2010 v celotnem javnem sektorju podaljšuje tudi ukrep neplačil od decembra leta 2009 do decembra leta 2010 za del plače z naslova redne delovne uspešnosti. Prav tako predlog tega zakona ohranja omejitve z naslova povečanega obsega dela v obsegu

20 oziroma v primeru posebnih projektov največ 30 odstotkov osnovne plače. Ker pogajanja s sindikati javnega sektorja še niso zaključena in je zaradi proračunske procedure zakon potrebno vložiti skupaj s proračunoma, bo po dogovoru s sindikati besedilo zakona v zvezi s plačami javnega sektorja prilagojeno dogovoru s sindikati.

Siniša Plavšič - vir: MJU, Vlada RS

Premestitve javnih uslužbencev

Na Ministrstvu za javno upravo pri dajanju pojasnil organom v zvezi z izvajanjem ZJU ugotavljajo, da organi različno razumejo določbe petega odstavka 147. člena ZJU, kar vpliva na neenotno ravnanje v praksi in posledično postavljanje javnih uslužbencev v neenak položaj glede določitve plačnih razredov ob izteku obdobjačasne premestitve in izpeljavi postopka trajne premestitve na zahtevnejše delovno mesto.

Peti odstavek 147. člena ZJU določa: *»Uradnika je možno začasno premestiti tudi na delovno mesto, na katerem se opravljajo zahtevnejše naloge v višjem nazivu. Uradnik mora izpolnjevati pogoje glede zahtevane izobrazbe za takšno delovno mesto, vendar se ga ne imenuje v višji naziv, temveč se mu za čas premestitve določijo pravice glede na višji naziv.«*

Da bi zagotovili enotno uporabo določb petega odstavka 147. člena ZJU, na MJU pojasnjujejo naslednje: Kot je določeno v prvem odstavku 147. člena ZJU, je tudi začasna premestitev na podlagi petega odstavka istega člena možna za obdobje največ

dveh let. Čeprav iz drugega in tretjega odstavka 147. člena jasno izhaja, da morajo javni uslužbenci za trajno ali začasno premestitev izpolnjevati vse predpisane pogoje, pa peti odstavek istega člena v tem smislu predstavlja izjemo, saj dopušča, da se uradnika začasno premesti na zahtevnejše delovno mesto, če izpolnjuje pogoj glede zahtevane izobrazbe, ni mu pa treba izpolnjevati drugih pogojev, ki so določeni za konkretno delovno mesto. Če pride do tovrstne premestitve, potem se uradnika ne imenuje v višji naziv, določijo pa se mu pravice glede na višji naziv, v katerem se naloge na tem delovnem mestu lahko opravljajo. Seveda pa je tudi v tem primeru treba upoštevati tretji odstavek 147. člena ZJU, ki določa, da se pravice lahko določijo glede na najnižji naziv, v katerem se naloge na delovnem mestu, na katerega je uradnik začasno premeščen, lahko opravljajo.

Namen določb petega odstavka 147. člena je bil zagotoviti fleksibilnejše odzivanje delodajalca na spreminjajoče se zahteve delovnega okolja z začasnim premeščanjem uradnikov, ki imajo ustrezno izobrazbo in specifične vrste usposobljenosti (npr. znanje tujih jezikov) ter jim glede na višjo stopnjo zahtevnosti opravljanja nalog za ta čas določiti

tudi višjo osnovno plačo (npr. za čas trajanja predsedovanja Slovenije Svetu EU, za čas trajanja določenega projekta, ki zahteva polno dnevno delovno obveznost javnega uslužbenca ipd.). Vendar pa je glede na začasno naravo tega inštituta treba upoštevati dejstvo, da so tudi osnovna plača in druge pravice, ki iz tega izhajajo, začasnega značaja. To pa pomeni, da po izteku obdobjačasne premestitve javni uslužbenec ponovno opravlja naloge na delovnem mestu, na katerem jih je opravljal pred začasno premestitvijo in se mu glede na to delovno mesto ponovno aktivirajo pravice iz delovnega razmerja.

Nikakor pa ni možno začasne premestitve na podlagi petega odstavka 147. člena prekvalificirati v trajno, ne da bi bilo predhodno upoštevano delovno mesto pred začasno premestitvijo (npr. če je uradnik bil 1.1.2008 začasno premeščen z delovnega mesta višji svetovalec na delovno mesto podsekretar, in sicer za obdobje do 1.5.2009, potem je isti uradnik lahko trajno premeščen na isto delovno mesto in tudi imenovan v višji naziv z delovnega mesta višji svetovalec in ne z delovnega mesta podsekretar – v konkretnem primeru je namreč 2.5.2009 isti uradnik ponovno na delovnem mestu višji svetovalec).

Upoštevanje navedenega je posebej pomembno tudi z vidika pravilne določitve plačnega razreda glede na določbe 19. in 20. člena ZSPJS. Če bi se začasna premestitev z delovnega mesta npr. višji svetovalec na delovno mesto npr. podsekretar z naslednjim dnem izteka obdobja začasne premestitve »prekvalificirala« v trajno premestitev na delovno mesto podsekretar, potem bi šlo za premestitev z delovnega mesta podsekretar na delovno mesto odsekretar in bi uradnik glede na določbe prvega odstavka 20. člena ohranil dosežena napredovanja. Premestitev z delovnega mesta višji svetovalec (kot je v konkretnem primeru edino pravilno) na delovno mesto podsekretar pa bi pomenila, da uradnik ne ohranja doseženih napredovanj, temveč da se mu v primeru, da bi zaradi premestitve imel enako ali nižjo osnovno plačo, določi za en plačni razred višja osnovna plača, kot jo je dosegel na delovnem mestu višji svetovalec. Pri tem je seveda treba upoštevati morebitno napredovanje v višji plačni razred, ki bi ga v konkretnem primeru glede na določbe 5. člena Pravilnika o napredovanju zaposlenih v državni upravi pred prehodom na nov plačni sistem uradnik lahko dosegel na delovnem mestu podsekretar. Ob ponovnem učinkovanju statusa

na delovnem mestu višji svetovalec mu je treba dosežena napredovanja skladno s prvim odstavkom 20. člena ZSPJS upoštevati. Prav tako je čas opravljanja nalog na delovnem mestu podsekretar na podlagi začasne premestitve pred prehodom na nov plačni sistem v primeru trajne premestitve z delovnega mesta višji svetovalec na delovno mesto podsekretar treba šteti v napredovalno obdobje. Na podlagi 5. člena Pravilnika o napredovanju zaposlenih v državni upravi se namreč ne glede na trajnost ali začasnost premestitve napredovalno obdobje v primeru premestitve z delovnega mesta višji svetovalec na delovno mesto podsekretar ni prekinilo.

V primeru začasne premestitve npr. z delovnega mesta svetovalec na delovno mesto višji svetovalec in potem trajne premestitve z delovnega mesta svetovalec na delovno mesto višji svetovalec je treba upoštevati dejstvo, da gre za isti tarifni razred ter da prvi odstavek 20. člena ZSPJS v teh primerih določa ohranitev doseženih napredovanj. Za razliko od prejšnjega primera (začasna premestitev z delovnega mesta višji svetovalec na delovno mesto podsekretar) pa na začasnem delovnem mestu višji svetovalec glede na določbe 5. člena

Pravilnika o napredovanju zaposlenih v državni upravi ni bilo možno napredovati v višji plačni razred, saj se je napredovalno obdobje s premestitvijo z delovnega mesta svetovalec na delovno mesto višji svetovalec prekinilo. Če bi uradnik v času, ko je bil na začasnem delovnem mestu višji svetovalec, izpolnil pogoje za napredovanje v višji plačni razred na delovnem mestu svetovalec, je bilo treba izpolniti ocenjevalni list in izpeljati postopek napredovanja, s tem da bi napredovanje v višji plačni razred začelo učinkovati ob ponovnem opravljanju nalog na delovnem mestu svetovalec.

Namen petega odstavka 147. člena torej nikakor ni bil pospešeno napredovanje uradnikov, ki niso izpolnjevali vseh pogojev za delovno mesto, na katerega so bili začasno premeščeni, temveč, kot že rečeno, učinkovito odzivanje na zahteve poslovnih procesov, ko je treba za največ dve leti drugače organizirati potencialne uradnikov za doseglo začasno definiranih ciljev.

Siniša Plavšič - Vir: MJU

Sestanek z ministrom Lukšičem

V začetku poletja smo se predstavnice Skupnosti občin Slovenije sestale z ministrom za šolstvo in šport dr. Igorjem Lukšičem z namenom usklajevanja predloga sprememb in dopolnitev zakona o vrtcih. Sestanka se je udeležil tudi direktor direktorata za vrtce in osnovno šolstvo Boris Černilec. Predstavnice skupnosti smo uvodoma predstavile splošna stališča skupnosti predvsem v zvezi z nujnostjo, da se nekatera zakonska in podzakonska določila, ki večajo obveznosti občin, tudi in predvsem

zaradi finančne in gospodarske krize spremenijo ali njihovo izvajanje prestavi na ugodnejše čase. V tem kontekstu smo predvsem opozorile na nujnost podaljšanja rokov v pravilniku o prostorskih normativih ter določila vezana na dodatno subvencioniranje tudi prvega otroka. Prav tako smo ministra opozorile, da sedaj ni čas za kakršnekoli spremembe, ki bi tako ali drugače večale obveznosti občin. V nadaljevanju smo pregledali predloge sprememb zakona o vrtcih, še posebej burna in dolga razprava se je razvnela pri določilih o financiranju vrtcev, kjer se je pokazalo, da ni

mogoče pričakovati kakšnih bistvenih sprememb, saj ministrstvo razume, da vrtci ne razumejo, da težav v financiranju vrtcev ne bo rešil sistem financiranja, temveč korektni in dobri odnosi med vrtci in občinami. Ob koncu se je izkazalo, da je sploh vprašljivo, ali bo ministrstvo s predlaganimi spremembami nadaljevalo oziroma jih vložilo v nadaljnjo proceduro. Skupaj so ugotavljali, da tako okleščen predlog zakona ni primeren oziroma ustrezen za nadaljnjo obravnavo.

Jasmina Vidmar

O ceni električne energije

Na pogajanjih za višino povprečnine za leto 2009 so Vlada RS in obe reprezentativni asociaciji sklenili dogovor, ki je ob višini povprečnine za leto 2009 določal tudi nekatere druge zahteve obeh asociacij. Ob prenosu nezazidanih stavbnih in kmetijskih zemljišč s sklada kmetijskih zemljišč na občine, kar je zahtevala skupnost že pri uvajanju pokrajini, ter zahtevi po sprostitvi in poenostavitvi določanja cen komunalnih storitev je bila ena izmed zahtev tudi, da pristojna ministrstva preučijo možnost spremembe tarife za dobavo električne energije občinam. Zaradi omenjene zahteve je v juniju

potekal sestanek s predstavnikom direktorata za energijo, Urbanom Prelogom - z namenom preverjanja možnosti nižanja cen električne energije za odjemalce, ki opravljajo javno službo in torej ne proizvajajo. Povedal je, da možnosti za takšne rešitve niso možne, saj vlada nima možnosti podjetjem nalagati, kako naj določajo cene elektrike. Prav tako pa je predstavil delovanje »trga« električne energije ter različne električne energije in njihovo dostopnost, kar povzroča tudi razlike v cenah. Povedal je tudi, da je v tem trenutku cena električne energije tako nizka, da imajo slovenske elektrarne že izgubo. Zato se pričakujejo višanja cen

elektrike. Edina možnost, ki jo je videl, je v skupnih javnih naročilih več občin, ki lahko tako konkretno nižajo ceno elektrike. Predstavniki skupnosti so opozorili, da država na marsikaterem segmentu diktira smeri in količine in načine delovanja in organiziranja (omrežnina, Dars in potratne razsvetljave avtocest, ki jih plačujejo občine, tudi ostalih državnih cest...), zato pričakujejo, da bo država na segmentu porabe električne energije naredila bistveno več.

Jasmina Vidmar

12. seja predsedstva Skupnosti občin Slovenije

Predsedstvo Skupnosti občin Slovenije je na 12. seji gostilo ministra za šolstvo in šport dr. Igorja Lukšiča. Z ministrom je predsedstvo SOS razpravljalo in iskalo rešitve za ureditev različnih področij, s katerimi se srečujejo občine predvsem na področju predšolske vzgoje..

Prisotni so ministra opozorili na nujno potrebne spremembe v sistemu predšolske vzgoje, saj je ta postal izjemno reguliran, nepregleden in težko izvršljiv.

S strani predsedstva je bilo slišati, da se posamezne občine srečujejo z problematiko prevelikega števila vpisov v vrtec. Posledično je tako potrebno zagotavljati nove oddelke, kar prinese s seboj še večje finančne obremenitve. Visoko postavljeni prostorski normativi in standardi so pri tem v veliko oviro. Posledično so člani predsedstva predlagali podaljšanje roka za izpolnitev postavljenih prostorskih normativov ter standardov do leta 2015, prav tako pa bi bilo potrebno razmisliti o smiselnosti vsebine le-teh. Ministra so tudi opozorili na določbo o sofinanciranju investicij s strani države, saj je višina le-te neustrezna, hkrati pa so postopki vodenja razpisnih postopkov neustrezni ter nepregledni.

V odgovoru na očitke članov predsedstva je minister poudaril, da se zaveda občutljivosti področja in

obstoječe skupne problematike ter priznal, da na predmetnem področju ni dolgoročnih rešitev, zato je potrebno medsebojno sodelovanje vseh pristojnih akterjev. Dokončne odločitve o izvedbi razpisa za sofinanciranje vrtcev še ni, potrebne so analize in postavitve primernih razpisnih pogojev. Minister prav tako priznava, da razpisom v letošnjem letu niso naklonjeni, zato se na ministrstvu nagibajo k rešitvi spremembe zakona.

Vse več občin se srečuje s problemom prevoza šoloobveznih otrok. Poudarjeno je bilo, da stroški in pravice korenito naraščajo, občine pa po drugi strani nimajo potrebnih sredstev za zagotavljanje prevoza po nevarnih poteh. Prav tako so občinski proračuni zelo obremenjeni, saj zakon o financiranju občin tega ne pokriva. Ministra je predsedstvo SOS opozorilo tudi na problematiko na področju mladinske politike. Sprejetje Zakona o mladinski politiki, ki definira status mladinske organizacije in podporne organizacije mladih na nacionalnem in lokalnem nivoju, je zato nujno, saj

bo tako zagotovljena sistemska podlaga za participacijo mladih.

Predsedstvo SOS je apeliralo na ministra s pobudo, da se v Komisijo Vlade RS za zaščito romske skupnosti vključi tudi predstavnike Skupnosti občin Slovenije. Minister je poudaril, da vsekakor v tem ne vidi ovire in pozdravlja to pobudo, je pa poudaril, da so že sedaj vključene tiste občine, v katerih prebiva večina romske populacije.

Za konec je minister Lukšič takšna skupna srečanja pozdravil, vendar je poudaril, da bodo občine v sodelovanju z ministrstvom morale določiti svoje prioritete in poenotiti stališča. Zato je potrebno vzpostaviti mehanizme, ki bi ta pričakovanja s strani občin dejansko uresničili in oblikovali trajno obliko sodelovanja. Vsekakor pa bodo predstavniki občin vključeni v postopke priprav predpisov na področju predšolske in šolske vzgoje, je na koncu še dodal minister.

Siniša Plavšič

Iskanje rešitev za težave, povzročene z zdravstvenim zakonom

Na zahtevo Skupnosti občin Slovenije je na Ministrstvu za zdravje potekal sestanek med predstavnicami skupnosti in državnim sekretarjem Ivanom Erženom. Sestanek je bil zadnji v nizu aktivnosti skupnosti na področju (ne)izvajanja zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju in iskanju rešitev, ki jih je povzročil premalo domišljen zakon ter iz njega izhajajoč pravilnik. Predstavnice skupnosti so državnemu sekretarju predstavile dosedanje (ne)sodelovanje ter težave, s katerimi se občina zaradi tega soočajo, posledično pa tudi

občanke in občani. Še posebej smo jih opozorili, da je ključen problem v nepripravljenosti slišati pripombe tistih, ki morajo na koncu sprejeti zakon ali podzakonski predpis izvajati. Državni sekretar je povedal, da se polno zavedajo težav, zato že intenzivno delajo na novih določilih spremenjenega zakona. V nadaljevanju je bilo tako govora o postopkih za ugotavljanje upravičenosti do obveznega zdravstvenega zavarovanja (OZZ) na osnovi 21. točke 15. člena ZZZVZZ, ki se morajo poenostaviti in skrajšati; spremembi cenzusa, da osebe z nizkimi dohodki ne bi ostale brez obveznega zdravstvenega

zavarovanja; vezavi zavarovanja študentov kot družinskih članov na status rednega študenta in ne na starost (dopolnjenih 26 let)... Povedal pa je tudi, da resno razmišljajo o možnosti, na katero opozarja skupnost že nekaj časa, da bi zavarovanja, ki jih sedaj krije občina, v celoti prenesli na državne institucije. Ob koncu smo se dogovorili, da bomo intenzivno sodelovali in preverjali možne rešitve. V izogib ponovnemu sprejemu slabih rešitev

Jasmina Vidmar

Ob spreminjanju organiziranja in financiranja vrtcev in šol

Sekretariat skupnosti je poslankam in poslancem Državnega zbora RS posredoval stališča in predloge do Predloga sprememb in dopolnitev Zakona o organiziranju in financiranju vzgoje in izobraževanja. V posredovanem materialu smo zapisali, da način in hitrost spreminjanja tako pomembnega zakona, še posebej v točkah, kjer se spreminjajo temeljna razmerja med tremi v upravljanje zavodov vpetimi skupinami (zaposlenih, predstavnic in predstavnikov občin in staršev), nesprejemljiva, saj zmanjšuje pristojnosti občinam, prav tako pa povzroča nekaj dodatnih problemov v notranjih komunikacijah med

ravnateljicami in ravnatelji ter zaposlenimi.

S presenečenjem, tako v dopisu poslankam in poslancem, smo prejeli informacijo, da zdajšnji spremembi Zakona o organiziranju in financiranju vzgoje in izobraževanja v kratkem sledi nova, vseobsežna, ki naj bi na novo določala marsikatero dosedanje razmerje. Izrazili smo zadovoljstvo, da je minister dr. Igor Lukšič Skupnosti ponudil možnost v tej prenovi sodelovati. Ob tem pa smo opozorili na nekaj pomembnih razmislekov. V tem kontekstu na nesprejemljivost dejstva, da se tako na hitro spreminjajo pravzaprav tako pomembne zadeve, kot so razmerja med vpetimi v

upravljanje. Tudi zato, ker danih pravic ni lahko jemati, pa tudi zato, ker predlagane spremembe zahtevajo številne nove delovne obveznosti s strani zaposlenih v občinskih upravah (spremembe ustanovitvenih aktov), ki bodo ob tako imenovani celoviti prenovi zakona morali ponovno spreminjati in popravljati z javnimi zavodi povezane dokumente. Opozorili smo poslanke in poslance, kot smo pred tem opozorili tudi ministra dr. Igorja Lukšiča in ministrico za javno upravo Irmo Pavlinič Kreps, na izjemno povečanje birokratskih opravil, ki zahtevajo vedno nove in nove zaposlitve ali pa izjemno obremenjevanje že zaposlenih z deli in opravili, ki nekih resničnih

učinkov ne prinašajo. V tako kriznih časih, s katerimi se Slovenija in svet soočata, bi bil že skrajni čas, da država racionalizira postopke ter opravila in zakonodajne oz. sistemske spremembe domisli tako, da jih ni oz. jih ne bo potrebno spreminjati vsakih nekaj mesecev. Potrebno je zavedanje, da je po uveljavitvi nekaterih sistemskih sprememb vedno nekje nekdo, ki mora te spremembe uveljaviti, opraviti in oddelati.

V nadaljevanju smo opozorili na nesprejemljivost predlaganih sprememb sestave sveta šol in vrtcev. V skladu z Zakonom o zavodih zavod upravlja svet ali drugi kolegijski organ upravljanja. S tem želimo poudariti, da so sveti javnih zavodov organi upravljanja in nimajo funkcije strokovnega sveta, ki obravnava vprašanja s področja strokovnega dela zavoda ipd.

Izrazili smo prepričanje, da je nesprejemljivo, da imajo občine

(ali država) pravico in dolžnost ustanovljati javne zavode, pri čemer zagotavljajo finančna sredstva za investicije, programe in druge z zakonom določene namene, na upravljanje pa tako v primeru osnovnih šol kot tudi vrtcev ne morejo vplivati v takšni meri, kot to velja za upravljanje v drugih primerih lastništva.

Zapisi smo, da ni mogoče pričakovati, da je občina kot ustanoviteljica in lastnica lahko primerna le za financiranje in hkrati tudi nosi odgovornost za obveznosti zavoda (npr. tudi v primeru slabega poslovanja), odločanje pa je v pretežni meri prepuščeno vsem tistim, ki so deležni tovrstnega financiranja. Po prepričanju skupnosti pa ima lahko povečanje števila predstavnic in predstavnikov zaposlenih v svetih zavodov in s tem spremenjena razmerja med vsemi tremi skupinami vpetimi v upravljanje zavodov v bodoče tudi izrazito negativni vpliv na kvalitetno

vodenje zavodov ter kakovost delovanja teh zavodov. Ravnateljice in ravnatelji bodo podvrženi diktatu in pričakovanjem zaposlenih, kar ni nujno vedno v soglasju s potrebami zavoda ali z bodočimi pričakovanji po kvalitetni preobrazbi zavodov. Ob izraženem nasprotovanju spremembam sestave svetov šol in vrtcev pa smo predstavili tudi predlog, po katerem bi se morebitne naloge, ki niso posredno ali neposredno povezane z upravljanjem oziroma so ocenjene kot poseganje sveta zavoda v strokovnost zavoda, prenesle na druge organe (ravnatelja, strokovne svete); s tem pa bi se prenesla tudi odgovornost.

Jasmina Vidmar

Redna letna skupščina SOS

Skupščina Skupnosti občin Slovenije se je 3. junija sestala na Brdu pri Kranju. Skupščino je otvoril predsednik SOS Franc Kangler, prisotne sta pozdravila še državna sekretarka na vladni službi za lokalno samoupravo in regionalno politiko (SVLR) Meta Vesel Valentinčič in župan Mestne občine Kranj in gostitelj Damjan Perne.

Meta Vesel Valentinčič je povedala, da kljub dejstvu, da smo včasih na nasprotnih polih, so cilji enotni. Prav tako se bo pobuda za vzpostavitev informacijske točke, kjer bodo občine dobivale pomoč pri pridobivanju evropskih sredstev, zagotovo realizirala. Predsednik SOS Franc Kangler je ocenil delo SOS v preteklem letu in poudaril, da je bila skupnost zelo uspešna in da je odnos med župani dober. Nezadovoljstvo pa je izrazil nad položajem občin in slabim sodelovanjem nekaterih državnih institucij.

Skupščino je vodil predsednik delovnega predsedstva Anton Peršak, na kateri se je posebna pozornost namenila problematikam, kot so težave v zvezi s sprejemanjem občinskih prostorskih aktov, rebalans državnega proračuna, pri katerem so župani opozarjali na nepravičen sistem financiranja občin, ki ne upošteva specifik posameznih občin. SOS je tako odločno zavrnil zniževanje proračunskih sredstev in zahteval povišanje proračunskih sredstev za občine v višini 4%! Govora je bilo tudi o množičnem vrednotenju

nepremičnin, kjer sta predstavnika Geodetske uprave RS in Direktorata za prostor Ministrstva za okolje in prostor občine opozorila na posledice, ki jih lahko ima množično vrednotenje nepremičnin na podlagi neustreznih vhodnih podatkov o stavbnih oz. zazidljivih zemljiščih, ki jih sporočajo občine. Med drugim sta sporočila, da bodo pripravili izvedbena navodila za občine, kako pripraviti pravilne in primerne podatke za te baze. Po končani redni letni skupščini je sledila okrogla miza na temo Z lokalnimi koraki iz globalne krize.

Z lokalnimi koraki iz globalne krize

Po končani redni letni skupščini Skupnosti občin Slovenije 3. junija letos na Brdu pri Kranju, je v organizaciji Skupnosti občin Slovenije potekala okrogla miza na temo finančne in gospodarske krize z naslovom "Z lokalnimi koraki iz globalne krize".

Županje in župani so v dialogu s predstavniki državne oblasti in zasebnega sektorja iskali primerne odgovore na izzive, ki jih postavlja gospodarska in finančna kriza. Okroglo mizo je vodil dr. Štefan Čelan, v razpravi pa so med drugim sodelovali prof. dr. Jože Mencinger, dr. Branko Lobnikar, Zdenka Kovač, dr. Rado Genorio, Rajko Dolinšek, Roman Lavtar in drugi predstavniki iz občin. Štefan Čelan, župan MO Ptuj in moderator okrogle mize je uvodoma zastavil široko vprašanje, ali model neoliberalizma sploh ponuja izhod iz sedanje krize. Po njegovem mnenju ne in je treba spremeniti tudi etos, prav tako se je potrebno lotiti reševanja teh težav iz zakonodajnega vidika. Jože Mencinger je izrazil upanje, da bo globalizacije konec in bo prišla na vrsto lokalizacija. Vlogo lokalnih skupnosti prepozna v dveh segmentih. Večje investicije, kot so gradnja cest in druge infrastrukture, bi se morale prenesti na lokalno raven, tako bi spodbudili nove zaposlitve. Drugo priložnost vidi v sodelovanju državne in lokalne ravni

pri ohranjanju in finančni pomoči pri »preživetju« velikih podjetij. Nadalje je Branko Lobnikar, državni sekretar na ministrstvu za javno upravo, opozoril na ukrep vlade, s katerim je ta strogo omejila zaposlovanje v državni upravi, zato bi bilo potrebno optimirati procese internega trga v smislu mobilnosti zaposlenih iz državne uprave v občinsko in obratno. Zdenka Kovač, bivša ministrica, sedaj predstavnica zasebnega sektorja in sicer Gea College, je prisotnim predstavila pobudo za skupno izvedbo izobraževanja za turizem. To je ocenila za veliko priložnost lokalnih skupnosti, ki jo lahko izkoristijo le, če v svojih okoljih razpolagajo z znanjem. Predvsem oblikovanje skupin strokovnjakov na lokalni ravni, katere bi naredile projekte v smeri razvoja turizma mikro destinacij.

Državni sekretar, Rado Genorio, se je osredotočil na implementacijo evropskih politik v Sloveniji. V zraku pa je bilo vprašanje, kako hitro ter učinkovito se bodo ali so se lokalne skupnosti odzvale na

razpise za črpanje teh evropskih sredstev. Direktor podjetja Informa Echo, d.o.o., Rajko Dolinšek, ki ga poznamo po kampanjah »Energija.si bodi učinkovit« je občinam naznanil, da se projekti iz kampanje iz gospodinjstev prenašajo tudi na javni sektor, katerega del so občine. V zadnjih treh letih so se ti projekti izkazali za zelo učinkovite. Tako bodo preko SOS, ki je članica mreže Sinergija, deležni aktivnosti iz omenjenih kampanj v smislu učinkovite rabe energije in posledično prihrankov pri energiji. Roman Lavtar, direktor Urada za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, se je dotaknil teme optimizacije procesov v občini. Prav tako se je spraševal ali so občine izkoristile vse možnosti organiziranja skupnih občinskih uprav. Potrebno je razmisliti o vključevanju nevladnih organizacij, katere bi pokrile sive lise, katere ne more zagotoviti niti država niti občina, je še dodal. Pri koriščenju sredstev bi se občine morale zavedati pomembnosti povezovanja v regionalne projekte, saj bi le tako dosegle večjo učinkovitost.

Na ministrstvu o novostih javnega naročanja

Na pobudo Skupnosti občin Slovenije so se 28. septembra predstavniki Skupnosti sestali na Ministrstvu za finance na temo predloga novele Zakona o javnem naročanju, saj le-ta prinaša občinam marsikatero nelogične in negativne posledice.

Skupnost občin Slovenije je v obravnavo prejela osnutek novele Zakona o javnem naročanju (ZJN-2), na katerega je na Ministrstvo za finance posredovala večje število pripomb. Kljub dejstvu, da že sprejeti zakon (ZJN-2) sledi odpravi pretirane birokracije in strogosti v postopkih, gre novela v nasprotno smer, saj nekatere zadeve ureja preveč podrobno in na novo uvaja celo vrsto nepotrebnih in neprimernih določil. Nasprotno pa nekatera poglavja, kot na primer poglavje o natečajih, še vedno preskopo ureja. Številne pripombe Skupnosti občin Slovenije so bile s strani predstavnikov ministrstva upoštevane in bodo obravnavane v nadaljnjih razpravah. Prav tako je bilo z ministrstva rečeno, da bo poglavje javnih naročil male vrednosti

deležno korenite spremembe. Uvedel se bo nov postopek oddaje naročila male vrednosti, ki predvideva objavo namere o oddaji naročila na portalu javnih naročil, s čimer bo vsem zainteresiranim ponudnikom omogočeno sodelovanje v teh postopkih. Predstavniki občin so ob tem opozorili na povečanje administrativnih stroškov prav zaradi dosedanjega postopka zbiranja ponudb, saj bodo stroški večji od pričakovanih učinkov. Dotaknili so se tudi ureditve finančne discipline v postopkih javnega naročanja tako, da se z zakonom določi obvezna asignacija, v koliko so v javno naročilo vključeni tudi podizvajalci. Predstavniki Skupnosti so bili do te določbe kritični, saj v praksi predstavlja problem že samo potrjevanje

situacij. Z novim obrazcem, ki obravnava prostovoljno obvestilo za predhodno transparentnost, pa naj bi se zagotovilo pravno varstvo za tiste potencialne ponudnike, ki neutemeljeno niso prejeli povabila, so še razložili z ministrstva. Prav tako se bo vodila ena evidenca ponudnikov z negativnimi referencami in to ne glede po kakšen načinu se je vodil postopek oddaje javnega naročila. Predstavniki občin so še predlagali, da se za javne uslužbence, ki izvajajo postopke javnega naročanja, uvede obvezno izobraževanje, po zaključku katerega se opravi izpit z namenom boljšega spoznavanja, razumevanja ter izvajanja teh postopkov.

O problematiki javnega naročanja v občinah

V mesecu juniju je Skupnost občin Slovenije v sodelovanju s predavateljem Milanom Železnikom in predstavnico Službe Vlade RS za evropske zadeve Marjano Dermelj organizirala delovni posvet na temo **Odgovori na najpogostejša vprašanja pri javnem naročanju**. Aktualna problematika je pritegnila veliko število udeležencev, saj se občine srečujejo z mnogimi težavami pri postopkih javnih naročil. Predavatelj Milan Železnik, praktik in dober poznavalec področja, je nazorno in razumljivo predstavil načine, kako najučinkoviteje izvesti javna naročila. Obrazložil je posebnosti naročil male vrednosti, podrobneje predstavil faze postopkov s pogajanjem, kako se ocenjujejo ponudbe, kdaj je le-ta nesprejemljiva, nepopolna oziroma

neprimerna. Tako je na primer pri odprtem postopku največ revizijskih zahtevkov. Posebno pozornost zahtevajo evropska. Zdelo se je, da vprašanjem udeležencev ni konca; to da vedeti, kako resna je ta problematika in na koliko težav naletijo zaposleni v občinah, ko izvajajo postopke javnega naročanja. Udeleženci tako niso dobili le strokovne razlage, koristna je bil tudi izmenjava dobrih praks med samimi poslušalci. Predvsem poučno in v razmislek vredno je bilo tudi predavanje Marjane Dermelj, ki je predstavila Akcijski načrt za zeleno naročanje za obdobje 2009-2012, ki ga je pred kratkim sprejela Vlada RS z namenom, da se zmanjša negativen vpliv javnega sektorja na okolje. Cilj načrta je, da se do leta 2012 vzpostavi delujoč sistem za zeleno javno naročanje, predvsem za konkretno izbrane skupine izdelkov

in storitev in to v višini 50 odstotkov vseh javnih naročil. Tako bi se za te skupine, za katere so potrebe na trgu, na ravni javnega sektorja zavezalo k izvajanju zelenih javnih naročil tudi mestne občine, ostale občine pa k temu vzpodbujalo. Dober primer je mesto Dunaj, kjer zeleno javno naročanje že izvajajo deset let in so tako privarčevali skupno 43 mio EUR. Prav tako se je zmanjšalo število odsotnosti zaposlenih zaradi bolniškega staleža, saj se je izboljšala kakovost v bivalnem okolju. Smisel javnega naročanja je nakup okoljsko manj obremenjujočega izdelka, pri tem pa ne sme prevladati spoznanje, da se bo vložek povrnil šele čez nekaj let. Potrebno je že danes misliti na jutri.

Alenka Jarc

Predlagane davčne spremembe

Slovenska vlada je objavila Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na dodano vrednost (ZDDV-1), ki je šel že skozi drugo obravnavo v državnem zboru. Novosti se bodo pričele uporabljati s 1. januarjem 2010. S spremembami se dosedanji zakon na nekaterih segmentih bistveno spreminja. Če omenimo le dve največji spremembi, sta to zagotovo **sprememba glede določitve kraja opravljanja storitev ter ukrepi za boj proti davčnim goljufijam**. Spremembe bodo deležni vsi, ki imajo kakorkoli opravka z DDV, med drugim tudi občine in drugi državni organi.

Na splošno bo način določanja kraja opravljanja storitev pri številnih storitvah po novem bistveno drugačen, kajti splošno pravilo za obdavčitev storitev določa, da so le-te obdavčene po **kraju sedeža naročnika**, če je ta davčni zavezanec. S spremembami se **širi tudi krog davčnih zavezancev** za potrebe določanja kraja opravljanja storitev. Poenostavljeno povedano, se bodo za te namene morali registrirati vsi, ki na trgu opravljajo kakršnokoli dejavnost, vključno z malimi davčnimi zavezanci, občinami in drugimi državnimi organi itd., če jim bodo opravljene storitve, za katere velja obrnjeno davčno breme. Enako velja za primere, ko bodo ti zavezanci tovrstne storitve opravili drugim davčnim zavezancem po sistemu obrnjenega davčnega bremena.

Za določene vrste storitev bodo še naprej v veljavi **posebna pravila**, ki bodo tudi spremenjena.

Poudarjamo, da se bo po novem letu mesečno **poročalo** tudi o **vseh opravljenih storitvah**, kar pomeni, da se bodo v rekapitulacijska

poročila vpisovale vse opravljene transakcije na področju opravljanja storitev, kadar je plačnik DDV naročnik storitve.

Zaradi hitrejšega zbiranja informacij o transakcijah znotraj Skupnosti bo potrebno **rekapitulacijsko poročilo** oddajati za vsak koledarski mesec, v katerem so bile te transakcije opravljene, in to najpozneje **do 20. dne tekočega meseca** za preteklo davčno obdobje. V tem primeru bo tudi rok za predložitev obračuna DDV enak roku za predložitev rekapitulacijskega poročila. Namen tega poročanja je navzkrižna kontrola podatkov, ki jih mora davčni organ prek VIES-a poslati v druge države članice.

Ti ukrepi so predvideni zaradi zmanjševanja **davčnih goljufij**. Med tovrstne ukrepe štejemo tudi nov **institut solidarne odgovornosti**, s katerim za plačilo DDV poleg dobavitelja blaga oziroma storitev odgovarja tudi kupec. Vendar pa bo kupec solidarno odgovarjal za plačilo DDV le, če bo iz okoliščin primera izhajalo, da je vedel oziroma bi moral vedeti, da z nakupom sodeluje pri transakciji, ki je del

sheme za izogibanje plačilu DDV, v kateri sodeluje več zavezancev.

Novost je tudi, da bo davčni organ lahko zavezanca obvestil o tem, da je del sheme za izogibanje plačilu DDV in da bo, če bo še naprej udeležen v tej shemi, solidarno odgovoren za plačilo DDV. Davčni organ bo po novem na zahtevo zavezanca le-temu posredoval podatke o tem, ali je njegov dobavitelj predložil obračun DDV.

Za najbolj tvegane dejavnosti v Sloveniji, kjer je prihajalo do največjih utaj DDV, se uvaja sistem obrnjene davčne obveznosti (gradbeništvo, promet z nepremičninami, odpadne surovine...) in s tem povezano poročanje za potrebe nadzora davčnega organa.

Omenili smo zgolj bistvene spremembe, ki bodo z novim letom od vseh subjektov zahtevale precej pozornosti in po našem mnenju tudi dodatno administriranje, na kar se je potrebno pravočasno pripraviti.

Tanja Kaltnekar in Nevenka Simič Mićunović, davčni svetovalki pri Simič & partnerji, d.o.o.

Ponujamo vam:

- Davčno svetovanje pri domačih in mednarodnih davkih
- Zastopanje v davčnih postopkih
- Davčno načrtovanje
- Preventivne davčne preglede
- Pravno svetovanje

Smo uveljavljeno podjetje s konkurenčnimi prednostmi na številnih področjih davčnega svetovanja in opravljanja računovodskih storitev, ki posluje že več kot 20 let. Za boljše in celovitejše zadovoljevanje potreb naših strank smo zgradili franšizno skupino SIMIČ & PARTNERJI, ki združuje 17 podjetij. Celotna franšizna skupina je pridruženi partner v mednarodni skupini samostojnih svetovalnih, računovodskih in odvetniških družb GENEVA GROUP INTERNATIONAL s sedežem v Švici.

Moto našega delovanja je zadovoljen naročnik

SIMIČ & PARTNERJI d.o.o. / Parmova ulica 53, 1000 Ljubljana

tel: +386 - 1 - 3000 - 600, fax: + 386 - 1 - 4363 - 662

e-pošta: info@simic-partnerji.si

www.simic-partnerji.si

SOS poziva k ukrepanju

V zadnjem času smo pričali vse pogostejšim vremenskim pojavom, ki povzročajo izjemne težave na različnih področjih delovanja in bivanja prebivalcev. Ob napovedih strokovnjakov, da je mogoče pričakovati še nadaljnje vremenske ujme, je potreben resen razmislek in priprava predlogov ukrepov, ki bodo doprinesli k boljši pripravljenosti ter zmanjšanju posledic vremenskih ujm povsod tam, kjer je to mogoče.

Zato je Skupnost občin Slovenije v juniju pozvala Vlado RS in ministrstva, da nemudoma pristopijo k pripravi ukrepov za zmanjšanje posledic vremenskih ujm. V skupnosti smo namreč ocenili, da je mogoče s temeljito pripravo in reakcijo na vremenska dogajanja zmanjšati posledice teh dogodkov. Po informacijah, ki smo jih prejeli

s strani občin, te kažejo, da so npr. v nekaterih občinah ukrepi zoper točo zatajili predvsem zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Gre za očitno sistemsko napako na državni ravni, ki jo je potrebno nujno odpraviti, ne zgolj zaradi fizičnih posledic, ki se kažejo na poljščinah, javnih in privatnih objektih, temveč tudi z vidika gospodarske, ekološke in kmetijske škode. Slednje pa v času recesije ovira tudi gospodarsko rast v Sloveniji.

V začetku poletja smo tako bili pričali večjim neurjem v Sloveniji, zaradi katerih so zaradi močne toče nastale večmilijonske škode. Nekateri občine so zabeležile 100% uničenje poljskega pridelka, vinogradov in sadovnjakov, druge do 80% uničenje, zaradi česar so prebivalci in prebivalci postavljeni v ponovno težko življenjsko stisko. Prav tako so beležena enormna uničenja na zasebnih in javnih objektih,

na šolah, vrtcih ter na kulturnih znamenitostih, kot so muzeji in gradovi. Bilanca katastrofalnih neurij torej kaže, da škoda, ki jo neurja puščajo za seboj, nosijo tako gospodarski kot javni sektor, škoda pa vpliva tako na gospodarstvo kot na turizem, ceste in kulturo.

Zaradi slednjega je skupnost vladi in pristojnim predlagala ustanovitev koordinativnega telesa, v katerem bi bile ob pristojnih ministrstvih zastopane tudi reprezentativne asociacije občin in katerega naloga bo priprava bodočih ukrepov za zmanjšanje posledic vremenskih ujm. Predstavnice in predstavniki Skupnosti občin Slovenije so pripravljeni v skupini aktivno delovati.

Jasmina Vidmar, Jasmina Kolar

Gradbeni izzivi skozi javno-zasebno partnerstvo

Poslovnega zajtrk županov in predstavnikov gradbenih podjetij, ki je v okviru dogodka na temo javno-zasebnega partnerstva potekal 15. oktobra 2009, se je v imenu Skupnosti občin Slovenije udeležil njen podpredsednik Anton Peršak. Dogodek, ki je potekal na gradu Jable, je organizirala UniCredit

Banka Slovenija v sodelovanju s Skupnostjo občin Slovenije in Združenjem občin Slovenije. Srečanje je bilo namenjeno pogovoru in izmenjavi izkušenj tako med župani kot tudi predstavniki uspešnih gradbenih podjetij ter države. Osrednji del dogodka je bila okrogla miza, na kateri so povabljeni

priznani in referenčni strokovnjaki delili z občinstvom svoje dileme, predloge in rešitve. Prisotni so bili mnenja, da so lahko le združeni dovolj močni pri iskanju novih idej in izzivov.

Alenka Jarc

Delovna skupina o zakonu o mladini

V Ajdovščini je 11. septembra potekala 4. seja delovne skupine za mladinsko politiko pri SOS. Ob članicah in članih delovne skupine so se sestanka udeležili še Peter Debeljak, direktor Urada za mladino, ter Kamal Izidor Shaker, predsednik, in David Delakorda, podpredsednik Mladinskega sveta Slovenije, ki so predstavili svoja stališča o predlogu zakona o mladini. Predstavniki občin so skupno ugotovili, da se s samim zakonom za občine bistveno nič ne spremeni, čeprav sprejem podpirajo. Pričakuje se, da bi zakon občinam dodelil pristojnost delovanja na področju mladinske politike in mladinskega dela, saj

finančna podhranjenost številnih občin le-te prisiljuje k izvajanju le zakonsko predpisanih nalog. S strani direktorja Urada za mladino je bilo poudarjeno, da zakon opredeljuje Nacionalni program za mladino, pri katerem nastanku predvideva sodelovanje občin, prav tako pa opredeljuje lokalne programe za mladino, ki jih pripravijo občine. Nacionalni program se bo pripravil za obdobje devetih let, pri tem pa se pričakuje aktivna soudeležba delovne skupine, saj se bi tako pristojnosti lokalne skupnosti še natančneje opredelile. Opozorjeno je bilo tudi, da se ob vsem tem ne sme pozabiti na neorganizirano mladino, saj le-ta

predstavlja visok odstotek mladih. Namen zakona je namreč povečati participacijo mladih, s ciljem da se ti lažje vključijo v širšo družbeno sfero. Predstavnice in predstavniki delovne skupine v zakonu pričakujejo predvsem podporo za razvoj dejavnosti na lokalni kot državni ravni, vendar zakon tega ne ponuja. Delovna skupina je med drugim tudi opozorila na problem vedno večje mobilnosti mladih. Ne smemo si dovoliti t.i. bega možganov, zato je potrebno mlade s primernimi in kakovostnimi vsebinami zadržati doma. Po zaključeni seji si je delovna skupina ogledala prostore Mladinskega centra Ajdovščina.

Akcijski načrt - zeleno javno naročanje

Vlada RS je v mesecu maju sprejela Akcijski načrt za zeleno javno naročanje za obdobje 2009 – 2012 z namenom, da zmanjša negativen vpliv javnega sektorja na okolje, začne spodbujati razvoj okoljsko manj obremenjujočih izdelkov in storitev, poskrbi za boljšo učinkovitost rabe javnih financ in navsezadnje, da daje dober zgled tudi poslovnemu sektorju in potrošnikom.

Osnovni namen akcijskega načrta je pospešiti izvajanje zelenega javnega naročanja v Sloveniji s pomočjo izvajanja štirinajstih ukrepov.

Ukrepi naj bi pripomogli k postavljanju okvirja za vzpostavitev in uspešno delovanje zelenih javnih naročil. Med njimi so sprejem ustreznih predpisov ter različne vrste izobraževanj, usposabljanj ter ozaveščanja tistih, ki so nosilci javnega naročanja, saj je to ključnega pomena za uspešno in učinkovito izvajanje zelenega

javnega naročanja. Pomembno je tudi sodelovanje s podjetji, ki lahko v razvoju trga okoljsko sprejemljivejših izdelkov in storitev prepoznajo svoje poslovne priložnosti. Med predvidenimi ukrepi je zelo pomembno tudi spodbujanje vpeljevanja sistemov upravljanja z okoljem v javni sektor. Ciljni skupini, na kateri se osredotočajo predlagani ukrepi, sta predvsem državna uprava in mestne občine, postopoma pa naj bi se vključil v proces zelenih javnih naročil celotni javni sektor, tudi manjše občine.

Konkretni cilji za zeleno javno naročanje se nanašajo na osem predlaganih prednostnih skupin izdelkov in storitev, ki so predmet tega akcijskega načrta (vozila, elektronska pisarniška oprema, gradbeništvo in stavbe, papir, čistila in čistilne storitve, pohištvo, električna energija, hrana). Skupni cilj za izbrane skupine izdelkov in storitev je, da bo v povprečju 50 % vseh javnih naročil do leta 2012

izvedenih tako, da bo končni rezultat nakup okoljsko sprejemljivega izdelka oziroma storitve.

S pomočjo uvajanja instrumenta zelenega javnega naročanja lahko javni sektor postane eden pomembnejših akterjev pri zmanjšanju vplivov na okolje, znižanju porabe energije, vode in surovin, ohranjanju naravnih virov in biotske raznovrstnosti in preprečevanju podnebnih sprememb. V prid omenjenim trditvam gre tudi analiza pozitivnih učinkov zelenega javnega naročanja v sedmih najbolj razvitih državah članicah EU. Ta je namreč pokazala, da so se zaradi zelenega javnega naročanja desetih skupin izdelkov in storitev v povprečju zmanjšali stroški za 1 %, upoštevajoč vrednotenje celotnega življenjskega kroga izdelka. Povprečno pa so se emisije CO₂ zaradi takega načina javnega naročanja v povprečju znižale kar za 25 %.

Lokalni predstavniki v boju za nacionalne interese

Mariborska mestna svetnica Jasmina Vidmar je v Odboru regij uspešno predstavila poročilo o napredku treh držav, kandidatka za članstvo v EU

Jasmina Vidmar, mariborska mestna svetnica in predstavnica Skupnosti občin Slovenije v Odboru regij, je na junijskem zasedanju s svojim poročilom o napredku Hrvaške, Makedonije in Turčije v približevanju Evropski uniji pridobila veliko večino glasov tega 344-članskega gremija.

Vendar pot do sprejetja poročila, pri katerem je Vidmarjevi kot strokovnjak pomagal dr. Bojko Bučar z ljubljanske Fakultete za družbene vede, ni bila lahka. Ves dan so za Vidmarjevo po hodnikih evropskega parlamenta, kjer je potekalo dvodnevno 80. plenarno zasedanje Odbora regij EU, hodili Grki in v zvezi s poročilom o Makedoniji skušali uveljaviti svoje amandmaje. Večerna razprava je bila zato še toliko bolj burna, saj Vidmarjeva in Bučar nista hotela ugoditi nekaterim najbolj ekstremnim grškim pogledom na ime makedonske države. V ilustracijo naj navedemo del razprave Konstantinosa Tatsisa: "Razumem Vidmarjevo, da

na bivšo jugoslovansko republiko Makedonijo gleda kot na svojo mlajšo in revnejšo sestro. Toda mi Grki smo njeni sosedi. Tam imamo 20 podjetij, ki režejo kruh kar 20 tisoč delavcem. To državo si želimo v EU, toda njeno ime kaže na neko zgodovinsko kontinuiteto. Nadel ji ga je Tito samo zato, da bi njegovi komunisti dobili dostop do Egejskega morja. Z ohranjanjem imena Makedonija se ta namen še zmeraj izkazuje. Želimo le, da se ta agresivnost in te namere končno odklonijo." Vseeno so bili na koncu sprejeti le amandmaji oziroma kompromisi, ki jih je odobrila Vidmarjeva. Nemški član Odbora regij Karl-Heinz Klaer je enega od njih, ki "podpira prizadevanja posrednika Združenih narodov Matthewa Nimetza, povezana z imenom države, pri čemer je to vprašanje imelo velik vpliv (in ni predpogoj, kot so hoteli nekateri grški predstavniki) na proces (in ne začetek) pristopnih pogajanj", celo imenoval za "ekumenskega".

Tudi pri poročilu o Hrvaški je bila razprava burna. Avstrijec Herwig van Staa se je denimo čutil dolžnega povedati naslednje: "Vsem pravnim strokovnjakom, s katerimi sem se pogovarjal, in bilo jih je veliko, je jasno, da Hrvaška glede razmejitve na morju s Slovenijo, da tako rečem, v pravnem smislu nima neprav. Toda pravo je pravo, to pa ne izključuje prizadevanj za politično rešitev." S tem se je v bistvu strinjal, da nima smisla omenjati, naj državi spor rešita pred Meddržavnim sodiščem v Haagu, ampak da podprejo Vidmarjevo in njeno podporo reševanju mejnega spora s pomočjo Evropske komisije. O Turčiji razprave ni bilo. Odbor regij je sprejel še osnutka resolucij o krizi v avtomobilski industriji in o podnebnih spremembah, med drugim pa še sprejel mnenje o boju proti izgubi biotske raznovrstnosti in o ravnanju z biološkimi odpadki ter o nediskriminaciji.

Boris Jaušovec, Večer

Interaktivna Slovenija, predstavitev v Svetu Evrope

Ob predsedovanju Slovenije Odboru ministrov Sveta Evrope je Slovenska delegacija v Kongresu lokalnih in regionalnih oblasti pri Svetu Evrope (CLRAE) dobila priložnost za predstavitev. SOS je v sodelovanju z drugimi akterji pripravila predstavitev v Strasborugu v času 17. plenarnega zasedanja CLRAE.

Svet Evrope, ki je bil ustanovljen 5. maja 1949, je najstarejša evropska mednarodna organizacija in danes šteje 47 držav članic, ki so se z vstopom vanjo zavezale k spoštovanju človekovih pravic, demokracije in pravne države kot skupnih vrednot, na katerih mora temeljiti vsaka evropska država. Svet Evrope se ukvarja z vsemi najpomembnejšimi vprašanji evropske družbe, z izjemo obrambne politike držav. V njegov program se vključujejo človekove in manjšinske pravice, mediji, pravno sodelovanje, socialna vprašanja, zdravstvo, okolje, izobraževanje, kultura, šport, mladina, lokalna in regionalna samouprava, čezmejno sodelovanje. Poseben izziv naši državi prinaša predsedovanje Odboru ministrov Sveta Evrope, ki ga je Slovenija od Španije prevzela 12. maja letos in bo trajalo do 18. novembra. V tem času je predsedujoči Odboru ministrov Sveta Evrope minister za zunanje zadeve RS Samuel Žbogar.

V Odboru ministrskih namestnikov ga zastopa stalna predstavnik Slovenije pri Svetu Evrope, veleposlanica Meta Bole.

Vsebine, ki smo jih želeli predstaviti več kot 400 udeleženkam in udeležencem iz 47 držav, smo združili pod tremi vsebinskimi sklopi. Prvi je »informacijska družba«, ki predstavlja dosežke Slovenije na področju informatike in katerih uporabniki so predvsem občine. V drugem sklopu so predstavljeni razni projekti, mladinski ali čezmejni, v kateri so pomembno vlogo odigrale tudi občine. V tretjem sklopu pa se predstavljajo naravne lepote Slovenije, bogastvo, s katerim je potrebno dobro gospodariti, in občine se tega še kako zavedajo. Tretji sklop smo poimenovali I feel Slovenia, saj se v večini navezuje na turistično dejavnost.

Ob klasični predstavitvi s plakati in zloženkami smo vsebine prikazali tudi z interaktivno informacijsko točko. Informacijska točka je sestavljena iz treh različnih produktov in je

namenjena pronosu informacije na interaktiven način. Sestavljena je iz stojala, serverja, LCD monitorja in interaktivne folije (strojni del) ter programskega dela, ki skrbi za sinhronizacijo dotika in pripadajoče vsebine. Najnovejša nadgradnja je v vse bolj popularnem efektu interaktivnega listanja s 3D animacijo in zvočnimi efekti. S pomočjo Direktorata za informacijsko družbo in Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo se je tako slovenska lokalna samouprava predstavila na atraktiven in tehnološko napreden način in je pritegnila veliko zanimanje udeleženk in udeležencev 17. plenarnega zasedanja CLRAE.

Predstavitev sta si ogledali tudi ministrica za lokalno samoupravo in regionalno politiko mag. Zlata Ploštajner in veleposlanica RS pri Svetu Evrope Meta Bole ter izrazili pohvale nad domiselno in bogato predstavitvijo.

Saša Kek

Srečanje NALASA v Dubrovniku

NALAS, mreža za jugozahodno Evropo, je v Dubrovniku izvedel srečanje predstavnic in predstavnikov občinskih in regijskih asociacij članic z namenom skupnega odzivanja na posledice finančne in gospodarske krize ter priprave resolucije, ki bo vlade držav, iz katerih prihajajo članice, opozorila na nujnost podpornih ukrepov za lokalne in regionalne skupnosti v času krize, predvsem pa opozorila na potrebo po upoštevanju možnosti in zmožnosti

lokalnih in regionalnih skupnosti, da aktivno sooblikujejo izhode iz krize. Predstavniki Skupnosti občin Slovenije, podpredsednik Tone Peršak, je v svojem nastopu med drugim opozoril na nujnost spremembe temeljne paradigme, saj s sistemom in politikami, ki so svet pripeljali v krizo, se iz nje na dolgi rok ne bo mogoče izviti. V razpravi o strateških politikah asociacij občin in regij pa je opozoril na nujno doseganje dejanske avtonomije lokalnih in regionalnih skupnosti.

Ob srečanju predstavnic in predstavnikov asociacij občin in regij jugozahodne Evrope je potekal tudi sestanek koordinatorjev mreže Nalas, na katerem je bilo govora o bodočih aktivnostih mreže ter možnih novih projektih, ki bi jih asociacije v sodelovanju z Nalaso lahko izvedle. Jasmina Vidmar, kot koordinatorka za SOS, se je zavzela za razvoj področja turizma na lokalni ravni ter e- storitve.

V Prištini o podobnostih in različnostih

Kosovsko združenje občin je v začetku septembra za svoje županje in župane ter zaposlene v občinskih upravah organiziralo delovni posvet, na katerem so predstavnice in predstavniki prijateljskih asociacij

predstavili področja delovanja in organiziranja v matičnih državah in to pri izvajanju javnih služb, prostorskem planiranju ter preglednosti delovanja občin. S strani Skupnosti občin Slovenije je sodelovala Jasmina Vidmar,

generalna sekretarka, ki je predstavila način delovanja, organiziranja ter financiranja že omenjenih področij. Svoje predstavitve pa so pripravili in predstavili tudi predstavniki Makedonske asociacije, Albanske asociacije ter mreže Nalas.

Sestanek komisije COTER

Komisija za politiko ozemeljske kohezije se je sestala 24. septembra v Bruslju.

Seja komisije je minila v duhu razprav o vlogi in prihodnosti kohezijske politike, saj se želi pravočasno vključiti v prihajajočo razpravo na ravni EU institucij kot pomemben predstavnik lokalnih in regionalnih interesov. Del seje je bil organiziran kot okrogla miza, na kateri je F. Barca, generalni direktor na italijanskem ministrstvu za finance in gospodarstvo, predstavil poročilo Načrt za prenovljeno kohezijsko politiko.

Komisija je v nadaljevanju obravnavala Osnutek mnenja o trajnostno naravnani prihodnosti prometa, ki ga je predstavil poročevalec g. Hallikmägi (ET). Poročevalec je izpostavil, da je svoboda gibanja ena od osnovnih EU svoboščin ter da so vse vrste transporta povezane z velikimi infrastrukturnimi investicijami in so velikega gospodarskega pomena. Evropska komisija se bo zavzemala za večjo konkurenčnost v zaostrenih pogojih

gospodarske in socialne krize ter boja proti klimatskim spremembam. Opozoril je na napačno razumevanje načela, da EU uporabnik plačuje neposredno za stroške CO₂ emisij, kar je vezano le na nekatere vidike transporta in ne pomeni obremenitve za posameznika v vseh območjih EU. Poudaril je pomen upoštevanja novih tehnoloških rešitev, ki jih spodbuja trajnostno naravnana prometna politika.

Druga vsebinska točka seje je bila posvečena obravnavi osnutka mnenja o Šestem poročilu o napredku na področju gospodarske in socialne kohezije, poročevalka ga. Clucas (UK) je predstavila delovni dokument, ki ga je zasnovala na oblikovanju odgovorov na številna vprašanja, ki zadevajo temeljne usmeritve kohezijske politike, kot na primer, ali uresničevanje LS (lizbonska strategija) resnično obsega 75% programov, ali je mogoče uporabljati boljše kazalce za spremljanje učinkov, kot je BDP, kaj kohezijska politika

dejansko stori za enakost spolov in socialno izključene, kakšen je uspeh instrumentov kot so Interreg, URBAN, kako je podprta vloga regij in mest kot nosilcev razvoja.

Popoldanski del seje je bil namenjen predstavitvi osnutka predhodnega mnenja o prihodnosti kohezijske politike, ki ga je pripravil poročevalec g. Schneider (DE). V uvodu je F. Barca poudaril, da je v zadnjih desetih letih izginilo soglasje o ciljnih kohezijske politike, postala je preveč birokratizirana in uporablja lastni jezik, ki ga nihče več ne razume. Kohezijska politika potrebuje spremembe, saj koncept politike ni dovolj argumentiran, premalo je osredotočen na prednostne naloge, pogodbe o izvajanju niso vezane na merljive rezultate, problem so nezadostno metodološko razdelani indikatorji in odsotnost temeljite politične razprave in podpore.

mag. Ivo Branimir Piry, Miha Mohor

Sestanek komisije CONST

Sedmega in osmega septembra se je na povabilo članice vlade province Åland Britt Lundberg odvijala seja komisije za ustavne zadeve, evropsko upravo ter območje svobode, varnosti in pravice (CONST) v Mariehamnu v Ålandu na Finskem.

Na 20. seji komisije so člani in članice obravnavali tri osnutke mnenj ter sodelovali na seminarju upravljanja na več ravneh.

Kot prvi osnutek mnenja je angleški poročevalec Graham Tope predstavil osnutek o boljši pripravi zakonodaje v letih 2007 in 2008. Poročevalec je pohvalil Evropsko komisijo, saj se le-ta vse več posvetuje z vsemi vključenimi udeleženci. Poročevalec pozdravlja prizadevanja Evropske komisije, da pri izvajanju svojih zakonodajnih pristojnosti in pristojnosti urejanja s predpisi upošteva načelo sorazmernosti, in sicer tako, da s številnimi uradnimi predlogi prečiščenih besedil pomaga doseči preklic številnih zakonodajnih instrumentov. Odbor ugotavlja, da sta sozakonodajalca dokončno odobrila 48 predlaganih poenostavitev. Člani in članice so ugotovili, da se je že veliko naredilo

pri poenostavljanju zakonodaje, a je kljub temu še zelo daleč od zelenega, zato mora Evropska komisija uvesti še veliko poenostavitev ter zakonodajo približati državljanom.

V osnutku mnenja o stockholmskem programu je poročevalka Anna Terrón i Cusí, sekretarka katalonske vlade za Evropsko unijo (Španija), poudarila potrebo po doseganju uravnotežene usklajenosti med področjema varnosti in varstva temeljnih pravic in svoboščin ter dodala, da mora imeti preprečevanje glavno vlogo v boju proti kaznivim dejanjem, ki vplivajo na varnost državljanov, kot so terorizem, organizirani kriminal, zlasti trgovanje z ljudmi, trgovanje z drogami in spolno izkoriščanje mladoletnih oseb. Poleg tega je izrazila pomisleke glede omejitev vstopa in prebivanja, uvedenih za družinske člane državljanov tretjih držav, in se zavzela za uvedbo posebnega nadzora, da se

prepreči diskriminacija na podlagi državljanstva ali etničnega porekla. Poleg tega je izrazila zaskrbljenost, ker se večja solidarnost povezuje z zamisljivo o utilitarnem in selektivnem sprejemanju potreb po visoko izobraženih priseljencih, po katerih obstaja povpraševanje na evropskih trgih dela.

Kot zadnje je bil obdelan osnutek mnenja o boju proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok ter otroški pornografiji in o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter varstvu žrtev. Poročevalec Jan Oravec iz Slovaške je predstavil svoje delovno gradivo, o katerem so prisotni izmenjali svoja stališča, ki jih bo poročevalec skušal vključiti v osnutek mnenja.

Miha Mohor

Sestanek komisije RELEX

Komisija za zunanje odnose in mednarodno sodelovanje RELEX se je sestala 26. junija v Bruslju. Na začetku seje so se prisotni člani seznanili z zunanjimi dejavnostmi komisije. Odpovedana je bila seja delovne skupine za Hrvaško v Dubrovniku, ker je nekdanji župan izgubil na lokalnih volitvah; OR išče novo lokacijo, drugače bo naslednje srečanje delovne skupine 21.9.2009 v Bruslju. Dejavnost delovne skupine za Turčijo se je nadaljevala v avgustu s sestankom v Izmiru, srečanje delovne skupine za Makedonijo pa bo v novembru. V Bruggeu bo novembra tudi konferenca o večnivojskem upravljanju, ki se je bo udeležila delegacija komisije RELEX.

Edina točka obravnave mnenj je bila razprava o predlogu Mnenja na lastno pobudo o strategiji EU za Podonavje, ki jo je predstavil poročevalec g. Reinhart (DE) iz Baden Wurtemberga. Tradicionalno sodelovanje v tem prostoru obstaja že desetletja, prisotne so tudi ustrezne organizacije in združenja (donavska akademija v Ulmu in sekretariat donavske komisije v Budimpešti), zato ni potrebno ustanavljati novih, potrebno jih je le bolje koordinirati v njihovem delovanju. Sodelovanje naj bi poleg vprašanj transporta in varovanja okolja pospešilo gospodarsko sodelovanje, zlasti malega gospodarstva, odprlo možnosti za sodelovanje s tretjimi državami ter ojačalo medkulturni

dialog. Predstavnica Evropske komisije ga. Myleus je povedala, da je podonavski prostor predstavljal enega od ključnih razvojnih območij EU tudi pred širitvijo EU. Tukaj potekajo veliki projekti na področju transporta, varstva okolja in energetske rabe reke. Večja koordinacija bo omogočila učinkovitejše upravljanje s plovbo, multimodalnostjo, zaščito pred poplavami itd. Med projekti, ki se izvajajo v tej regiji, ni prave koordinacije, k čemur bi lahko v prihodnje pripomogla podonavska strategija.

Mag. Ivo Branimir Piry, Miha Mohor

Sloveniji priznanje za odličnost na področju javne uprave

Najbolj prestižno mednarodno priznanje za odličnost na področju javne uprave je bilo tokrat podeljeno Sloveniji. Nagrado si je prislužil projekt "e-VEM – Vse na enem mestu za gospodarske družbe", ki ga je izvedlo podjetje SRC. Upravičeno smo lahko ponosni, saj gre za najvišje priznanje slovenski javni upravi doslej in to za rešitve iz celotnega področja javne uprave. UNPSA vsako leto nagrajuje ustvarjalne dosežke in prispevke institucij s področja javnega sektorja ter tako spodbuja strokovnost in preglednost javne službe. Projekt e-Vem je prijavilo Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije in je zmagalo v kategoriji Izboljšanje zagotavljanja storitev v javnem sektorju. Poudarek je komisija namenila merjenju učinkovitosti, preoblikovanju javne uprave, uvajanju inovativnih tehnik ter predvsem modernizaciji javne uprave. Prav tako se je upoštevalo reševanje preglednosti, odgovornosti in odzivnosti v javni upravi. Nagrado je na prireditvi junija letos v New Yorku podelil sam generalni sekretar Združenih narodov Ban Ki-moon.

Dnevi odprtih vrat

V času 81. plenarnega zasedanja Odbora regij se je odvijal največji dogodek v letošnjem letu za lokalne in regionalne oblasti - Dnevi odprtih vrat (OPEN DAYS).

V štirih dneh, koliko je trajal dogodek, se je v Bruslju delavnic in seminarjev udeležilo več kot 7000 udeležencev. Med 125 delavnicami in seminarji sta bili tudi dve delavnici, na katerih so sodelovale slovenske občine. Pri delavnicah z naslovoma Ekonomski učinki projekta Evropske prestolnice kulture ter delavnica Kulturni, socialni in izobraževalni vplivi projekta Evropske prestolnice kulture je sodelovala Mestna občina Maribor.

Letošnji dnevi odprtih vrat so bili namenjeni predvsem inovacijam in

inovativnosti v evropskih regijah ter prihodnosti kohezijske politike po letu 2013. Tako Evropska komisija kot Odbor regij se zavedata, da lahko inovativnost in inovacije v regijah pospešijo izhod iz gospodarske krize, hkrati pa tudi preprečijo nastanek naslednje krize. Predsednik Evropske komisije Jose Manuel Barroso je na otvoritvi Open Days povedal, da bo za spodbujanje inovacij in infrastrukture Evropska komisija namenila 5% evropskega BDP, kar bi bilo 613,2 milijard evrov ter da bo Komisija prenovila strukturne sklade. Predsednik Odbora regij pa je k temu poudaril, da se kar 2/3 investicij v infrastrukturo izvaja na lokalnem in regionalnem nivoju.

Tema dvema temama je bila posvečena največja pozornost, saj je

bilo na temo Obnovimo rast: inovativnost evropskih regij in mest organiziranih 54 delavnic in seminarjev, na temo Dosezimo rezultate, glejmo naprej: kohezijska politika EU, evalvacija in prihodnost pa je bilo organiziranih 22 delavnic in seminarjev. Na vedno bolj aktualno temo Regije in podnebne spremembe: evropska pot do trajnostnega razvoja je bilo organiziranih 19 seminarjev, na zadnjo, ne pa tudi nepomembno, temo Teritorialno sodelovanje: čezmejno sodelovanje pa je bilo organiziranih 29 delavnic in seminarjev. Na delavnicah Open days je sodelovalo nekaj predstavnikov slovenskih občin, kar dokazuje, da je interes za dogodek tudi v Sloveniji vedno večji.

Miha Mohor

81. plenarno zasedanje

V času od 5. do 7. oktobra se je v Bruslju odvijalo 81. plenarno zasedanje Odbora regij, katerega se je udeležila tudi slovenska delegacija. Najbolj vroči debati prvega dne plenarnega zasedanja sta bili razpravi o prihodnosti Odbora regij in o ponovni razdelitvi sedežev med nacionalne delegacije. S pozitivnim referendumom na Irskem se je namreč zelo približalo sprejetje Lizbonske pogodbe. Lizbonska pogodba bi med drugim omogočila nadaljnjo širjenje EU, kar pa bi imelo velike posledice za Odbor regij. Lizbonska pogodba tako kot pogodba iz Nice omejuje zgornje število članov v Odboru regij. Odbor regij ima trenutno 344 članov, medtem ko je za zgornjo mejo določeno število 350. V primeru, da

v EU vstopita Hrvaška in Islandija, bi glede na trenutno porazdelitev Hrvaška dobila 9 predstavnikov, Islandija pa 5. Tako bi število članov Odbora regij preseglo maksimalno število, kar bi povzročilo, da mora Odbor regij drugače razdeliti mesta med nacionalne delegacije. V Lizbonski pogodbi je navedeno, da se mora pri delitvi sedežev upoštevati demografsko načelo, kar pa je sporno predvsem za male države članice. Ena od možnosti bi bila, da Odbor regij uporabi enako formulo kot Evropski parlament, kar pa bi pomenilo, da bi Slovenija od sedanjih 7 članov obdržala samo še štiri. Na drugi strani pa bi recimo Nemčija zraven sedanjih 24 članov pridobila še 21 članov in bi tako imela 45 članov. Nemčija bi tako v Odboru regij imela takšno moč

kot 8 ali 9 manjših držav skupaj. Tako je šla razprava v to smer, da bi se določila spodnja meja članov, katera bo zagotovljena vsaki državi članici, prav tako pa bo določena zgornja meja za največje države članice. Seveda pa bomo na to temo spremljali še veliko vročih razprav, preden bo lahko rešeno vprašanje razdelitve sedežev. Da pa člani Odbora regij nimajo na voljo preveliko časa, pa govori dejstvo, da o razdelitvi mest med nacionalne delegacije odloča Svet Evrope na predlog Evropske komisije. Tako da bi se, v kolikor se Odbor regij ne bi mogel odločiti, lahko namesto njega odločili drugi.

Glavna naloga Odbora regij pa je seveda podajanje mnenj na teme, ki imajo vpliv na lokalne in regionalne oblasti.

Na tokratnem plenarnem zasedanju je bilo obravnavanih 13 mnenj, med katerimi bi posebej izpostavil:

- Mnenje o beli knjigi Prilagajanje podnebnim spremembam: evropskemu okviru za ukrepanje naproti predlaga konkretne ukrepe za neposredno vključitev lokalnih in regionalnih skupnosti ter uporabo njihovega znanja. Zato župan danske občine Næstved Henning Jensen “poziva k skupnemu pristopu lokalnih, regionalnih in nacionalnih organov na področjih z enakimi značilnostmi, kot so rečna ustja, ravnine z obalnimi in rečnimi poplavami” in poudarja, “da bi morale lokalne in regionalne skupnosti dobiti dodatno finančno pomoč za zmanjšanje izgub in pokrivanje dodatnih stroškov prilagajanja, saj bo spopadanje z različnimi izzivi podnebnih sprememb lokalnim oblastem prineslo precejšnja nova finančna bremena”. V osnutek mnenja je svoje

pripombe vnesla tudi Skupnost občin Slovenije, ki je osnutek mnenja obravnavala na posvetu v mesecu juniju v Ljubljani. Svoje pripombe in pomisleke je posredovala poročevalcu, ki je večino le-teh tudi vključil v svoje mnenje.

- Okolju je bil posvečen tudi osnutek mnenja o skupnostnem pristopu k preprečevanju naravnih nesreč in nesreč, ki jih povzroči človek, ki ga je predstavil Helmut Jahn z Danske, predsednik okrožnega sveta okrožja Hohenlohe, ki predlaga bolj neposredno vključenost evropskih regij v soočanje z nesrečami in poziva k pripravi pregleda že razpoložljivih instrumentov Skupnosti, ki pridejo v poštev za podporo ukrepov preprečevanja nesreč, pa tudi k pripravi seznama ukrepov preprečevanja, za katere so že zdaj na voljo sredstva EU. Da bi bilo to mogoče, je treba posebno pozornost nameniti možnostim

financiranja čezmejnih načrtov, vaj in usposabljanja. Osnutek mnenja je obdelala tudi delovna skupina za zaščito in reševanje pri Skupnosti občin Slovenije, na katerega pa ni imela večjih pripomb.

- Mnenje o vseevropskem prometnem omrežju (“TEN-T”). Glavni projekt prometne politike EU so “vseevropska prometna omrežja”, ki usklajujejo in financirajo glavne mednarodne prometne povezave. Jean-Michel Daclin, podžupan Lyona, v osnutku mnenja o predlogu Evropske komisije za pregled politike TEN-T poziva k prednostni obravnavi okoljskih vprašanj v okviru projektov, ki jih financira EU, in k podpori bolj ekološkimi načinom prevoza, kot so železniški in pomorski promet ter promet po celinskih vodnih poteh. Poleg tega je poudaril, da je treba povezati najbolj oddaljene evropske regije z njihovimi gospodarskimi

središči, in obžaloval, da Komisija pri evropskem regionalnem načrtovanju ni dovolj upoštevala ključne vloge prometne politike.

- Pomen železniškega tovornega prometa kot ekološke in varne alternative drugim načinom prevoza je poudarjen tudi v osnutku mnenja o konkurenčnem železniškem tovornem prometu, ki ga je pripravil Witold Krochmal, župan mesta in občine Wołow (Poljska). Poročevalec pozdravlja načrte za spodbujanje konkurenčnosti in učinkovitosti tega sektorja, vendar zahteva, da se pri vzpostavljanju načrtovanih evropskih železniških koridorjev opravi posvetovanje z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, da ti koridorji ne bi imeli negativnih posledic za krajevno prebivalstvo. Te koridorje bi bilo poleg tega treba povezati z drugimi načini prevoza, in sicer z vzpostavljanjem ustreznih terminalov za promet po cestah, morju in celinskih plovni poti, ob upoštevanju že obstoječih logističnih središč na lokalni in regionalni ravni.

- Olivier Bertrand je predstavil stališče Odbora regij glede sporočila Evropske komisije Poenostavljena skupna kmetijska politika za Evropo – uspeh za vse. Kot občinski svetnik v občini Saint-Sylvain de Bellegarde, ki se nahaja v kmetijski regiji Limousin (Francija), se je lahko lotil teme skupne kmetijske politike. Odbor regij v mnenju poziva k boljši odzivnosti instrumentov SKP (skupne kmetijske politike) za področja proizvodnje, ki se soočajo s kriznimi razmerami (tržnimi, podnebnimi, zdravstvenimi itd.). Zato je treba v okviru učinkovitega

institucionalnega mehanizma zagotoviti preprosta orodja, ki bi omogočala združevanje sredstev za pomoč proizvodnji, s tem pa tudi zagotavljanje dostojnega prihodka za kmete, ki se soočajo s temi kriznimi razmerami.

- V osnutku mnenja o posodobljenem strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju poročevalec Jean-Vincent Placé, regionalni svetnik regije Île-de-France, meni, da je treba v okviru razvoja izobraževanja in usposabljanja upoštevati trende na trgu dela v zvezi s potrebnim znanjem in veščinami. Te so pogosto najprej ugotovljene ravno na lokalni in regionalni ravni. Poročevalec poleg tega izraža zadržanost glede predloga Komisije za sprejetje merila uspešnosti “zaposljivost”, ki bi ga bilo treba natančneje opredeliti.

- David Parsons, predsednik sveta okrožja Leicestershire (Anglija), je v imenu komisije ECOS pripravil stališča lokalnih in regionalnih skupnosti o evropskem mikrofinančnem instrumentu za zaposlovanje in socialno vključenost Progress. Za večjo učinkovitost tega programa se predvsem predlaga Komisiji, naj aktivno spodbuja mikroposojila in določenim skupinam ljudi (brezposelnim, prikrajšanim osebam, mladim, ženskam, starejšim in etničnim manjšinam) “zagotovi posebno in ustrezno mesto v programih in pobudah, povezanih z mikroposojili”.

- Predstavljeno je bilo tudi mnenje na temo prednostnih ukrepov lokalnih in regionalnih oblasti za preprečevanje nasilja nad ženskami in namenjanje večje pozornosti žrtvam nasilja.

Juan Vicente Herrera Campo, predsednik regije Kastilja-Leon (Španija), v njem priporoča vzpostavitev “specializiranih enot znotraj organov kazenskega pregona, zdravstvenih organizacij ter pravnih in socialnih služb, ki bodo ponujale posebne storitve pomoči ženskam, ki so žrtve nasilja”, če te enote še ne obstajajo. Poleg tega predlaga ustanovitev opazovalne skupine EU za nasilje nad ženskami, ki bi spodbujala in usklajevala sprejete ukrepe na tem področju prek aktivnega povezovanja.

- Odbor regij je obravnaval tudi zdravstveno problematiko z osnutkom mnenja o svežnju o zdravilih, ki ga je pripravila Susanna Haby, članica mestnega sveta Göteborga. Člani odbora regij so Komisijo pozvali, naj “spremlja razvoj cen, da zagotovi, da predlagana akreditacija ne bo povzročala višjih cen zdravil”. Poročevalka meni, da “mora zdravljenje z zdravili potekati na etično, medicinsko in gospodarsko sprejemljiv način. Cilj mora biti, da pacient dobi zanj primerno zdravilo pravočasno in v pravem odmerku, da se tako viri kar najbolje izkoristijo”.

Miha Mohor

Delavnica za evropsko integracijo pri mreži NALAS

V četrtek, 17. septembra, in v petek, 18. septembra, se je na Dunaju odvijal seminar za boljšo evropsko integracijo.

Seminar je bil namenjen predstavnikom združenj članic mreže NALAS (Network of Associations of Local Authorities of South-East Europe). Seminar je v okviru mreže NALAS organizirala avstrijska KDZ (www.kdz.org.at). Seminarja so se zraven predstavnika Skupnosti občin Slovenije udeležili še predstavniki združenj iz Kosova, Srbije, Hrvaške, Makedonije, Romunije, Bolgarije in Turčije. Namen seminarja je bil udeležencem, ki v večini prihajajo iz držav nečlanic, predstaviti evropske inštitucije ter predstaviti načine lobiranja v EU. Prisotni so se spoznali s programom Evropa za državljane, ki je namenjen predvsem lokalnim skupnostim, s katerim se lahko financirajo pobratenja. Izpostavljen je bil problem, da danes že veliko občin ima veliko pobratenih občin, s katerimi zaradi pomanjkanja časa težko vzdržuje stik. Iz tega razloga občine niso zainteresirane za nova pobratenja, razen če bi od njega imele določeno korist. Na primer, da želi občina ustanoviti tehnološki park, zato je v njenem interesu, da se pobrati z občino, ki ima tehnološki park in je pripravljena svoje izkušnje in dobre prakse deliti z drugo občino. Zaradi prenasičenosti s klasičnimi pobratenji vse več držav od Evropske komisije zahteva, da prenovi program Evropa za državljane ter da lokalnim skupnostim ponudi program, ki bo ustrezal pobratenjem v 21. stoletju.

Udeleženci seminarja so se seznanili tudi s programom TAIEEX (Technical assistance and information exchange), s katerim se

lahko financirajo izobraževanja in poslovni obiski. Žal pa je program namenjen državam nečlanicam, tako da se slovenske občine oziroma inštitucije ne morejo prijaviti. Zelo zanimiva je bila predstavitev portala www.europa.eu, na katerem lahko najdemo vse informacije o Evropski uniji. Portal povezuje spletne strani vseh evropskih inštitucij. Pregledamo lahko delo Evropske komisije ali pa delo Evropskega parlamenta. Na portalu lahko najdemo vso zakonodajo, ki je v pripravi, vso sprejeto zakonodajo kot tudi razlago najpomembnejše zakonodaje. Evropska komisija se zaveda, da je zakonodajo potrebno približati navadnim ljudem, da jo bodo ti lahko razumeli. Le tako bodo evropski državljani videli in razumeli pomembnost evropskih inštitucij in se bodo z njimi lahko identificirali.

V času seminarja se je prisotnim podrobneje predstavila občina oziroma regija Dunaj. Dunaj ima namreč v Avstriji poseben status, saj je tako glavno mesto kot tudi regija. Avstrija je sestavljena iz devetih regij in 2357 občin. Mesto in regija Dunaj ima 1,6 milijona prebivalcev in proračun v višini 11,1 milijarde evrov. Mesto oz. regija zaposluje 55.000 ljudi (javnih uslužbencev zaposlenih na občini oziroma regiji). Ta številka je seveda ogromna, posebej če vzamemo za primerjavo Slovenijo, ki ima 3.500 vseh javnih uslužbencev. Zanimivo je tudi, da Dunaj nima ustanovljenih javnih podjetij za odvoz smeti in za odpadno vodo. To delo opravlja sama občina oziroma regija. Na Dunaju imajo oddelek, ki skrbi za

pobiranje odpadkov in oddelek, ki skrbi za oskrbo z vodo. Seveda pa se postavlja tukaj vprašanje varstva konkurence, saj občina lahko predstavlja nelojalno konkurenco na trgu. Udeleženci so imeli možnost podrobneje se spoznati z programom energijske učinkovitosti v mestu Dunaj, z izzivi in težavami, s katerimi se srečuje mesto in z načini reševanja in soočanja teh problemov. Mesto in regija se zavzemata, da bi izpolnila cilj EU do leta 2020 za 20% zmanjšati izpust toplogrednih plinov in za 20% povečati uporabo obnovljivih virov energije. Dunaj se je problema lotil tako, da je predpisal standarde izolacije novih in starih hiš. Za boljšo izolacijo od standarda pa Dunaj ponuja posebne ugodnosti. Za varčevanje je še posebej pomembno privarčevati v privatnem sektorju, saj se tukaj porabi 1/3 vse energije. Do leta 2020 namerava občina oziroma regija privarčevati 15GWH energije. Kljub trudu in zavzemanju pa Dunaju ne bo uspelo izpolniti evropskih ciljev 20-20-20, saj se mesto nenehno širi in zaradi priseljevanja tudi porabi več energije. Tako se bo poraba v mestu povečevala, kljub temu da izboljšujejo energijsko učinkovitost in večajo odstotek obnovljivih virov. A po ocenah strokovnjakov se bo poraba do leta 2020 povečala za 11%, pri čem pa bi se brez varčevalnih ukrepov poraba povečala za 20%.

Miha Mohor

Program Evropa za državljane

1. junija je v okviru MOVIT NA MLADINA pričela delovati informacijska pisarna programa Evropa za državljane (EZD), ki bo skrbela za promocijo programa in svetovala potencialnim prijaviteljem. Program je namenjen spodbujanju aktivnega državljanstva ter udeležbe državljanov in organizacij civilne družbe v procesu evropskega povezovanja. Program, v katerem nekatere slovenske občine že sodelujejo, nudi podporo povezovanju ljudi iz pobratenih občin po Evropi z namenom izmenjave izkušenj, vrednot

in mnenj. Cilj programa je omogočiti državljanom iz različnih lokalnih skupnosti v Evropi, da razpravljajo o prihodnosti EU in njenih temeljnih vrednotah, udeležbi in demokraciji v Evropi, medkulturnem dialogu, blaginji ljudi v Evropi ter vplivu politik EU na vsakdanje življenje Evropejcev. Program EZD je namenjen predvsem občinam pa tudi nepridobitnim organizacijam in organizacijam civilne družbe iz držav EU ter Hrvaške, Makedonije in Albanije. Za več informacij se lahko obrnete na informacijsko pisarno EZD po e-pošti

info@ezd.si ali po telefonu 01 430 47 47. Mesečno pa tudi izhaja publikacija, ki povzema aktualne dogodke in razpise v okviru Programa EZD.

Srečanje IT strokovnjakov

V organizaciji NALAS je od 22. do 26. septembra 2009 na Dunaju potekalo študijsko srečanje IT strokovnjakov držav članic. Soorganizatorja sta bila avstrijsko združenje občin in KDZ (Center za razvoj administrativnih storitev - Zentrum für Verwaltungsforschung). Namen srečanja je bil opredelitev IKT standardov za potrebe lokalnih skupnosti. Kot osnova je bila predložena predhodno izdelana študija »IKT za lokalno upravo«. V njej so predstavljena tehnična in organizacijska izhodišča in priporočila lokalnim skupnostim držav jugovzhodne Evrope pri uvajanju informacijske podpore v smislu ponudbe storitev e-uprave. Organizirani so bili obiski več institucij, kjer so bili predstavljeni pristopi

k informatizaciji procesov lokalne uprave. Najprej so predstavniki KDZ predstavili avstrijski politični in upravni sistem ter dosežke na področju e-uprave v naši sosednji državi. V uradu zveznega kanclerja smo se seznanili s projektom Digital Austria in pogledom na e-upravo z zveznega nivoja. Ogleдали smo si predstavitev lastnega sistema za upravljanje z dokumenti v občini Schwechat ter delo prijavnega urada v enem izmed dunajskih okrožij. Kot najnaprednejša nam je bila na Ministrstvu za notranje zadeve predstavljena rešitev upravljanja centralnega registra prebivalstva. Ob vsem videnem velja ugotovitev, da Slovenija v okviru držav NALAS z vidika ponudbe storitev e-uprave tako tehnološko kot tudi organizacijsko

zaseda zelo visoko mesto. Vse predstavljene rešitve za slovensko prakso ne pomenijo bistvenih novosti. Res pa je, da je vse predstavljeno v glavnem izviralno iz državnih pristojnosti, storitev e-lokalne uprave za občane skorajda ni bilo opaziti. Zagotovo je ta vtis delno tudi posledica drugačne upravne ureditve Avstrije. Zaradi tega je nedvomno potrebno omeniti jasno izraženo potrebo po nadaljnji izmenjavi izkušenj in primerov dobrih praks pri organizaciji informatike na lokalnem nivoju. Nujno je sodelovanje z državnimi organi, usklajevanje in vključevanje potreb občin v državne strateške dokumente ter opredelitev vloge in možnosti asociacij lokalnih skupnosti.
Edi KOZEL

Mariborska delegacija obiskala Evropski teden regij in mest v Bruslju

Razširjena delegacija Mestne občine Maribor, ki jo je vodil župan Franc Kangler, se je tudi letos udeležila prireditve Dnevi odprtih vrat – evropski teden regij in mest, ki je potekala med 5. in 8. oktobrom. Po podatkih organizatorjev se je letošnje prireditve udeležilo več kot 7 000 evropskih, nacionalnih in regionalnih načrtovalcev politik ter izvajalcev in predstavnikov iz poslovnega sveta, civilne družbe in akademskih krogov, ki so sodelovali na 125 seminarjih in drugih prireditvah v Bruslju. Letošnje srečanje se je fokusiralo zlasti na problematiko krepitve rasti in inovacij v regijah in mestih, podnebne spremembe in trajnostni razvoj, teritorialno sodelovanje in čezmejno sodelovanje ter oceno kohezijskih politik. V torek, 6. oktobra, sva se Aleš Novak, direktor Urada za kulturo in mladino MOM ter Vladimir Rukavina, predsednik Začasnega sekretariata EPK, udeležila delavnice Ekonomski učinki projekta EPK, takoj za tem pa še delavnice Kulturni, socialni in izobraževalni vplivi projekta EPK. Obe delavnici sta ponudili dragoceno izmenjavo informacij, stališč in

različnih pogledov ter analizo različnih problematik, povezanih z izvajanjem in pripravo tega projekta. Naša delegacija se je na delovnem kosilu srečala tudi s slovenskimi predstavniki evropskem parlamentu, ki so izrazili soglasno podporo EPK, pred odhodom pa smo se na sedežu Slovenskega gospodarskega in raziskovalnega združenja Bruselj sestali še z veleposlanico Republike Slovenije Anito Pipan, ki ji je župan Mestne občine Maribor predstavil potek projekta EPK in načrtovane aktivnosti. Dogovorili smo tudi o

možnosti nadaljnjih predstavitev mariborske kulture v Bruslju. Letošnjo bruseljsko izkušnjo ocenjujemo izrazito pozitivno, seznanili smo se s številnimi pomembnimi informacijami, predstavili smo projekt EPK in razvojno vizijo MOM ter navezali in okrepili stike na evropski ravni. Nasvidenje prihodnje leto.

*Aleš Novak, direktor
Urad za kulturo in mladino
MO Maribor*

Foto: M. Ferline

Slovenska delegacija v Odboru regij na kosilu z evropskimi poslanci

V času oktobrskega plenarnega zasedanja Odbora regij je Slovensko gospodarsko in raziskovalno združenje (SBRA) organiziralo prvo kosilo med slovensko delegacijo v Odboru regij in evropskimi poslanci. Na kosilu so bili prisotni štirje od sedmih poslancev in sicer: mag. Tanja Fajon, Jelko Kacin, Ivo Vajgl ter dr. Milan Zver. Na kosilu so se udeleženci v sproščenem vzdušju spoznavali in navezovali stike. Vsi prisotni so ugotovili, da jim medsebojni kontakti lahko koristijo, saj evropski poslanci in poslanke sprejemajo zakonodajo, ki se izvaja tudi na lokalnem nivoju. Evropski poslanci in poslanke potrebujejo informacije iz lokalnega nivoja, da bodo lahko razumeli probleme s katerimi se srečujejo ter bodo po svojih močeh poizkušali ta položaj v novi zakonodaji izboljšati. Upamo lahko, da bo prvem spoznavnem kosilu sledilo še nekaj podobnih srečanj in da bodo tako evropski poslanci kot slovenska delegacija v Odboru regij v prihodnosti redno sodelovati.

»V Ljubljani imaš prijatelja!«

Pogovor z mag. Matejo Demšič, vodjo Urada za mladino Mestne občine Ljubljana

V eni od pisarn Urada za mladino na Oddelku za predšolsko vzgojo in izobraževanje Mestne občine Ljubljana, ki ga vodi idej polna in delu z mladimi predana zgodovinarica mag. Mateja Demšič, se je skupina koordinatorjev in koordinatorik ljubljanskih četrtnih mladinskih centrov pravkar pogovorila o tem, kako bo potekalo delo ta teden.

»So multipraktiki, saj v četrtne mladinske centre prihajajo zelo različni mladostniki, z različnimi željami in potrebami, ki bi želeli preživeti prosti čas kje drugje kot na ulici,« razloži sogovornica. Odtod njena vztrajna prizadevanja, da dobijo mladi v Ljubljani svoje prostore za druženje v vsaki četrti skupnosti. Zdaj so trije, v Zalogu, za Bežigradom in v Šiški. Širjenje pa se bo nadaljevalo v okviru javnega zavoda, ki ga bo za namen četrtnih mladinskih centrov v kratkem ustanovila Mestna občina Ljubljana.

»Pozor, obravnava te pisarna!«

Mestna občina Ljubljana se je že pred več kot desetimi leti odločila za svojevrsten nadstandard: ustanovila je Urad za mladino in tako začela sistemsko urejati področje mladinskih politik in položaj mladih na lokalni ravni in s tem pokazala, da je politika do mladih lahko tudi politika v korist mladih.

Urad za mladino je del mestne uprave, Oddelka za predšolsko vzgojo in izobraževanje.

Neprofitne organizacije na področju mladinskega dela ima za svoje zanesljive partnerje. Sofinancira mladinske programe z namenom, da omogoči pogoje za delovanje in razvoj neprireditnim organizacijam na področju mladinskega dela. Te izvajajo različne prostočasne dejavnosti, ki so namenjene mladim med 13. in 30. letom. So brezplačne ali pa je prispevek simboličen. Prednostne vsebine, ki so zastopane med mladinskimi projekti in programi, se nanašajo na aktivno udeležbo mladih v družbi, zmanjševanje diskriminacije, socialne izključenosti mladih, preprečevanje

nasilja med mladimi in nad mladimi, informiranje mladih, ozaveščanje in sprejemanje drugačnosti med mladimi, multikulturno vzgojo in vzgojo za strpnost. Prav vsi sofinancirani projekti so izpeljani z izjemnim prispevkom prostovoljnega dela mladih, ki v projektih in programih sodelujejo.

Za začetek predrzna vztrajnost

»Da smo lahko začeli uresničevati idejo o mladinskih prostorih z vsebino pod neposrednim okriljem Mestne občine Ljubljana, je bilo potrebno veliko vztrajnosti. Nekateri so menili, da bo to muha enodnevnica, drugi spet, da to ni dolžnost mestne uprave, mi smo pa verjeli, da je neposredno izvajanje politik za določene ciljne skupine v mestu prav tako delo mestne uprave. Veseli smo bili, ko smo proti koncu leta 2006 dobili zeleno luč za realizacijo ideje, ki je bila že nekaj časa zapisana in pripravljena.«

Urad za mladino, ki se je nekoč ukvarjal samo z izvedbo javnega razpisa za mladinske projekte, je zdaj razširjal svoje polje delovanja. »Tok stvari smo usmerjali na pot, da bi doseženi cilji lahko kar najbolj koris-

tili mladim, ki v Ljubljani živijo, se zadržujejo ali šolajo. Danes je izvedba javnega razpisa za področje mladinskih projektov samo del naših dejavnosti – pa še ta javni razpis smo od enega razpisnega področja razširili na pet različnih vsebinskih področij,« pojasnjuje sogovornica.

Poslanstvo

»S svojim delom želimo preprečiti mladim, da bi padli čez rob. Najlažje je kaznovati ali izvajati represivno politiko, veliko težje je, ponavadi po milimetrskih korakih, dosegati, da bi mladi izbrali drugo, pozitivno smer. Če pogledate na ulice, je tam precej jeznih mladih ljudi. Vzroki so različni: od socialne izključenosti, slabih družinskih razmer do banalne naveličanosti. Izkušnje kažejo, da delo z marginalizirano mladino, ki ga predpisujejo zakonski akti, ne prinaša zadovoljivih rezultatov. Bolj kot je postopek formaliziran, manj možnosti je, da bi se sprožil proces njihovega aktivnega vključevanja. Mladi ljudje imajo ponavadi iz svojih preteklih izkušenj precej nezaupanja do javnih služb, zato je potrebno za uspešno sodelovanje uporabiti drugačne, njim prijazne načine, ki temeljijo na zaupanju in obojestranskem sodelovanju. To je tudi eden od vzrokov, zakaj smo se na Uradu za mladino odločili za ustanavljanje četrtnih mladinskih centrov. V Ljubljani smo lahko ponosni, ker smo

znotraj mestne uprave prvi začeli na ta način nagovarjati mlade, da varno, kvalitetno in osmišljeno preživljajo prosti čas, da obstaja alternativa ulici.«

Prvi korak: ustanovitev Četrtnega mladinskega centra v Zalogu

»Ko smo ob koncu leta 2006 prišli v Zalog, so bili vsi malo nejeverni, kako da se je mesto spomnilo česa takega. Zalog je imel neprijetne izkušnje z mladostniškim nasiljem. Izkazalo se je, da so Založani prihod četrtnega mladinskega centra kljub zadržkom zelo odprto sprejeli. Njihova podpora je bila ključna! V času delovanja centra smo s pomočjo prostovoljnega dela obiskovalcev centra, s pomočjo zaloške osnovne šole in s finančnimi sredstvi Mestne občine Ljubljana obnovili in uredili nogometno igrišče, kjer potekajo turnirji pod sloganom Z nogometom proti rasizmu.

Eden od sodnikov tekem obiskovalcev mladinskih četrtnih centrov je tudi Drago Kos. Tekme organizirata Društvo za integracijo homoseksualnosti in Zavod za fair play v športu. Na nogometnem igrišču se tako za žogo podijo obiskovalci četrtnih mladinskih centrov, njihovi vrstniki, azilanti. Azilnega doma. Vsaka taka tekma napade kakšen stereotip ali predsodek, ki je lažje obvladljiv ali pa popolnoma izgine, če mu zabijemo

gol. Zaloški četrtni mladinski center bo letos dobil novo podobo, predvsem pa bo večji, tako da ga bodo lahko razširili, nadgradili vsebine in dejavnosti. Vendar je sam prostor samo osnova, medtem ko »pravo delo potem opravijo šele koordinatorji oz. vodje centrov«, pove z očitno naklonjenostjo do svojih sodelavcev in sodelavk in spoštovanjem do njihovega zahtevnega poslanstva Mateja Demšič.

Še pred podelitvijo Prešernove nagrade je bil v četrtnem mladinskem centru Zalog na obisku Goran Vojnović. Pet izvodov knjige Čefurji raus! je donirala založbe Beletrina, knjiga pa je od lanskega poletja krožila med obiskovalci centra. Center pa je dobil tudi svoj vzdevek, ki so ga seveda izbrali obiskovalci – pravijo mu ČaMaC.

Duha četrtnih mladinskih centrov, dejavnosti in dialog z obiskovalci centrov ustvarjajo njihovi koordinatorji in koordinatorke, za njimi pa stojiza Urad za mladino Oddelka za predšolsko vzgojo in izobraževanje Mestne občine Ljubljana z jasno vizijo mestne politike za mlade in mladim naklonjeni župan.

»Zaradi koordinatorjev in koordinatorke ti centri šele lahko uspešno de-

lujejo. Vsak četrtni mladinski center ima koordinatorko s pomočnikom ali pomočnico. Erika Dolenc, koordinatorka v Zalogu, je po izobrazbi socialna delavka, Iztok Koren, njen pomočnik, je absolvent Visoke šole za socialno delo, Katja Žugman, koordinatorka za Bežigradom, je vzgojiteljica predšolskih otrok, Aleš Susman, njen pomočnik, je absolvent primerjalne književnosti in filozofije. Manja Brinovšek, koordinatorka v Šiški, je socialna pedagoginja in Mateja Maver, njena pomočnica, absolventka pedagogike. Prav vsi pa imajo izjemne in pomembne izkušnje z delom v nevladnem sektorju za mlade; vsi so izjemni mladinski delavci. Vsak, ki prihaja k nam na delo, mora skozi testno obdobje. In vsakdo, ki je delal z mladimi in malo mlajšimi, ve, da je to garaško in izjemno odgovorno delo.«

Teorija in praksa četrtnih mladinskih centrov

Na Uradu za mladino so se zadeve prostorov za mlade lotili zelo previdno: vedoč, da ni na voljo finančnih sredstev za najem, so s pomočjo takratnega Oddelka za lokalno samoupravo pregledali prostore, ki so v mestni lasti in niso bili v aktivni uporabi. Zeleno luč so dobili šele oktobra 2006.

»Projekta smo se lotili s teoretskim konceptom, zdaj pa ta teorija in izjemne izkušnje naših koordinatorjev in koordinatorik ustvarjajo samosvojo podobo ljubljanskih četrtnih mladinskih centrov. Tega seveda ne bi mogli, če ne bi bilo župana Zorana Jankovića,« pove Demšičeva, ki si Ljubljane brez teh centrov ne more več predstavljati. Vanje namreč stalno zahaja dnevno med 40 in 50 mladih iz vsakega krajevnega okolja, včasih pa se jim pridružijo tudi mladi iz drugih centrov in starši. Slednji pridejo bodisi samo na ogled bodisi na pogovor. Poudariti pa je potrebno, da so četrtni mladinski centri tako prostor za mlade in malo mlajše kot tudi za nepridobitne mladinske organizacije, ki v centrih

dnevno izvajajo različne dejavnosti. To je zanje resen preskus učinkovitost izvajanja projektov. Dejavnosti namreč izvajajo v okolju, ki ga morajo še pred začetkom motivirati, spodbuditi, da bi pridobili svoje občinstvo. Večina nepridobitnih mladinskih organizacij se je sijajno znašla na tem terenu! »Tako poskušamo povezovati mladinski nevladni sektor in mlade posameznike z različnimi potrebami in željami,« pojasnjuje Mateja Demšič. Na tedenskih sestankih vseh sodelujočih se pogovorijo o odprtih vprašanjih, hkrati pa imajo tudi mesečne supervizije zunanjega strokovnjaka, izjemnega poznavalca dela z mladimi, Radeta Radetića.

K vsakdanjemu življenju četrtnega mladinskega centra sodijo tudi zelo običajna opravila, ob katerih se porajajo spontane vzgojne lekcije. Tako mladim omogočajo, da za prostor sami izberejo barvo in pa tudi sami prebarvajo stene. Barvanje centra je pomemben dogodek, s katerim se oblikuje tudi odnos do prostora.

Poučen je primer iz Šiške, kjer je 11-letnik župana ob otvoritvi četrtnega mladinskega centra (2008), ki je nastanjen v nekdanjih upravnih prostorih Knjižnice Šiška, zaprosil, da bi sošolci, ki na poti iz šole posedajo na mrzlem zidu, dobili klopco. Pisanje zahteve je bil potem cel projekt, ki je od njih zahteval veliko resnosti, obenem pa so ga spremljala tudi velika pričakovanja. Klopca je stala na zelenem mestu čez en teden! »Pokazali smo, da je mogoče, da se stvari uresničijo, da ne gre za prazne obljube.

Pri sedanjem županu je to pravilo, mladih ne bo nikoli razočaral. Vendar je poanta še nekje: mladi se bodo naučili zahtevati tudi takrat, ko nas ne bo več tukaj, hkrati pa se bodo zavedali svoje odgovornosti. Prav skupina mladih Šiškarjev iz četrtnega mladinskega centra je izvedla čistilno akcijo v okolici centra, prostovoljno, na lastno pobudo!« Izvemo tudi, da je župan reden gost v centrih in da so taka druženja za obiskovalce centrov izjemno pomembna.

Mladi iz četrtnega centra za Bežigradom so med drugim izvedli donatorsko akcijo za pomoč njihovim kenijskim vrstnikom, ki živijo na ulici. Sredstva so zbrali s prodajo različnih izdelkov, ki so jih sami izdelali. Nato pa so v goste povabili še Toma Križnarja, ki je predstavil tragično zgodbo Darfurja.

Ustvarjanje medgeneracijskega sožitja

»Medgeneracijsko sodelovanje je treba dobro premisliti,« odgovarja Mateja Demšič na vprašanje o tem, ali morda vidi v mladinskih četrtnih centrih možnost za povezovanje z dnevnimi centri aktivnosti za starejše, ki so prav tako uspešna živa oblika mestne skrbi za ciljno prebivalstvo kot centri za mlade. »Ena od raziskav, ki jih je za Urad za mladino opravila dr. Vesna Leskošek s Fakultete za

Bližnji načrti

Letos ima Urad za mladino v načrtu ureditev prostora za mlade na Vodnikovem trgu in adaptacijo in ureditev četrtnega mladinskega centra v Črnučah v nekdanji diskoteki Black Jack, tretja lokacija, za katero so že izrazili interes, pa je Šmarna gora. Predvidevajo, da bo mreža centrov konec naslednjega leta dosegla število osem.

V bližnji prihodnosti, je v načrtu ustanovitev javnega zavoda, ki bo imel za nalogo koordinacijo, upravljanje in vsebine vseh četrtnih mladinskih centrov. S tem bo mesto lahko uredilo status koordinatorjev in koordinatorik, širilo mrežo centrov in se odločalo tudi za nove projekte, med katerimi je zagotovo še pokrito igrališče na Mali ulici za naše najmlajše.

socialno delo, ugotavlja, da si mladi želijo tudi to, da bi bili starejši bolj tolerantni do njih in jim pokazali nekaj več spoštovanja. Medgeneracijsko razumevanje je dvosmerna ulica. Zahtevati spoštovanje zaradi let, je prav tako neprimerno, kot nekoga potisniti v izrazito podrejen položaj zaradi mladosti,« je prepričana.

Delo, ki zbuja ponos

Urad za mladino je sofinanciral številne projekte in programe za mlade v organizaciji mladinskih nepridobitnih organizacij in sodeloval z njimi. Na veliko večino so zelo ponosni. Omenimo vsaj dva, ki sta zaznamovala preteklo leto: projekt Kuda Pozitiv in Dijaškega doma Ivana Cankarja: z naslovom Divided God (Razdeljeni Bog). Šlo je za sodelovanje mladih iz Ljubljane, Istanbula, Mostarja, Novega Sada in Berlina. Mladi so si zastavili morda naivno, vendar zelo pomembno vprašanje: ali religija združuje ali razdvaja ljudi. Drugi projekt, ki je neusmiljeno napadel predsodke in stereotipe, je bil projekt Slovenske filantropije, Informacijskega centra Legebitra: Živa knjižnica. Ta omogoča mimoidočim izposojajo živih knjig, oseb, ki so tarča takšnih ali drugačnih predsodkov. Ljubljana s podporo takšnim projektom oblikuje odprto in prijazno mesto za vse.

Potrebno pa je poudariti, da so vsi sofinancirani projekti, ki so se prebili skozi stroga merila strokovne komisije na področju mladinskih dejavnosti, zelo dobri in mestu v ponos!

»Urad je priročen prijatelj vseh mladih, ki organizira in podpira cel kup dejavnosti, katerih osnovni namen je uresničevanje potreb mladih oseb (...))«

Sofinancirani programi in projekti, ki jih na razpisu izbere strokovna komisija, so letos dosegli število 189. Urad med drugim sofinancira še dve

mreži mladinskih nepridobitnih organizacij: ena se ukvarja z informiranjem mladih in združuje 5 različnih mladinskih organizacij (ŠKUC, MIC, DrogArt, Knjižnico Otona Župančiča, CSD Moste Polje). Imenuje se L'MIT – Ljubljanske mladinske informacijske točke. Druga je mreža proti nasilju, ki s koordinacijo Društva Ključ in sodelovanjem Društva za nenasilno komunikacijo, Društvom SOS telefon za ženske in otroke, žrtve nasilja, organizira maturantsko prisego proti nasilju, ki so jo prvič izvedli že lani.

Organizacije, ki se povezujejo v omenjenih dveh mrežah, ob svojem poslanstvu, za katero so ustanovljene, izvajajo dodatne dejavnosti na področju informiranja in preprečevanja nasilja. Pravkar pa se na pobudo supervizorja četrtih mladinskih centrov Radeta Radetića dogovarjajo za varne sobe v vrtcih in osnovnih šolah. Priprava projekta poteka v sodelovanju s sodelavkami Odseka za izobraževanje in Odseka za predšolsko vzgojo. Zaradi nasilja, ki je postaja običajna vsakodnevnica v šolah, snujejo idejo prostora v šolah in vrtcih, kjer lahko nasilni otroci, mladostniki, sprostijo svojo agresivnost, ne da bi pri tem škodovali svojim sovrstnikom, vzgojiteljem in učiteljem, Mateja Demšič našteva načrte, ki jim ni konca.

100 odstotkov več denarja za mlade v tem mandatu

Za delo Urada za mladino je v mestnem proračunu predvidenih nekaj manj kot 800.000 evrov. Vsako leto se sredstva zvišujejo zaradi odpiranja novih centrov, dobili pa so tudi nekaj več denarja za sofinanciranje projektov in programov za mlade. »Pomemben presek delovanja vidim med Uratom za mladino, Oddelkom za kulturo in Oddelkom za zdravje in socialno varstvo in seveda Oddelkom za predšolsko vzgojo in izobraževanje, katerega del smo.

Vzporedno z vsemi omenjenimi dejavnostmi pa na Uradu za mladino poteka oblikovanje skupine za pripra-

vo strateškega dokumenta Politike za mlade v Mestni občini Ljubljana 2009 do 2013. Delno našo ciljno skupino pokriva strategija izobraževanja, obenem pa naše delovanje in ciljna skupina, s katero se ukvarjamo, zahteva posebno obravnavo,« pove sogovornica. Predvidevajo, da bo strategija obravnavana na Mestnem svetu še letos.

Ne le služba in delo, ampak predvsem osebno poslanstvo

»Vse sodelavke Urada za mladino smo tukaj s poslanstvom. Danica Markovič skrbi za izobraževanja in finance, Sabina Dobrajc vodi obveščanje in oblikuje našo celostno podobo, je urednica knjižice Kdo je kdo?, ki vsebuje predstavitev vseh tistih mladinskih nepridobitnih organizacij, ki jih sofinancira Mestna občina Ljubljana, Vanja Krmelj pa nudi vso tehnično podporo koordinatorjem četrtih mladinskih centrov. Seveda so tu še nekdanji sodelavci, ki so prav tako ustvarjali današnjo podobo Urada za mladino.

»Na Uradu je veliko motivacije,« ugotavlja Mateja Demšič. Koordinacija dela na tukaj ni nikoli samo tehnična, ampak vselej vsebinska. Kadar je potrebno in ko mora biti delo opravljeno, vse sodelavke delajo vse, brez položajske hierarhije. Na jutranjih pogovorih pred osmo določijo vse prednostne naloge tistega dne. Vodijo 189 projektov in vse imajo v aktivnem spominu, saj morajo vselej vedeti, za kaj občina namenja denar. To šteje Mateja Demšič za odgovoren odnos do dela in do sodelujočih mladinskih organizacij, partneric Urada za mladino, zato jo zelo moti, kadar sliši kakšno krepko o birokratih, ki da nič ne delajo. »Če imaš svoj cilj in nalogo, moraš povsod aktivno prispevati, da se stvari izpeljejo do konca,« postavi piko na i svojih nezaustavljivih vizij.

Nada Šumi, MO Ljubljana

STELLA

STELLA – nova zvezda v oblačilnem ozvezdju

Soparen, vroč poletni dan pri 35°C....deževna in vetrovna jesenska noč....sneg, leden dež in mraz pri -15°C nekje v hribih...ko pripadniki komisije za ocenjevanje škode hitijo na kraj naravne nesreče, da bi ugotovili nastalo škodo; vremena si – žal - ne morejo izbrati.

Odločilnega pomena je, da imajo dobra oblačila, ki jih ščitijo pred vremenskimi nevšečnostmi, da bi lahko optimalno izvajali svoje naloge.

Člani komisij, ki opravljajo taka dela, se postopoma opremljajo z visoko-funkcionalnimi oblačili, ki jim omogočajo, da neodvisno od vremenskih razmer in v različnih terenskih pogojih učinkovito opravijo svoje delo.

Dobavitelj teh oblačilnih sistemov je podjetje STELLA iz Kranja.

Na vprašanje, kakšen je recept za uspeh, odgovarja Dejan Rožman, vodja prodaje pri STELLI: „Specializirali smo se za prodajo visoko kakovostnih in funkcionalnih oblačilnih sistemov, ki jih ponujamo različnim profesionalnim uporabnikom. Naša prednost je v tem, da poznamo in razumemo delovne pogoje naših kupcev in jim skupaj z našim razvojnim in proizvodnim partnerjem, podjetjem UNI&FORMA iz Trzina, lahko ponudimo oblačilne rešitve „po meri“, ki 100% izpolnijo pričakovanja končnih uporabnikov.

„Pri tem razumemo pod „oblačilni sistem“ vse, kar uporabnik pri opravljanju svojega dela nosi skozi vse leto – v različnih klimatskih in terenskih pogojih“, pravi Dejan Rožman.

„Pri tem je pomembno, da se posamezni kosi oblačil med seboj kombinirajo tako, da se tudi v najtežjih delovnih pogojih uporabnik počuti dovolj udobno, da se lahko povsem posveti svojemu delu. Ko rečemo „dobro počutje“, ne mislimo na luksuz, ampak na osnovne pogoje za optimalno delovanje.“

Seveda taki oblačilni sistemi na prvi pogled niso ravno poceni; vendar se finančne koristi poznajo že v 2 letih

uporabe – saj uporabnik potrebuje manj oblačil kot do sedaj, poleg tega pa so oblačila bistveno trpežnejša kot poceni izdelki iz daljnega vzhoda.

„Ker postajajo delovni pogoji in potrebe vse bolj zahtevne in komplicirane, smo prepričani, da bodo ravno profesionalni uporabniki tisti, ki bodo postavili specifične zahteve glede njihovih delovnih oblačil“ meni Dejan Rožman, „in prav v tem je naša prednost.“

V kolikor potrebujete zaščitna oblačila za;

- obinske uradnike
- komisije za ocenjevanje škode
- inšpektorje

Je podjetje **Stella** prava izbira za vas.

Specializirani smo za prodajo visoko kakovostnih funkcionalno dovršenih oblačilnih sistemov.

Ponudba zaščitnih oblačil

- hlače in vetrovke iz GORE-TEX® materiala (zaščitna pred dežjem)
- hlače in jakne iz WINDSTOPPER® materiala (100% zaščitna pred vetrom)
- jakne iz G-LOFT® materiala (odlična zaščitna pred mrazom)
- pohodne hlače iz SCHOELLER® materiala (rahlo elastičen in izredno trpežen)

Funkcionalnost oblačil omogoča opravljanje dela ne glede na delovne in vremenske pogoje.

Za več informacij nas kontaktirajte.

(stella)

Stella d.o.o.

Valjavčeva 6, 4000 Kranj

gsm: +386 41 745 409

tel/fax: +386 4 5741 538

info@stella.si

www.stella.si

Na podlagi izkušenj ter lastnim razvojem vam ponudimo rešitve ki ustrezajo vašim pričakovanjem

Po potresu - razvoj

Posoški razvojni center (PRC) je pred kratkim s priložnostno konferenco obeležil deset let svojega delovanja. L. 1999 so namreč občine Bovec, Kobarid in Tolmin ustanovile javni zavod, katerega glavna naloga je bila skrb za razvojne smernice v zgornjem Posočju. V zadnjem desetletju je PRC svoje delovanje razširil na več področij – lokalni podjetniški center, razvoj človeških virov, razvoj podeželja ter nazadnje še na okolje in prostor, vse od l. 2000 pa izdaja tudi glasilo EPIcenter, ki ga brezplačno prejemajo vsa gospodinjstva v treh posoških občinah.

Zametki PRC-ja segajo v l. 1996, ko je kmalu po nastanku novih občin država objavila razpis za lokalne iniciative za pospeševanje podjetništva. **Verena Tuta**, ki je bila koordinatorka aktivnosti pred registracijo PRC-ja in kasnejša v. d. direktorice, se spominja, da so na upravi Občine Tolmin z županom **Ivanom Božičem** ocenili, da bi se bilo dobro na ta razpis prijaviti. V to so prepričali še občini Kobarid in Bovec s takratnima županoma **Pavlom Gregorčičem** in **Robertom Trampužem** ter ob pomoči **Hijacinte Leban** z Upravne enote Tolmin pripravili prijavo. S podatki so pomagali še **mag. Žarko Mlekuž** ter **Pavel Tonkli** za Občino Kobarid in **Milojka Kranjc** za Občino Bovec. »Našo lokalno iniciativo so odobrili, dobili smo celo nekaj drobiža, bistveno pa je bilo predusem to, da smo obstajali – za usak primer,« pripoveduje. PRC sprva še ni bil pravna oseba, zato je denar za delovanje pritekal prek Občine Tolmin. Ker potres l. 1998 v Posočju ni naredil samo škode na objektih, ampak tudi podjetja v njih niso mogla nadaljevati z delom, je bilo veliko pritožb čez razvojno šibkost in zaostalost, še pojasnjuje V. Tuta. Pri tem je bila pomembna vloga PRC-ja, ki je ob pomoči Zavoda RS za zaposlovanje koordiniral poseben

program popotresne obnove. Ta je prek na obnovo vezanih javnih del za polni delovni čas v vseh treh občinah skupaj zaposloval približno 270 delavcev, ki jih je plačevalo Ministrstvo za delo. Veliko teh javnih del je kasneje postalo rednih zaposlitev tako na PRC-ju kot tudi na občinskih upravah, javnih zavodih ipd. »Tožbe o zapostavljenosti tukajšnjih ljudi je zagrabila takratna državna sekretarka na Ministrstvu za delo **Zdenka Kovač** – brez nje gotovo ne bi bilo razvojnega dela Zakona o popotresni obnovi in spodbujanju razvoja v Posočju, na osnutek katerega smo pripombe pisali prav mi. Primer dobre prakse in tudi moj vzor je bilo delo **Mateje Mešl** in koroške razvojne agencije **Alp Peca**, saj so delali za občino. Tudi naša vizija je bila takrat nekaj podobnega – da bo PRC servis občin, ki bo spremljal položaj na terenu, spremljal objave razpisov in pisal projekte,« nadaljuje V. Tuta. Na območju vseh treh občin so zbrali razvojne iniciative, ki so jih brezplačno pregledali podjetniški svetovalci iz cele Slovenije in po obisku predlagateljev tudi napisali poslovne načrte. Prijava na javna razpisa Ribniškega sklada za mala podjetja l. 1999 in 2000 je bila zato lažja, Slovenska razvojna družba pa je l. 1999 objavila tudi razpis za velika podjetja. Sledila sta priprava in

l. 2002 še začetek izvajanja razvojnega programa Soča, ki ga je država zaradi vnovičnega potresa pred petimi leti podaljšala do l. 2013.

Lepe spomine na svoje vodenje PRC-ja od konca l. 2000 do konca l. 2005 ima prvi direktor **Lucijan Rejec**: »Potreboval sem nekaj časa, da sem spoznal zadeve, nato pa ni bilo težko. Zgledovali smo se tudi po Regionalnem centru za razvoj Zasavje. Moja prednost je bila ta, da so se me spominjali še kot direktorja nekaj podjetij iz 70. in 80. let, obenem pa sem bil približno iste starosti let kot takratni župani. Začetniku bi bilo najbrž težje.« Glavne težave je v tistih letih povzročal začetek izvajanja razvojnega programa Soča in množica kritik na razdeljevanje nepovratnega denarja, vendar se na neupravičene očitke Rejec ni oziral, saj je finančna razvojna sredstva razdeljevala država in ne PRC. Obenem poudarja še, da je imel izredno srečo s kadrom: »Veliko je bilo mladih in žensk, ki so bolj zanesljive od moških, in prijetno je bilo delati. Če me je kdo vprašal, kakšen je učinek PRC-ja, sem povedal, da če drugega ne, več kot deset delovnih mest, ki jih sicer v Posočju ne bi bilo.«

S prvotno enega zaposlenega je število do danes naraslo na 24 zaposlenih,

ki jih že drugi mandat vodi direktor **mag. Roman Medved**. »Vodenje popotresnega razvojnega programa nam je služilo kot izhodišče za širjenje dejavnosti na druga področja. Vključili smo se v Mrežo lokalnih podjetniških centrov, ki je začela delovati pri takratnem Podjetniškem centru za malo gospodarstvo. Že na začetku smo se pridružili Severnoprimorski mrežni regionalni razvojni agenciji ter v letih 2006 in 2007 kot vodilna razvojna agencija v regiji vodili pripravo Regionalnega razvojnega programa Severne Primorske (Goriške statistične regije) 2007–2013. Takrat pridobljene izkušnje so nam odprle vrata do novih projektov, ki se sedaj izvajajo v regiji,« našteva Medved. Na vprašanje, kaj PRC-ju prinaša prihodnost, pa odgovarja: »V zadnjih dveh letih smo se večinoma usmerili v izvajanje projektov, ki so financirani iz evropskih skladov, tako da evropski denar predstavlja okoli 70 % naših prihodkov. V tej smeri bomo nadaljevali in mislim, da lahko svoje delovanje razširimo še na nekatera nova področja. Kako bo po l. 2013, pa se pustimo presenetiti. Pokazali in dokazali smo, da znamo delati ter s tem prerasli okvirje Posočja, kjer smo pred desetletjem nastali.«

Danijel Krivec, bovški župan in poslanec v slovenskem parlamentu, meni, da je PRC odigral ključno vlogo pri projektih na območju zgornjega Posočja: »Razvojni program Soča je ogromno pripomogel k temu, da so si opomogli tako občine kot podjetja, društva in drugi subjekti ter tudi k za-

ustavljanju demografske ogroženosti. Menim, da je PRC v zadnjem desetletju svoje poslanstvo izpolnil v celoti, saj je kot institucija počrpal veliko finančnih sredstev – tako državnih kot evropskih. Občina Bovec se vsekakor priporoča za nadaljnje dobro sodelovanje, obenem pa verjamem, da bodo izkušnje in znanje zaposlenih pomenili dober know-how za celo regijo.«

Župan Občine Kobarid **Robert Kavčič** pri PRC-ju izpostavlja to, da »pokriva bistvena področja za razvoj naših krajev in rast posameznika ter je v pomoč tistim, ki šele pričenjajo s svojo dejavnostjo ali pa jo želijo nadgraditi«. Zdi se mu prav, da ima zgornje Posočje razvojno agencijo, saj so možnosti, ki jih odpirata tako Slovenija kot EU neskončne, zato se po njegovem za nadaljevanje razvojnih poti ni bati. »Tudi informacije, ki morajo doseči neposrednega uporabnika, so dobro pokrite, kar PRC zagotavlja prek glasila EPIcenter,« še dodaja Kavčič.

Tolminski župan **Uroš Brežan**, ki je bil pred izvolitvijo zaposlen na PRC-ju, v prihodnosti vidi tri izzive, s katerimi se bodo morali spopasti ustanovitelji in vodstvo zavoda skupaj. Prvega po njegovem ponuja trg s potrebo po kakovostnih poslovnih načrtih, investicijski dokumentaciji in študijah za prijavo na različne razpise ali izvedbo razvojnih projektov. Drugi izhaja iz potrebe društev in drugih organizacij, posameznikov in malih podjetij po svetovanju glede snovanja in priprave projektov, iskanja partnerjev in prijave prijav na razpise za pridobitev evropskih ali državnih sredstev. »V ta namen bi bilo smotno razmišljati o ustanovitvi projektne pisarne,« je prepričan. Tretji izziv pa – tako Brežan – »predstavlja razvoj čisto konkretnih razvojnih projektov, kjer bi skupaj z občino, zainteresiranim lokalnim prebivalstvom in drugimi iskali rešitve za uresničitev potencialov, ki jih je v Posočju ogromno«.

Špela Kranjc, Posoški razvojni center, foto: arhiv PRC

K R I L C A

Darila s čarobno močjo.

Obdarujmo drugače KRILCA – DARILA, KI SPREMINJAJO SVET

OGLASNO SPOROČILO

Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, že tretje leto predstavlja družbeno odgovorna darila - Krilca, darila s čarobno močjo.

Rojstni dnevi, obletnice, Valentinovo, božično-novoletni prazniki, poroke, osmi marec,.... - dnevi, ko se marsikdaj znajdemo v zadregi. Ali tašča res potrebuje še en multipraktik? Pa žena drag šopek rož, ki bo ovenel že jutri? Kaj podarimo nekemu, ki ima že vse in ničesar v resnici ne potrebuje?

Imamo izbiro. Lahko rečemo Ne! dragim in nepotrebnim materialnim darilom ter se odločimo za drugo možnost – da bomo z obdarovanjem pomagali spreminjati svet na bolje.

V Umanoteri smo letos pripravili že tretji katalog družbeno odgovornih in trajnostnih daril, imenovan *Krilca, darila s čarobno močjo*. Naš katalog je prvi in za zdaj še edini slovenski katalog etičnih daril.

Od prvega kataloga se je ponudba daril iz različnih vsebinskih področij in geografskih območij še povečala in sedaj katalog ponuja že kar 42 daril v treh različnih cenovnih okvirjih. Starim znancem smo dodali še 12 novih daril v štirih paketih.

V katalogu *Krilca* najdemo *Navihane potovalke*. Te razveseljujejo otroke v Sloveniji, ki živijo v nemogočih razmerah - nekateri doma, drugi v domovih, tretji v Azilu. Otroci iz deprivilegiranih okolij lahko le sanjajo o preprostih otroških željah: o izletih, o obiskih različnih privlačnih dejavnosti, o potovanjih v nove kraje. Navihane potovalke jim bodo omogočile izlet v svet z manj skrbmi in z veliko lepih

stvari – polet z balonom, ustvarjalni potep, vožnja z muzejskim vlakom.

Leteče Amazonke letijo vse do osrčja Brazilije, kjer živi znamenita Amazonska želva (*Podocnemis expansa*). Nekoč so te čarobne želve živele v sožitju s staroselskimi skupnostmi, danes pa jim grozi izumrtje zaradi prekomernega izkoriščanja njihovega mesa in jajc, v zadnjih letih pa tudi zaradi povečanega turizma. Na srečo jih bodo *Leteče Amazonke* zaščitile, in sicer z zavarovanjem območja razmnoževanja želv in z upravljanjem razmer v njihovem habitatu.

Pojoci travnik je namenjen razminiranju območij v Bosni in Hercegovini, saj so vojne vihre v bivši Jugoslaviji za sabo pustile več kot dva milijona min in drugih nevarnih sredstev. Neeksplodirane mine ubijajo še desetletja po koncu spopadov. Veliko žrtev protipehotnih min umre na kraju nesreče, 'srečnejši' pa preživijo z grozovitimi posledicami: z odrezanimi udi, slepi in z drugimi trajnimi posledicami. Vsak očiščen meter ozemlja je zato izjemno dragocen, saj vrača življenje, omogoča kmetijske ali druge dejavnosti in seveda rešuje življenja.

Tihi prijatelj se posveča neozdravljivo bolnim in njihovim svojcem, ki jih zadnji meseci življenja pogosto postavijo pred neobvladljivo velike fizične, psihične, socialne in duhovne izzive. V takšnem obdobju jim prav pridejo posebej usposobljeni prostovoljci, ki svojcem pomagajo pri poslav-

ljanju od svojih bližnjih, umirajočim pa pomagajo osmisлити zadnje mesece življenja in jim omogočiti možnost slovesa v toplini doma.

Navdih za projekt *Krilca* smo v Umanoteri dobili pri britanski dobrodelni organizaciji, The Charities Advisory Trust, ki je leta 2003 predstavila ta nov, inovativen koncept obdarovanja pod imenom Good Gifts. Gre za posebna, domiselna darila, ki jih v obdarovančevem imenu name-nimo za eno od številnih dobrih del. Koncept takšnih 'dobrih daril' se je iz Velike Britanije razširil tudi v druge države v Evropi in po svetu, od leta 2007 pa so taka darila na voljo tudi pri nas.

Namen *Krilca* je omogočiti stalne prilive izbranim trajnostnim in družbeno odgovornim projektom v Sloveniji, državah nekdanje Jugoslavije in državah v razvoju. Obdarovanec prejme lično oblikovano čestitko z originalno ilustracijo, darovani denar pa gre v celoti za enega od dobrih namenov, ki si ga seveda izberemo sami. Tako lahko z nakupom *Krilca* pripomoremo k ohranjanju rastlinskih in

V Sloveniji je sedaj na voljo 42 različnih daril Krilca tako za družinske in prijateljske kot tudi poslovne priložnosti. Darila so predstavljena v katalogu (01 439 48 95) in na www.krilca.si. Za karkoli se boste že odločili, z nakupom takšnega darila prav gotovo ne morete zgrešiti!

Foto: Arhiv Krilca

V Gani je 350 otrok dobilo obvezno šolsko uniformo, 72 osnovnošolcev in 10 srednješolcev pa je prejelo paket šolskih potrebščin za eno leto.

živalskih vrst, zmanjševanju revščine v državah v razvoju, pomagamo v boju s podnebnimi spremembami, ali pa razveselimo otroka brez staršev z novimi športnimi copati. Poleg tega ne smemo pozabiti še na ostale dobre strani takšnega obdarovanja – z njim ne obremenjujemo okolja, izognemo se nakupovalni mrzlici in dolgim vrstam v trgovinah ob večjih praznikih, hkrati pa obdarovanca presenetimo na res izviren način. Čestitka, ki jo prejme, ga bo vedno prijetno spominjala na to, da je denar za njegovo darilo resnično pomagal spremeniti svet na bolje.

Od prvega kataloga je bilo narejenih veliko dobrih del. Prodanih je bilo kar 2706 daril in poročilo o izvedenih konkretnih delih je zelo navdihujoče. Pred uničenjem je bilo zavarovanih za dobrih 65 nogometnih igrišč (39,8 hektarov) tropskega deževnega goz-

Darila iz kataloga Krilca:

Supertačka, Vesele črke, 100% smeh, Pesem delfina, Divji gozd, Zavojček sreče, Lučka upanja, Zadovoljno brenčanje, Čarobne krošnje, Kapljice življenja, Navihane potovalke, Leteče Amazonke, Pojoče travnik, Tihi prijatelj

da v Ekvadorju. V smeh so klovni-zdravniki spravili 603 sobe mladih pacientov slovenskih bolnišnic, 114 oddelkov in kar 13 celih bolnišnic. 204 simboličnih posvojitve delfina za eno leto, 9 za dve leti in eno za pet let je omogočilo veliko zavzetega raziskovalnega dela slovenskega morja. Veliko malih radosti so prejele vojne sirote iz Bosne in Hercegovine – 145 obiskov bazena, 75 letnih članarin za knjižnico, 89 parov športnih copat in 41 tečajev angleščine ali nemščine. V tibetanskem okraju Lhorong so *Krilca* omogočila 55 dni preventivnih pregledov, 17 obiskov zdravnika na območju z bolniki in priskrbelo 10 paketov zdravil tibetanske tradicionalne medicine za zdravljenje bolnikov. Število čebeljih opravevalk se je povečalo z nakupom 77 čebeljih matic, treh paketov opreme za čebelarje in sedmih čebeljih panjev. V naravno okolje je bilo posajenih 488 sadik redkih slovenskih avtohtonih drevesnih vrst.

Kar 230 najdenih mačk je preživelo 14 brezskrbnih dni, 20 jih je prejelo test okuženosti z mačjim aidsom ali levkozo, 26 pa sterilizacijo oziroma kastracijo.

Šele ko strnemo številke, si lahko zares predstavljamo, kako *Krilca* deluje v praksi. In *Krilca* res dokazuje, da lahko tudi z obdarovanjem pomagamo spreminjati svet na bolje.

Foto: Arhiv Krilca

V Bangladešu je dobilo pitno vodo 58 gospodinjstev in 17 šol.

Najlepše v Kamniku in Olimju

V mesecu septembru je potekalo tekmovanje za najlepše urejeno evropsko mesto in vas. V kategoriji najlepše urejeno evropsko mesto je srebrno priznanje prejela občina Kamnik, v kategoriji najlepša vas pa je prvo mesto pripadalo Olimju. V obrazložitvi je komisija občino Kamnik ocenila kot mesto številnih obrazov, ki je prijetno za bivanje, delo, kreativnost in sprostitev, kot mesto tradicije, zgodovine in bogate dediščine, kot mesto z dušo, ki leži v osrčju Kamniških Alp in Velike planine. Enajstčlanska komisija je bila letos pred težavno odločitvijo, saj je bila konkurenca velika in mesta dobro pripravljena, rezultati pa ob koncu zelo izenačeni. Zlato je letos pripadlo nizozemskemu mestu Arnhem, s prvim mestom pa se lahko pohvali tudi letošnji srebrni Kamnik, ki je zlato prejel že leta 2001. Kamnik pa se lahko ob dobljenem priznanju pohvali še z uspelim projektom Kamnik, moje

mesto, ki je nastal ob sodelovanju na tekmovanju. Kraj Olimje v občini Podčetrtek je komisijo prepričal z bogato kulturno dediščino, neokrnjeno naravo, raznoliko turistično ponudbo in prijaznimi ljudmi in tako domov odnesel zlato priznanje ter tako postal najlepša vas v Evropi. Do sedaj se ne more še nobena slovenska vas pohvaliti s takšnim odličjem. Čeprav je Olimje majhna slovenska vasica v neposredni bližini term Olimia, je pravi raj za igralce golfa, pa tudi naključni obiskovalec bo navdušen nad neokrnjeno naravo, lahko se bo posladkal z čokoladico in nazdravil z vrhunskim vinom. Skupnost občin Slovenije je občini Kamnik kot tudi kraju Olimje iskreno čestitala za prejeta priznanja! In kaj sploh je Entente florale? Entente florale je mednarodno hortikulturno tekmovanje krajev in vasi, katerega glavni namen je izboljšati kakovost življenja v povezavi z urejenostjo okolja, trajnostnim razvojem

in ekološko zavestjo. Glavni poudarek tekmovanja je urejenost kraja, ekološka zavest, trajnostni razvoj, koeksistenca z avtohtonim naravnim okoljem ter naravna in kulturna dediščina. V tekmovanje je bilo vključenih 12 evropskih držav; Slovenija tekmuje že od leta 1998, sam začetek pa sega več kot 30 let nazaj. Tekmovanje poteka tako, da države članice vsako leto izberejo mesto (nad 5000 prebivalcev) ter vas (do 5000 prebivalcev), ki nato tekmujejo za zlato, srebrno ali bronasto priznanje. Slovenija kandidata izbere s pomočjo nacionalnega tekmovanja v okviru projekta Moja dežela lepa in gostoljubna, ki ga pripravlja Turistična zveza Slovenije.

Alenka Jarc

Energetsko učinkovito vrednotenje starih zgradb

Implementacija zavidljivega ENPIRE projekta (Energijska v mestnem načrtovanju in področjih preoblikovanja) se je začela pred letom dni. To je projekt financiran s pomočjo evropskih sredstev v okviru programa 'Pametna energija za Evropo', v katerega je bilo tudi vključeno Združenje mest in občin Republike Češke, preko svoje hčerinske družbe (MEPCO).

Tema projekta ni dobro poznana ali razširjena ne v Češki kot tudi ne v vzhodni in jugo vzhodni Evropi. Zato smo se odločili objaviti ta projekt v tem časopisu in na spletni strani, kot tudi razširiti rezultate dela 17 projekt-nih partnerjev.

Kot je značilno v mestnem okolju, projekt ENPIRE implementirajo mesta sama. Projekt vsebuje, med drugim tudi pripravo seznama priporočil in smernic, namenjenih lokalnim oblastem kot tudi opis postopka pridobivanja informacij energetske učinkovitosti v zgradbah; te metode pa se spodbujajo že v začetnih fazah mestnega načrtovanja. Ta priporočila

tudi odražajo številna zakonska določila v "starih" in "novih" državah članicah EU. Zato projektni partnerji med prvo fazo projekta ovrednotijo zahteve energijske učinkovitosti v mestnem načrtovanju v EU, s poudarkom na glavnih obremenilnih področjih v sedmih državah, kjer deluje zgoraj omenjenih 17 projekt-nih partnerjev.

V projektu so bila predstavljena tudi poročila in navodila, namenjena javni oblasti, katera pa so bila pripravljena tudi zato, da bi navdušili še druga evropska mesta (v in izven EU), da zmanjšajo porabo energije v stavbah, razen če tako zahteva državna zakonodaja. Vsi dokumenti so v angleškem jeziku in dosegljivi na spletni strani ENPIRE projekta: www.enpire.eu.

Pomembne projektne aktivnosti so tudi vključevale implementacijo lokalnih študijskih primerov v sedmih državah, vključeno s Češko. Projekt bo omogočil obnoviti stanovanjske hiše v češkem mestu Havířov, ki so bile narejene v stalinističnem arhitekturnem stilu (SORELA). Obnovo bo vodila MRA (socialna stanovanjska

mestna družba) in bo vsebovala energetske varčne ukrepe. Spletna stran projekta vsebuje natančne podatke o teh študijskih primerih. Primerjava napredka implementacije češkega učnega primera (ki je tudi edini projektni partner iz novih držav članic EU) je zanimiva predvsem z vidika primerjave primerov iz starih držav članic. Češki primer dobre prakse in sama primerjava sta koristna vira, ki podata inspiracijo tudi drugim mestom, ne samo tistim v Češki, temveč tudi v drugih vzhodnih in jugovzhodnih evropskih državah. Rezultat projekta bo predstavljen 19. novembra 2009 v Dublinu, v okviru mednarodne delavnice (podrobne informacije lahko najdete na www.enpire.eu).
Stepanka Litecka, MEPCO, s.r.o. Mednarodni center občin, Praga

Intelligent Energy

Europe

Učinkovita razsvetljava na lokalnem nivoju

Septembra 2007 je Slovenija dobila Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Ur.l. RS št. 81/2007; v nadaljevanju Uredba), ki med drugim določa tudi zgornjo mejo porabe električne energije za lokalne skupnosti in vrsto drugih omejitev. To pomeni, da bo morala vsaka slovenska občina v zelo kratkem času uskladiti sistem javne razsvetljave s to uredbo. O tem, kako to najučinkoviteje izvesti, kako izgledajo že izpeljani projekti kot tudi pilotni, o financiranju projektov in mnogih dilemah je bilo govora na delavnici **Učinkovita razsvetljava na lokalnem nivoju**, ki je bila 22. oktobra 2009 v organizaciji Energetske agencije za Podravje, Lokalne energetske agenture Spodnje Podravje, Občine Slovenska Bistrica ter Skupnosti občin Slovenije. Delavnica je bila namenjena predstavnikom lokalnih skupnosti, ki so zadolženi za lokalne energetske sisteme, upravljavcem razsvetljave, proizvajalcem električne opreme, ponudnikom storitev prenove sistemov razsvetljave, potencialnim financerjem in vsem tistim, ki so kakorkoli vključeni v procese prenove lokalne razsvetljave. Dogodek je bil organiziran v sklopu projekta BOTTOM UP TO KYOTO-Pridimo do dna Kjotu (BUtK). Projekt je namenjen posodobitvi razsvetljave v javnih stavbah in ulične razsvetljave na lokalnem nivoju v EU, sofinancirani delež Evropske komisije pa pokriva 50 %, kar zneso 363.587 eur. Poteka od leta 2007, zaključil pa se bo decembra letos. Potrebno se je zavedati, da lahko z uporabo učinkovitih naprav države članice znižajo emisije ogljikovo-vega dioksida za okoli 180 mio

ton in to do leta 2010. Takšen uspeh bi pomenil polovično izpolnjevanje obveznosti določil iz Kjotskega sporazuma. Zato je tako pomembno, da se te zaveze začnejo uresničevati na lokalnem nivoju, saj so občine skozi javno razsvetljava velik porabnik energije tako z vidika zmanjšanja stroškov kot tudi z namenom varovanja okolja.

Priznani strokovnjaki (Gerald Strickland – ButK koordinator; Sabine Piller - Berlinska energetska agencija; Tomaž Pristovnik – Razvojno informacijski center Sl. Bistrica; Moma Stojkovič – Tehmar d.o.o.; dr. Vlasta Krmelj – Energetska agencija za Podravje; dr. Janez Petek – Lokalna energetska agentura Sp. Podravje) so izpostavili novo zakonodajo na področju razsvetljave, predstavili primere dobre prakse ter sodobno tehnologijo s področja javne razsvetljave. Slovenija se lahko pohvali, da je občina Slovenska Bistrica ob občini Vuru iz Estonije in občini Raciechowice iz Poljske ena izmed treh, ki bodo do konca tega leta preklopile na energetsko učinkovit sistem javne razsvetljave. Strokovnjaki so udeležencem, večinoma predstavnikom občin, svetovali, kako se najbolje lotiti projekta. Temelj naj bodo natančno pridobljeni podatki, natančno izdelan kataster svetilk in odjemnih mest s pripadajočimi karakteristikami, saj se bodo lahko le tako uresničili zadani cilji. V občini Slovenska Bistrica bodo zamenjali 1350 svetilk, s to posebnostjo, da imajo pogodbeno zagotovljene prihranke, kar pomeni, da si znižanje stroškov zaradi prihrankov energije v pogodbenem razmerju ustrezno razdelita izvajalec in naročnik. Naročniku tako načeloma ni potrebno zagotavljati

finančnih sredstev za prenovo, zato je model še posebej pri-meren za lokalne skupnosti.

Kljub mnogim pozitivnim učinkom, ki jih bo prinesla uredba, pa je bilo tudi slišati nekaj kritik. Uredba je bila namreč sprejeta na hitro, ne upošteva načela dobrega gospodarja, narejena pa je bila po italijanskem modelu, kateri pa v mnogih pogledih v Sloveniji ni izvedljiv, saj so nekatere določbe uredbe premalo usklajene s tehničnimi rešitvami. Med udeleženci se je razvnela tudi zanimiva debata, ali je smiselno slediti priporočilu, ki zapoveduje ugašanje javne razsvetljave med 23. in 5. uro tam, kjer ta ni potrebna. Mnogi so bili do tega kritični, saj je potrebno ta območja natančno definirati, pomisleki pa gredo tudi v smeri zagotavljanja varnosti. V prid slednjega govori primer iz Nemčije, kjer so naleteli na težavo, kaj storiti, če se v času ugasnjene javne razsvetljave zgodi nesreča ali celo pride do deliktnega ravnanja.

Stanje javne razsvetljave v večini slovenskih mest je takšno, da je nujno potrebno prenove že zaradi energetske učinkovitosti in skrbi za čisto okolje. Korak bližje cilju je izvajanje pilotnih projektov, kjer se na izbrani cesti v občini prilagodi oziroma zamenja ulična razsvetljava in se tako izmeri energetska učinkovitost. Slovenija se lahko pohvali z pogumom, da je del zgodbe, ki bo prispevala k začetku nečesa novega in dobrega. Narava nam je dala toliko koristnega, zakaj se ji ne bi končno le zahvalili in v zameno nekaj dobrega storili.

Alenka Jarc

CX - celovita slovenska rešitev
ideja, razvoj, dizajn, tehnologija, proizvodnja

svetilka
CX je
slovenski
izdelek

Svetilke družine CX z ravnim steklom so energetske učinkovite, tehnološko izpopolnjene in so v skladu z zahtevami Uredbe o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja in Evropskim standardom EN 13201 (v Sloveniji SIST EN 13201 - Cestna razsvetljava).

office | industry | traffic | shopping | public | sports

siteco

Več informacij o svetilkah CX
www.siteco.si

Siteco Sistemi d.o.o.
Tržaška cesta 23, 2000 Maribor

Prvi turnir v malem nogometu in odbojki

Tako, pa je za nami. Prvi turnir v malem nogometu in odbojki, ki ga je Skupnost občin Slovenije organizirala v športnem centru Imeno v občini Podčetrtek. Udeležilo se ga je veliko število občinskih uradnikov, tako županov in podžupanov kot ostalih zaposlenih v občinskih ter mestnih upravah. Prav tako so svojo ekipo sestavili tudi zaposleni v Vladi Republike Slovenije.

Priprave so se začele že zgodaj pred začetkom tekmovanj, saj smo si na Skupnosti občin Slovenije prizadevali, da se bodo tako tekmovalci kot navijači dobro počutili in si že vnaprej rezervirali svoje mesto na naslednjem turnirju. Da to ne bo le družabno srečanje, so ekipe takoj dale vedeti, saj so se pred tekmami resno ogrevale in sestavljale taktiko igre, kako najspretnije ugnati nasprotnika. Športni duh so pokazali tudi navijači, ki niso navijali le za svojo

ekipo, ampak so vzpodbujali tudi tiste, ki ob igriščih niso imeli svojih privržencev.

Zmagovalci

Da s skupnimi močmi lahko dosežeš več, so najboljše dokazale prekmurske občine (Lendava, Turnišče, Črenšovci, Kuzma), ki so z združenimi močmi domov odnesle zmago v malem nogo-

metu. Finalni dvoboj je bil napet do samega konca, saj se je končal brez zmagovalca. Sledili so kazenski streli, kjer so več spretnosti pokazali Prekmurci ter zmagali z rezultatom 2:1. Zmagovalno ekipo so sestavljali Stanislav Gjerkeš (podžupan občine Lendava in vodja ekipe), Anton Tornar (župan občine Črenšovci), Jože Škalič (župan Kuzma), Miran Doma, Ivan Ropoša,

Robert Kustec, Milan Matiš in Anton Mekiš.

Tudi finale v odbojki je zaznamoval zelo tesen rezultat, saj je ekipa iz Mestne občine Maribor nad tekmeči ekipo Gregorčičeva, kot so se poimenovali zaposleni v Vladi Republike Slovenije, slavila zmago z le nekaj točkami razlike. Za zmago so bili zaslužni Dejan Dušej, Drago Dover, Karel Mernik, Stanislav Gassenburger, Mateja Raboteg, Simon Mihalina in Gregor Žmak. Veselje je bilo na vrhuncu, ko je nastopil trenutek podelitve pokalov in nagrad. Da bosta pokala za prvo mesto

dobila častno mesto v vitrini zmagovalnih občin, ni dvomiti.

Veselje ob predaji je bilo prepričljivo in predvsem bučno. Torej razlogov za zdravice in dobro voljo je bilo nešteto, zato smo družno sklenili, da se naslednje leto ponovno srečamo.

Da ne bi le ostali pri obljubah, smo od besed prešli na dejanja. Ponudbe občin za gostovanje so se kar vrstile. Na koncu je bilo soglasno odločeno, da bo gostitelj turnirja 2010 Mestna občina Ptuj. Do takrat pa naj nas obkrožajo lepi spomini na prijeten športni popoldan, ki se je v dobri družbi in živahnih ritmihih prelevil v pozno noč. Vse tiste, ki so tokrat ostali doma, pa vabimo, da se nam pridružijo naslednje leto - na Ptuj.

Siniša Plavšič

ČASOSPIS izdaja: Skupnost občin Slovenije.

Časopis izhaja periodično in ga brezplačno prejemajo občine, državne institucije, mediji.

ISSN 1581-8500

Naklada: 1200 izvodov

Odgovorna urednica: Jasmina Vidmar

Oblikovanje in prelom: Blok54 | www.blok54.si

Fotografije: Jasmina Vidmar

Naslov uredništva: Skupnost občin Slovenije, Partizanska 1, 2000 Maribor, telefon: 02 234 15 00, faks: 02 234 15 03, www.skupnostobcin.si, e-mail: jasmina@skupnostobcin.si